

ОДБРАНА

Година VII ■ Број 130 ■ 15. фебруар 2011. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра ■ www.odbrana.mod.gov.rs

Дан државности
и Дан Војске Србије

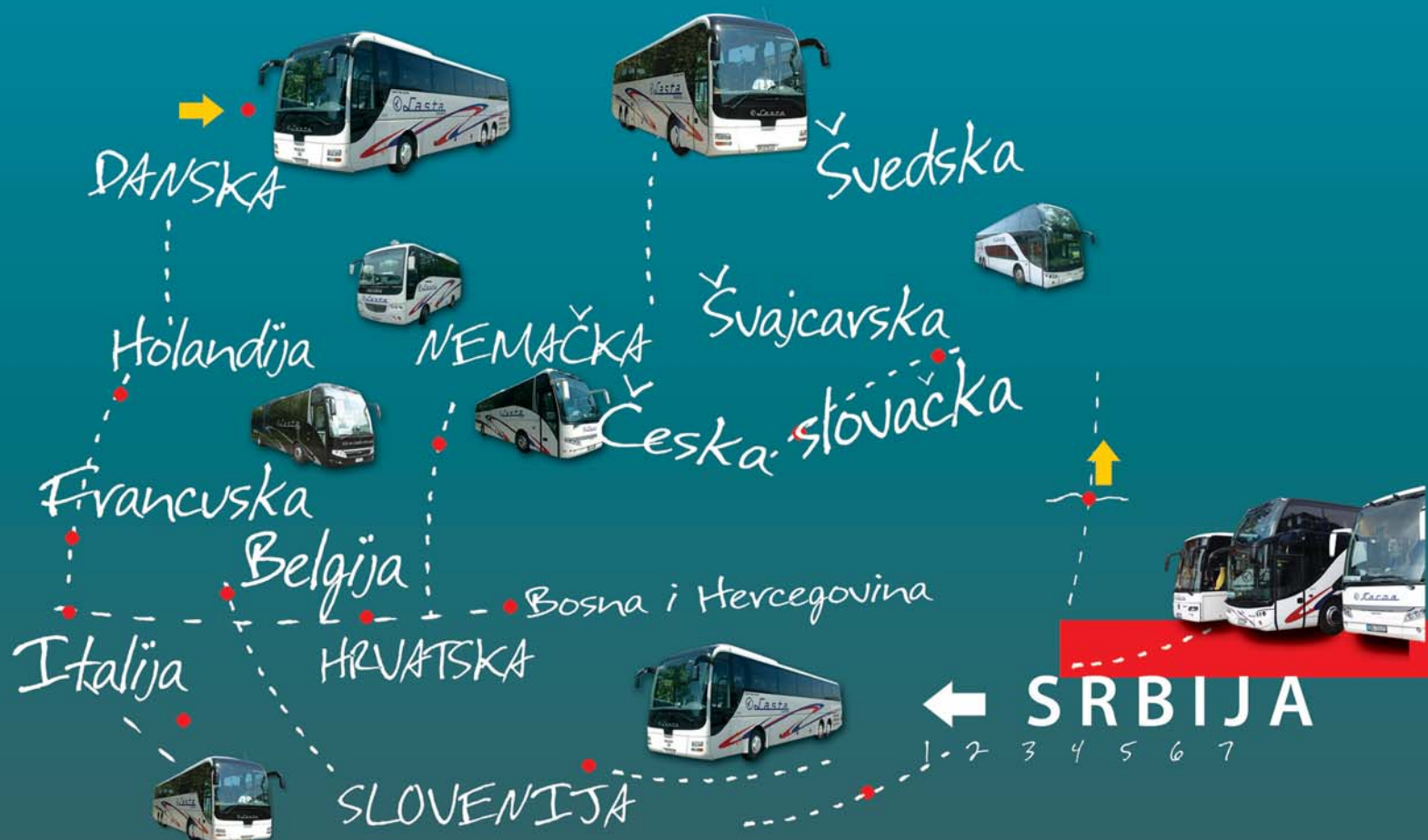
Смотра
нове снаге

putovanje

BEZ GRANICA

Lasta

EUROLINES

LASTA info centar • 011/3348-555

www.lasta.co.yu • www.lasta-turizam.com

ВОЈСКА СРБИЈЕ

КО СМЕ ТАЈ МОЖЕ...
БУДИ ПРОФЕСИОНАЛАЦ

Пријави се! 011 20 63 432

www.mod.gov.rs

www.budiprofesionalac.rs

ROADSTAR RADIO

98,5
MHz

Za sve vozače i za one koji to nisu!

www.roadstar.rs

„Одбрана“ наставља традицију „Ратника“, првог војног листа у Србији, чији је први број изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, мајор

Уредници

Мира Шведић
Душан Глишић
Александар Петровић, поручник

Стални сарадници

Станислав Арсић, мр Себастиан Балаш,
мр Славиша Влацић, Милосав Ц. Ђорђевић,
Владислава Крстић, др Милан Мијалковски,
мр Зоран Милодиновић, мр Миљан Милкић,
Крстан Милошевић, др Милан Милошевић,
Никола Остојић, Никола Оташ, Иштван Пољанац,
Будимир М. Поподић, Влада Ристић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),
Станислава Струњаш, Бранко Сиљевски,
Марија Марић и Слободан Михаиловић
(технички уредници)

Фотографија

Даримир Банда (уредник)
Горан Станковић и Јово Мамула (фоторепортери)

Језички редактор

Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Прелом 3240-019; 23-583
Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

e-mail

odbrana@mod.gov.rs
redakcija@odbrana.mod.gov.rs

Internet

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-49849-58 за МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РСЦ
месечно 160 динара.
За претплатнике преко Поштанске штедионице
месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

Македонска 29
ОДБРАНА ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

БРОЈ 130

На насловној страни:

Војници заставног вода,
у новим униформама,
на вежби „Ушће 2011“

Снимио Зоран МИЛОВАНОВИЋ

САДРЖАЈ

■ ДОГАЂАЈИ

6 Вежба „Ушће 2011“

СМОТРА НОВИХ СНАГА

Више десетина хиљада грађана и гости видели су сегменте обуке и дејстава свих родова и служби Војске Србије. Јавности су први пут приказане јединице за учешће у мировним мисијама Уједињених нација – моторизована пешадијска чета, вод атомско-биолошко-хемијске одбране и вод војне полиције који се ангажује на праћењу конвоја.

12 Пријем код председника Републике Србије КЉУЧНА УЛОГА ВОЈСКЕ

15 Председник Републике одликовао припаднике Војске Србије

ВРЕДНОСТИ КОЈЕ КРАСЕ СРБИЈУ

Председник Републике Србије Борис Тадић одликовао је 15. фебруара – поводом Дана државности, мајора пилота Слободана Јоцића и поручника Дејана Милосављевића златном, односно сребрном медаљом за храброст „Милош Обилић“.

16 Пријем поводом Дана Војске Србије СПРЕМНОСТ ЗА НОВЕ МИСИЈЕ

Министар одбране Драган Шутановац и начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић приредили су у Великој ратној сали старог Генералштаба пријем поводом 15. фебруара - Дана Војске Србије.

■ ИНТЕРВЈУ

20 Генерал-потпуковник Александар Живковић, командант Команде за обуку

РЕЗУЛТАТ ИМАШ ИЛИ НЕМАШ

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ

ДОБРОВОЉНО СЛУЖЕЊЕ ВОЈНОГ РОКА

Обавезу служења војног рока након потпуне професионализације Војске Србије, на предлог Владе обуставила је Народна скупштина Републике Србије. Након обуставе, служење војног рока извршава се по принципу добровољности.

■ АКТУЕЛНО

**23 Признање министру Шутановцу
ЗЛАТНА ПЛАКЕТА ЗА РАЗВОЈ
ОДБРАМБЕНЕ ИНДУСТРИЈЕ**

**24 Министар одбране и начелник Генералштаба
у посети носачу авиона САД
ПОТВРДА ДОБРЕ САРАДЊЕ**

**28 Додељене годишњих награда у области
научноистраживачког рада
ВИСОК НАУЧНИ КАПАЦИТЕТ**

**30 Промовисана монографија
„Војска Србије“
ВЕРТИКАЛА РАЗВОЈА**

У Свечаној сали Дома Војске Србије промовисана је монографија „Војска Србије“, чији су аутори државни секретар у Министарству одбране др Зоран Весић и мр Душан Бабац.

■ ТЕМА

**38 Нова Уредба о оцењивању професионалних
војних лица
ПОД ЛУПОМ ОБЈЕКТИВНОСТИ**

■ КУЛТУРА

**50 Концерт „Наша деца“
у Дому Војске Србије
БУДУЋИ ВИРТУОЗИ**

У свечаној сали Дома војске у Београду приређен је концерт „Наша деца“ на коме су наступили малишани чији су родитељи запослени у Министарству одбране и Војсци Србије.

реч уредника

СРЕТЕЊЕ

5

Велики празник објединио је државу, војску и цркву у заједничком стремљењу за очување и унапређење темељних вредности српског народа. Вековна духовна и историјска вертикала у овом дану спаја слободарске тежње народа и државотворне напоре за изградњу јаке и стабилне Србије, ослоњене на ефикасну војску која са чврстих темеља традиције гради визију модерне оружане силе.

Сретење – 15. фебруар, дан је сећања на 1804. годину када је у Орашцу почела борба за ослобођење народа од турске власти и васпостављање немањинке државе, јер је тог дана Ђорђе Петровић Карађорђе подигао у Орашцу Први српски устанак. На исти дан 1835. године, Скупштина у Крагујевцу прогласила је први Устав Србије, познат ка Сретењски устав.

Скупштина Србије је 10. јула 2001. донела одлуку да Сретење буде Дан државности, а као Дан Војске Србије обележава се од 2007. године.

Ове године, Војска Србије је Дан државности и свој празник обележила низом манифестација, али је најимпресивнија била вежба „Ушће 2011“ у Парку мира и пријатељства на београдском Ушћу. Више десетина хиљада грађана и гости видели су сегменте обуке и дејстава свих родова и служби Војске. Јавности су први пут приказане јединице за учешће у мировним мисијама Уједињених нација – моторизована пешадијска чета, вод атомско-биолошко-хемијске одбране и вод војне полиције који се ангажује на праћењу конвоја, а своје способности приказале су специјалне јединице, јединице авијације и речне флотиле. На тактичко-техничком збору приказана су средства ратне технике.

Ефектна вежба, леп дан и изузетна посећеност, нарочито младих људи, још једном потврђују да је војска вратила поверење грађана.

О таквој војсци, војсци свог народа и државе, говоре странице нове монографије „Војска Србије“, чији су аутори државни секретар др Зоран Весић и мр Душан Бабац. Информативна и богато илустрована књига приказује српску војску кроз векове јуначких слободарских битака и израстања у данашњу модерну одбрамбену оружану силу.

Из бројних догађаја поводом празника издавајмо још један – концерт „Наша деца“, на коме су, уз пратњу Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“, наступили малишани чији су родитељи запослени у Министарству одбране и Војсци Србије. Будући виртуози понос су својих родитеља и свих нас, који у њиховом преданом раду и избору правих вредности видимо лепшу будућност Србије. ■

Раденко МУТАВЦИЋ

Вежба „Ушће 2011“

Смотра

НОВИХ СНАГА

Више десетина хиљада грађана и гости видели су сегменте обуке и дејстава свих родова и служби Војске Србије. Јавности су први пут приказане јединице за учешће у мировним мисијама Уједињених нација – моторизована пешадијска чета, вод атомско-биолошко-хемијске одбране и вод војне полиције који се ангажује на праћењу конвоја

6

Поводом Дана државности и Дана Војске Србије око 1.000 припадника оружаних снага извело је, 13. фебруара, у Парку мира и пријатељства на београдском Ушћу, вежбу „Ушће 2011“.

Поред неколико хиљада грађана, вежбу су посматрали и председник Србије Борис Тадић, премијер Мирко Цветковић, министар одбране Драган Шутановац, министар унутрашњих послова Ивица Дачић, начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић и представници војнодипломатског кора.

На почетку, присутне је поздравио командант вежбе генерал-мајор Драган Колунџија, начелник Управе за оперативне послове (Ј-3) Генералштаба, и најавио да ће бити приказане способности и опремљености дела јединица Војске Србије.

– Данашњом вежбом у оквиру обележавања 15. фебруара – Дана државности и Дана Војске Србије, желимо да вам прика-

жемо, практично на терену, способности декларисаних јединица за учешће у мултинационалним операцијама, специјалних јединица, јединица авијације и речне флотиле, а на тактичко-техничком збору средства ратне технике свих родова и служби Војске Србије – рекао је генерал Колунџија.

Увежбаност и ефикасност

Први сегмент био је из друге мисије Војске – учешће у мировним операцијама. Посматрачи су могли да виде организацију рада на сталном контролном пункту УН. Представљене су детаљне радње и поступци приликом заустављања, легитимисања и провере лица и возила, а најатрактивнија била је употреба службених паса који су приказали способности проналажења експлозива, опојних дрога, али и насилног заустављања оних који су се оглушила о команде овлашћених лица на пункту.

Обезбеђење конвоја био је други сегмент вежбе у који су се укључили извиђачки и борбени хеликоптери, авиони, патролни чамци... Будући да се радило о сложенем приказу тактичке ситуације напада на конвој и његове одбране, посматрачи су могли да уживају у смењивању дејстава авијације, речне флотиле, специјалних противтерористичких јединица и

ПОТВРДА ИНТЕРОПЕРАБИЛНОСТИ

– Вежбом „Ушће 2011“ желели смо да прикажемо део оперативних способности наше војске. Основна тема била је да се широј јавности представе јединице декласиране за учешће у мултинационалним операцијама – пешадијска чета, вод војне полиције и вод АБХО – изјавио је после вежбе начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић. Он је додао да га радује што је вежбу у Парку мира и пријатељства испратио велики број грађана.

– Када је реч о интероперабилности наших јединица, заиста смо се приближили граници којој тежимо и на добром смо путу да то и верификујемо на одговарајући начин. Све ово су били професионални војници – рекао је начелник Генералштаба.

На питање о опремању војске новим униформама, он је рекао да ће до краја марта стићи први контингент од седам до осам хиљада комплета, а остало до краја године.

специјализованих тимова за медицинску евакуацију ваздушним путем.

Извиђачки хеликоптери газела у ниском лету визуелно су проверили комплексну ситуацију на земљи и тако дали увод дејству противоклопних хеликоптера истог типа. Како је, према сценарију вежбе, на земљи ситуација ескалирала, борбени млазни авиони у ниском прелету извели су два најбитнија задатка. Школски борбени ваздухоплови Г-4 приказали су дејство по циљевима на земљи док су два мига-29 пружали заштиту и обезбедили сигурну одступницу на већој висини.

Демонстрације трагања и спасавања, те убацивање тима специјалне бригаде десантом и падобранима били су поверени транспортним хеликоптерима Ми-8. Након окончања борбених активности транспортни авион Ан-26 демонстрирао је вештину ниског прелета бојишта која се може користити приликом избацивања терета.

У трећем сегменту вежбе приказана су возила војне полиције класификована по намени и задацима. У дефилеу, из правца хотела „Југославија“ према Ушћу, грађани су, уз стручни коментар о структури, организацији, намени и задацима војне полиције, могли да виде све типове возила којима располажу „црне беретке“.

Приказ борилачких вештина и дејство противтерористичке јединице привукли су пажњу посматрача, будући да су припадници Специјалне бригаде дочарали веома реалне ситуације блиске борбе и употребе хладног оружја. Овакве вежбе су веома битне за подизање самопоуздања и храбрости војника, али и за развој вештина и координацију покрета, при чему је тимски и синхронизован рад свих чланова веома битан. Рад противтерористичког тима на разрешавању талачке ситуације био је други део самосталног приказа оспособљености Специјалне бригаде.

Као што је већ постала традиција приликом великих војних и државних празника, припадници 63. падобранског батаљона извели су демонстрациони падобрански скок, носећи заставе Републике Србије, Војске Србије и Специјалне бригаде.

Диманички део програма завршен је промотивним летом авиона *ласџа*.

Изложба наоружања и опреме

На тактичко-техничком збору, у оквиру изложбене поставке вежбе „Ушће 2011“, изложена су средства и опрема јединица Војске Србије.

ДЕФИЛЕ ВОЈНИХ ЗАСТАВА

Грађани и гости имали су јединствену прилику да виде и дефиле војних застава које су носили кадети Војне академије и заставни водови бригада Копнене војске и Ваздухопловства и противваздухопловне одбране.

Ешалони кадета Војне академије носили су 51 пуковску заставу Војске Краљевине Србије које се чувају у Војном музеју у Београду.

Грађани су могли да погледају уређаје који чине обједињену стационарну и покретну компоненту система везе у Војсци Србије, затим пешадијско наоружање пешадијског батаљона, савремена средства детекције и идентификације, хемијске и радиолошке детекторе, аутомобил-лабораторију за узимање контаминираних узорака и анализу узорака, цистерне за превоз воде и остала средства из састава јединица Војске Србије.

На збору је изложена и алпинистичка, ронилачка, падобранска, те опрема за наоружање, криминалистичку технику и противдиверзантску заштиту, потом подводно наоружање, стандардна опрема за обуку ронилаца и мала преносна хипербарична комора.

Јавности су представљена и путничка, теренска и борбено-оклопна возила. Реч је о превозним средствима новијег датума, производње 2008. и 2010. године, марке *школа* и *ауди*, а ту су још били *џинцауери*, пухови и остала моторна возила. Саобраћајна војна полиција и војна полиција опште намене изложили су опрему из свог ресора, међу којима пажњу привлачи преносни рендген за испитивање сумњивих предмета.

ЗАСЛУЖЕНИ РЕСПЕКТ

Министар одбране Драган Шутановац је после вежбе „Ушће 2011“ изјавио да је Војска Србије озбиљна институција која је успела да врати поверење грађана.

– Начин обуке показује да је војска много озбиљнија, да вежбе извршава на озбиљнији начин. Погодак је што смо вежбу извели пред више десетина хиљада Београђана, а и велико интересовање за ТВ пренос показује да Војска враћа поверење грађана – нагласио је Шутановац.

Министар одбране додао је да га радује што је велики број младих људи присуствовао вежби на Ушћу. Према његовој оцени то значи да Војска ужива респект какав заслужује.

– Данас имамо два и по пута више заинтересованих за добровољно служење војног рока, чиме смо коначно реализовали један од приоритета – враћање поверења у Војску.

– Знам колико је тешко све ово увежбати, зато похваљујем ангажовање учесника вежбе, а најзаслужније ћемо наградити – истакао је министар Шутановац и свим припадницима оружаних снага честитао Дан Војске Србије.

У парку „Ушће“ постављена је и пољска болница намењена за хируршко збрињавање повређених на терену. Болница има стоматолошку ординацију, рендген, две хируршке сале, постоперативну и интензивну негу, два болесничка одељења, лабораторију и све што је потребно за нормалан и самосталан рад на терену. Особље болнице чине стручњаци који су учествовали у међународним мисијама, како самостално са српском болницом у Чаду, тако и у оквиру норвешког медицинског тима.

Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана изложило је нови школски авион *ласџа* и хеликоптере Ми-8 и *газела*.

После разгледања тешког наоружања, тенкова, хаубица и противваздухопловне технике, присутни су, по већ устаљеном обичају доброг домаћина, могли да пробају војнички пасуљ.

Утисци присутних на вежби је да је ово био веома успео приказ онога што ради Војска Србије, извршавајући задатке очувања безбедности народа и државе Србије и одговорног односа према заштити мира и сигурности у свету. ■

*Новинари и фоторепортери
ОДБРАНЕ*

УТИСЦИ ГРАЂАНА

Бројни суграђани окупили су се на Ушћу, упркос хладном фебруарском дану, да посматрају не свакидашњи, атрактивни приказ оспособљености јединица наше војске.

– Најујечајљивији утисак на мене оставили су налетти авиона, али цео данашњи догађај је изузетан и одлично организован – исказао је Никола Марковић. Његов десетогодишњи син Стефан рекао је да су му се, иакође, дојали „авиони и хеликоптери“, али је ипак, признао, да су му се највише свиделе „чике са маска-

ма које су вежбале борилачке вештине и бацале ножеве“.

Милован Нешовић рекао је да је данашњи догађај едукативан, нарочито за младе генерације. Овакви догађаји свакако доприносе да се Војска приближи обичним грађанима.

– Оно што војници могу да ураде више ми се свидело него приказана техника и средства – био је искрен Алекса Милојковић, оцењујући да је догађај на Ушћу веома добро организован.

– Довео сам двоје унучади. Дошли смо мало раније да заузмемо место и што боље видимо војску.

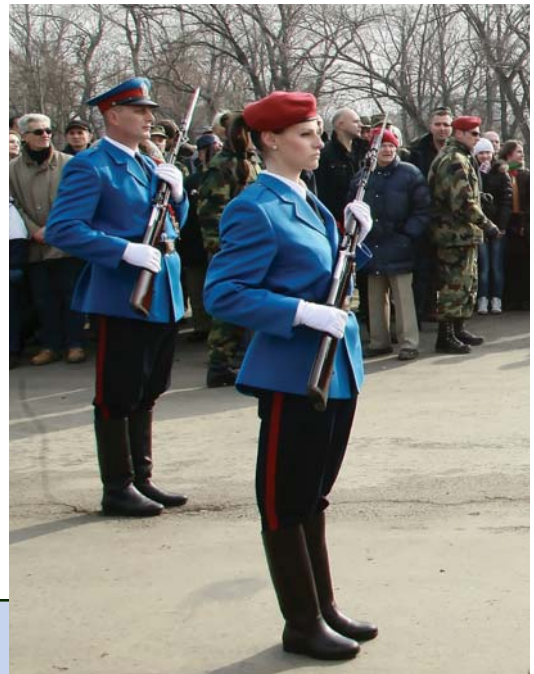
ДОБРА САРАДЊА ВОЈСКЕ И ПОЛИЦИЈЕ

Министар унутрашњих послова Ивица Дачић честитао је празник припадницима Војске Србије и Министарства одбране, нагласивши да је вежба „Ушће 2011“ одличан начин да Војска и полиција задобију веће поверење грађана.

– Без јаког система одбране и безбедности нема ни јаке државе. Добро је што је ова вежба била на простору који је лако доступан грађанима. Задовољан сам оним што је приказано и мислим да би Војска и полиција требало чешће на овај начин да показују шта све поседују и да се тиме да јасна порука да су војска и полиција у служби грађана – рекао је министар Дачић.

11

Њих двоје су ми већ рекли да ће бити војници када порасту – каже Стојан Мицевски, пензионер из Београда.

Сви чланови породице Јовановић били су на Ушћу. Држећи у на ручју малу Јелену, отац Душан рекао је да су је ових дана авиони плашили, али да им је данас махала цео дан.

– Војници су заиста изгледали импресивно, дојави ми се како су уклопили цео програм. Било је крајко али ефектно, управо како права Војска и треба да наступи – рекао је отац Душан.

– Волим Војску још од малих но-

гу, планирао сам да обавезно будем овде. Свака част специјалцима војске на брзом и атрактивном програму, мислим да им нико није раван – каже Милан Шевић из Београда.

Његовом другу Жарку Стојановићу свиделе су се експлозије и што што се стварно догодило на све стране, на само 100 метара од њих.

– Авијација изгледа моћно, али специјалци на мене увек остају највећи утисак. Дошли смо наравно и због басуља! – искрен је Жарко.

Пријем код председника Републике Србије

Кључна улога војске

Поводом 15. фебруара – Дана Војске Србије, председник Републике Србије Борис Тадић приредио је пријем за најодговорније личности система одбране. Пријему у Председништву Србије присуствовали су министар одбране Драган Шутановац са државним секретарима, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић са члановима Колегијума, најодговорније старешине Министарства одбране и Војске Србије, представници подофицирског кора, кадети Војне академије и војници.

Председник Републике Борис Тадић, уз честитке поводом Дана Војске, рекао је да Србија рачуна на своју војску, на њене припаднике, у свим временима и свим искушењима. Он је изразио дубоко уверење да војска суштински доприноси безбедности наше земље, стабилности читавог простора југоисточне Европе и да је чинилац мира и развоја овог дела света.

Председник је честитао на великим остварењима у претходном времену, на реформама које су, како је оценио, дубоке и суштинске, које дефинишу један стратегијски правац развоја неопходан и у сагледавању суштинских циљева за нашу земљу Србију и њене грађане.

Председник Тадић је истакао да војска представља чинилац политичких интеграција, технолошког и индустријског развоја и образовног система. То је, како је подвукао, афирмише као једну од кључних институција нашег друштва. ■

А. ПЕТРОВИЋ
Снимио Ј. МАМУЛА

ЧЕСТИТКЕ МИНИСТРУ ШУТАНОВЦУ И ГЕНЕРАЛУ МИЛЕТИЋУ

– Вама, господине министре, лично честитам на учињеном и Вама генерале Милетићу, честитам на реформама које је Генералштаб и струка у ужем смислу речи, извела у претходном периоду, уз уверење да ће војска имати исто такво место и у будућим годинама. Потврђујем још једном да, као председник Републике Србије, не могу да замислим развој овог друштва и његову будућност без такве, кључне улоге војске у нашем друштву, у нашој заједници – рекао је председник Тадић на пријему приређеном поводом Дана Војске Србије.

Снимко Ј. МАМУЛА

Министар Шутановац положио венац на Споменик нејаног јунака на Авали

Поводом Дана државности Републике Србије и Дана Војске Србије, министар одбране Драган Шутановац, у својству изасланика председника Републике Србије, положио је венац на Споменик нејаног јунака на Авали и уписао се у спомен књигу.

„Слава свим знаним и незнаним јунацима који су дали своје животе за одбрану највеће вредности – слободу. За просперитетну, демократску и слободну Србију. Живела Србија”, уписао је министар Шутановац у спомен књигу.

У пратњи министра одбране били су заменик начелника Генералштаба Војске Србије генерал-мајор Милан Бјелица и генерал-потпуковник Младен Ћирковић.

У име Војске Србије венац су положили начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић, командант Ваздухопловства и ПВО бригадни генерал Ранко Живак и командант Копнене војске генерал-потпуковник Љубиша Диковић. ■ Н. Д.

Почасна артиљеријска паљба на Калемегдану

На основу наређења председника Републике Србије Бориса Тадића, поводом 15. фебруара – Дана државности и Дана Војске Србије, на Калемегдану је извршена почасна артиљеријска паљба.

После интонирања химне „Боже правде” и подизања државне заставе, паљбу са десет плотуна из шест артиљеријских оруђа извршио је почасни батаљон Гарде Војске Србије. ■ П. В.

Снимко З. МИЛОВАНОВИЋ

Унапређења и постављења официра поводом Дана Војске Србије

Поводом Дана државности и Дана Војске Србије – 15. фебруара, председник Републике Србије Борис Тадић донео је указе о постављењу на нове дужности, унапређењима у виши чин и престанку службе високих официра Војске Србије и Министарства одбране.

На нове дужности постављени су:

– Бригадни генерал БЈЕЛИЦА Марка МИЛАН, за заменика начелника Генералштаба Војске Србије,

– Генерал-мајор ЈЕВТИЋ Војислава МИОДРАГ, за ректора Универзитета одбране,

– Бригадни генерал РАДОВАНОВИЋ Тугомира ГОРАН, за заменика команданта Команде за обуку,

– Пуковник НОВАКОВИЋ Јована МАРИЈАН, за начелника Војномедицинске академије,

– Пуковник ЖАРКОВИЋ Николе ДУШКО, за начелника штаба Ваздухопловства и ПВО,

– Пуковник ЈАНКОВИЋ Милије ДЕЈАН, за начелника Управе војне полиције,

– Пуковник ТОДОРОВИЋ Слободана МИЛОМИР, за команданта Гарде,

– Пуковник ГЛИШОВИЋ Живорада ЖЕЛИМИР, за команданта 3. бригаде КоВ,

– Пуковник БАНДИЋ Бранка ПРЕДРАГ, за команданта 204. ваздухопловне бригаде.

У више чинове указом председника Тадића унапређени су: у чин генерала

– Генерал-потпуковник МИЛЕТИЋ Радослава МИЛОЈЕ, начелник Генералштаба Војске Србије.

у чин генерал-потпуковника

– Генерал-мајор РАДОЈЧИЋ Обрада ПЕТАР, директор Инспектората одбране,

– Генерал-мајор ЖИВКОВИЋ Миодрага АЛЕКСАНДАР, командант Команде за обуку.

У чин генерал-мајора (ванредно)

– Бригадни генерал БЈЕЛИЦА Марка МИЛАН,

– Бригадни генерал КОВАЧ Вукана МИТАР,

– Бригадни генерал ЖИВКОВИЋ Јордана ВИДОЈЕ.

У чин бригадног генерала (ванредно)

– Пуковник ЗРНИЋ Милорада БОЈАН,

– Пуковник БРАНКОВИЋ Милана ЧЕДОМИР.

У чин бригадног генерала

– Пуковник ЈАНИЋИЈЕВИЋ Драгана СЛАВОЉУБ,

– Пуковник ЗЕКОВИЋ Вукалице ГОРАН.

Председник Тадић одлучио је и о престанку војне службе:

– Генерал-потпуковника ЋИРКОВИЋ Живојина МЛАДЕНА,

– Бригадног генерала ВРАНИЋ Пунише МИРКА,

– Бригадног генерала ЋЕЛИЋ Јована ЂУРЕ,

– Бригадног генерала БРАНКОВИЋ Милана ЧЕДОМИРА. ■

Влада поставила генералног инспектора

Влада Републике Србије поставила је 10. фебруара, на основу Закона о Војнобезбедносној агенцији и Војнообавештајној агенцији, проф. др Божидара Бановића за генералног инспектора.

Генералног инспектора поставља Влада на период од пет година, на предлог министра одбране, уз мишљење Савета за националну безбедност.

Божидар Бановић је рођен у Београду 7. јула 1960. године, где је завршио основну школу и IX београдску гимназију. На Правном факултету у Београду дипломирао је 1984. године општом просечном оценом 9,13. На истом факултету, одбранио је магистарски рад са темом „Криминалистичка обрада кривичног дела проневере“ а затим и докторску дисертацију на тему „Обезбеђење доказа у криминалистичкој обради кривичних дела привредног криминалитета“.

Тренутно ради као ванредни професор на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу.

Био је запослен на Криминалистичко-полицијској академији у Београду у звању доцента за научну област криминалистичких наука. На Вишој школи унутрашњих послова радио је од јуна месеца 1986. године, где је биран у звања од асистента до професора за предмет Криминалистика-методика. Обављао је функције помоћника директора и директора Више школе унутрашњих послова.

На Високој школи унутрашњих послова у Бањалуци, 2006. године, изабран је у звање ванредног професора за предмет Криминалистика-методика.

Одлуком Комисије за стицање научних звања, Министарства науке и заштите животне средине Србије, 4. марта 2004. стекао је научно звање научног сарадника на Институту за криминолошка и социолошка истраживања у Београду.

Јула месеца 2005. године изабран је у звање доцента за кривично-правну групу предмета на Факултету безбедности Универзитета у Београду. ■

Честитке поводом Дана државности и Дана Војске Србије

Честитка председника Тадића

Свим припадницима Војске Србије честитам празник.

Прослављањем Дана државности и Дана Војске Србије – 15. фебруара, обновљена је најдубља историјска и традиционална веза у стварању и изградњи наше државе и њене војске.

Војска Србије је у протеклој години реализовала бројне крупне задатке, а један од највећих је професионализација, што је велики искорак у стварању јаке и модерне Војске, која се развија у складу са највишим међународним стандардима, као сигуран ослонац мира у региону и гарант стабилности и напретка наше земље.

Уверен сам да ће припадници војске и убудуће одговорно и професионално извршавати своје обавезе и постављене задатке. Честитам вам празник, уз жељу да успешно наставите започети процес реформи и јачате оперативну и функционалну способност Војске Србије. ■

Честитка министра Шутановца

Свим припадницима Министарства одбране и Војске Србије поводом Дана државности и Дана Војске Србије – 15. фебруара, упућујем срдчане честитке.

Празнике обележавамо крупним реформским резултатима. Професионализовали смо Војску, запослили више хиљада младих људи, помагали локалној самоуправи и становништву, реализовали планиране вежбе, повећали учешће у мировним мисијама и пружили безрезервну помоћ одбрамбеној индустрији. У рестриктивним условима финансирања задржали смо потребан ниво оперативних способности Војске и стандард њених припадника.

Остварене резултате препознали су наши грађани тако да је Војска Србије постала институција у коју имају највише поверења.

Уверен сам да ћете и у наредном периоду професионалним и одговорним радом дати још већи допринос наставку реформе система одбране и изградњи модерне Војске, која ће као фактор стабилности у земљи и региону и активни учесник у мировним мисијама бити ослонац нашој спољној политици на путу ка евро интеграцијама.

Честитајући вам празник, желим вам успехе у даљем раду. ■

Честитка генерала Милетића

Поводом 15. фебруара – Дана Војске Србије, припадницима Војске Србије упућујем срдчане честитке.

У протеклом периоду реализовали сте бројне мисије и задатке, а један од највећих је свакако професионализација, што представља велики искорак у стварању јаке и модерне Војске, у складу са највишим европским и светским стандардима.

Постигли сте завидне резултате у обуци и оспособљавању и одржали захтевани ниво оперативних способности.

Сигуран сам да ћете и убудуће, у условима потпуно професионализоване Војске Србије, испунити све постављене задатке и обавезе које вам предстоје.

Честитам вам празник, уз жељу да и у наредном периоду будете успешни. ■

Председник Републике одликовао припаднике Војске Србије

15

Вредности које красе Србију

Председник Републике Србије Борис Тадић одликовао је 15. фебруара – поводом Дана државности, мајора пилота Слободана Јоцића и поручника Дејана Милосављевића златном, односно сребрном медаљом за храброст „Милош Обилић“, са још шесторо припадника Министарства унутрашњих послова и двојцом грађана који су својом храброшћу и пожртвованошћу заслужили та висока одликовања

Републике Србије, морамо да упутимо поруку свима у Србији да несебичност, солидарност и лична храброст јесу високопоштоване вредности – рекао је председник Тадић.

Председник Тадић је изразио уверење да поред институција и административних показатеља и појединци

Свечаности у згради Председништва присуствовали су председник Владе Мирко Цветковић, председник Народне скупштине Славица Ђукић-Дејановић, патријарх српски Иринеј, министар одбране Драган Шутановац, министри у Влади, академици, представници традиционалних верских заједница и гости из политичког, културног и јавног живота земље.

Председник Републике Борис Тадић честитао је одликованима за дела која су учинили, показујући храброст, несебичност и солидарност. То су, рекао је председник, оне вредности које желимо да красе нашу земљу и нашу заједницу и у времену које долази.

– Ваш чин је лични, индивидуални, али тим чином учинили сте много за све нас. Данас, овде, заједно у институцији

јесу они који суштински вредносно доприносе успостављању српске државности као и оних вредности без којих ни институције ни границе немају смисла.

Поред припадника Војске Србије златном медаљом за храброст одликовани су и припадници МУП-а: Владимир Грандић (постхумно), припадник Полицијске управе Нови Сад, Синиша Глишић, самостални полицајац у Сектору за ванредне ситуације, Родољуб Миловић из Управе криминалистичке полиције, Биљана Лазаревић, полицијски саветник у Управи полиције, Дејан Заставниковић, млађи полицајац, припадник Полицијске управе за Град Београд и грађанин Борис Гушић. Сребрну медаљу за храброст „Милош Обилић“ добио је и грађанин Дарко Тијанић. ■

А. ПЕТРОВИЋ
Снимио Ј. МАМУЛА

МЕДАЉЕ ЗА ХРАБРОСТ

Мајор Слободан Јоцић одликован је златном медаљом за храброст „Милош Обилић“ због исказане личне храбрости приликом извршавања летачких задатака.

Мајор Јоцић рекао је после пријема одликовања да има осећај среће, поштовања и части. Кроз мисли му је прошла ситуација у којој је ризиковао живот са спаси авион, а касније људске животе и имовину на земљи.

Поручник Дејан Милосављевић, припадник Специјалне бригаде, одликован је сребрном медаљом за храброст „Милош Обилић“. Он је током спасавања људских живота у запаљеној згради у Панчеву извукао угрожене из дела зграде који није био доступан ватрогасним јединицама, при чему је, како се наводи у саопштењу поводом одликовања, ризиковао сопствени живот и задобио телесне повреде.

Поручник Дејан Милосављевић рекао је да одликовање представља изузетну част и признање за сваког официра.

Пријем поводом Дана Војске Србије Спремност за

Министар одбране
Драган Шутановац
и начелник Генералштаба
генерал-потпуковник
Милоје Милетић
приредили су у Великој
ратној сали старог
Генералштаба пријем
поводом 15. фебруара
– Дана Војске Србије

Наставак МОДЕРНИЗАЦИЈЕ

– За нама је велики посао – оценио је начелник Генералштаба генерал Милетић - али тиме није завршена реформа и модернизација Војске. Очекује нас имплементација концепта оперативних способности, опремање савременим наоружањем и војном опремом, развој успостављеног система обуке, као и достизање и развој интероперабилности.

Свечаности су присуствовали председница Скупштине Републике Србије Славица Ђукић-Дејановић, патријарх српски Иринеј, представници законодавне, извршне и судске власти, Министарства одбране и Војске Србије, верских заједница, дипломате и инострани војни представници, личности из јавног, културног и уметничког живота, новинари и бројни гости.

Поздрављајући присутне начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић истакао је да је овај празник прилика да се осврнемо на годину која је за нама и догађаје и активности који су је обележили.

– Наставили смо започете реформе и заокружили процес професионализације наше војске, чиме смо испунили циљ зацртан пре више година – да Србија добије професи-

оналну и модерно организовану војску, нагласио је генерал и поручио да је професионализација нарочито значајна и за велики број младих људи који су у Војсци Србије нашли сигуран посао и могућност да напредују у складу са својим афинитетима, способностима и радом.

– Упоредо са реформским процесима, организовали смо вежбе на нашим полигонима, учествовали на међународним вежбама у иностранству, обучавали професионалне војнике, као и оне на служењу војног рока, више пута пружали помоћ локалним властима и становништву на отклањању последица елементарних непогода – подвукао је начелник Генералштаба. Према његовим речима, наша војска је данас незаобилазни фактор стабилности у земљи и читавом региону, а такође и незаобилазан чинилац научног, технолошког и сваког другог развоја Србије.

НОВЕ МИСИЈЕ

Добровољци за служење војног рока

– Жеља нам је да ова година буде успешна и не мање од прошле, а показатељ да смо на добром путу су највише сами грађани. Када смо рекли да ћемо отворити могућност за добровољно служење војног рока нисмо предвидели да ће два и по пута више младића и девојака прихватити да служе војни рок. Највећа гаранција нашег успеха управо су ти младићи и девојке који су се пријавили, а неки од њих су чак у прошлости служили цивилно. Данас они желе да приступе војсци и служе у униформи, што говори да у реформу система верују и они који су имали одређене сумње у прошлости – истакао је министар Шутановац.

Начелник Генералштаба је поручио да ће професионална Војска Србије наставити да извршава све додељене мисије и задатке које из њих проистичу. – За то ће нам бити потребна подршка свих надлежних институција наше земље, али ће и Србија увек моћи да рачуна на своју Војску – рекао је генерал Милетић на крају обраћања.

Министар одбране Драган Шутановац рекао је да је 2010. година великих реформи и подсетио да је прошла година обележена завршетком процеса професионализације чиме је Војска Србије стављена у потпуно нови формат – потпуно професионалне, савремене војске, какве имају земље развијеног света.

– Ову годину почели смо са новим задацима и могу да кажем да смо неке већ испунили. Први пут имамо генералног инспектора за нашу Војнообавештајну и Војнобезбедносну агенцију као што смо и обећали, а добили смо и првог ректора Универзитета одбране који ће бити један од најважнијих и најпоштованијих како ректора, тако и универзитета – рекао је министар Шутановац.

Он је подсетио да војска још увек учествује у рашчишћавању последица елементарних непогода у Пријеполу и Краљеву.

Министар Шутановац је на крају захвалио присутнима на подршци уз обећање да ће војска оправдати њихово поверење и у овој години. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Биљана МИЉИЋ

Снимили фоторепортери „ОДБРАНЕ“

Сусрет министра Шутановца и амбасадора Индонезије

Министар одбране Драган Шутановац примио је 8. фебруара у Београду амбасадора Републике Индонезије Семјуела Самсона.

Амбасадор Самсон и министар Шутановац исказали су заједничко опредељење ка унапређењу сарадње министарстава одбране и војски две земље.

Посебно је наглашена могућност војно-економске сарадње, као и сарадње у области војног школства. ■

Захвалнице Delta Generali осигурању

Захвалнице генералном директору и члану Извршног одбора компаније Delta Generali осигурање, Небојши Дивљану и Фабиу Мартинелију, за успешну сарадњу на организацији изложбе слика Саве Шумановића „Пут до слике“, која је одржана у Дому Војске Србије у Београду уручио је министар одбране Драган Шутановац.

Изложба слика Саве Шумановића, коју је посетили више од 18.000 људи, највећи је уметнички пројекат у новом изложбеном простору Медија центра „Одбрана“. ■

Војна сарадња са Норвешком

Билатерална сарадња у области одбране између министарстава одбране Краљевине Норвешке и Републике Србије је интензивна и наставља се посетама високог нивоа, у области војне медицине, реформе сектора безбедности и војног школства, истакли су приликом потписивања *Плана билатералне војне сарадње за 2011. годину* начелник Дирекције за међународну безбедност и политику одбране Министарства одбране Норвешке Кјерсти Клебо и начелник Управе за међународну војну сарадњу Милорад Перић.

Норвешка ће наставити да подржава активности Србије у регионалним иницијативама и финансијском помоћи у развоју капацитета које Србија нуди као регионалне центре.

С обзиром на позитивна искуства из операције у Чаду, у којој су учествовале обе земље, разматра се могућност поновног заједничког ангажовања у некој од мисија под окриљем УН.

Кјерсти Клебо имала је одвојене сусрете са државним секретарима др Тањом Мишчевић и др Зораном Весићем, начелником Војне академије бригадним генералом Младеном Вуруном и са представницима Генералштаба. ■

Генерал Диковић у посети Команди Копнене војске САД

Командант Копнене војске ВС генерал-потпуковник Љубиша Диковић боравио је у званичној посети САД на позив команданта КоВ оружаних снага САД генерала Џорџа Кејсија.

Генерал Диковић и делегација Копнене војске су током боравка у САД имали прилику да посете Команду КоВ САД, неке од њених елитних јединица и центара за обуку официра и подофицира.

У разговору са генералом Кејсијем потврђени су веома добри односи и сарадња у области одбране, у свим сегментима. Посебно је дат акценат интензивирању даље сарадње, пре свега у оним активностима које су директно у надлежности команданата копнених војски и које генерали Диковић и Кејси могу подржати и утицати на динамику њихове реализације. То се, пре свега, односи на реализацију пројекта База „Југ“ и напорима да ова ба-

за, на принципима најбољих стандарда, а уз свесрдну помоћ и подршку колега из Америке, постане Регионални центар за обуку јединица за учешће у мултинационалним операцијама.

Посебна пажња посвећена је сарадњи у оквиру Програма државног партнерства. Обострано је констатовано задовољство оствареним резултатима билатералне војне сарадње и изражена намера да се сарадња у наредном периоду још више интензивира.

Боравак генерала Диковића у Америци био је прилика и за упознавање са новоименованим командантом Националне гарде Охаја, бригадним генералом Дебором Ешенхурст.

Командант КоВ Војске Србије положио је венац на гроб незаном војнику на војном гробљу Арлингтон у Вашингтону. Генерал Диковић сусрео се и разговарао са припадницима Министарства одбране и Генералштаба који се налазе на школовању у САД и представницима српских медија у САД. Био је гост у отвореном студију „Гласа Америке“ који се емитује за подручје Србије. ■

Генерал-потпуковник Александар Живковић, командант Команде за обуку

Резултат

ИМАШ ИЛИ НЕМАШ

Критеријуми који се стављају пред кандидате за професионалне војнике су строги, али не и довољно строги. Добрим професионалним војником сматраће се само онај који увек пружа максимум. Просечнима није место у строју.

Али је мера човековог успеха резултат који је постигао или пут којим је до тог достигнућа прошао? Они којима су повољне животне околности скратиле и олакшале пут, свакако ће рећи да разлике нема. Међутим, када се од ране младости човек лично и професионално усмери путем који има и лакше алтернативе, после извесног времена увиди да се постигнуто у професији и животу не мери близином циља, него бројем корака који се прелазе уздигнуте главе, без застајања и пречица.

Када упознате генерал-потпуковника Александра Живковића, команданта Команде за обуку, видите војника чији је поглед упрт увек право. Реч је о човеку чија Команда и људи у њој од момака и девојака жељних доказивања у униформи производи војнике и подофицире на којима ће почивати Војска Србије. У њихове руке долази конгломерат жеља, предрасуда и потенцијала, „необрађен људски материјал“ кога треба обликовати и дати му намену.

Поводом Дана Војске Србије, наш саговорник био је управо генерал Живковић, човек који прихвата само нужну меру публицитета, дугогодишњи припадник специјалних јединица, смирен командант чија је омиљена реч „могу“, војник који пред одабраном публиком понекад на „Гуерини“ хармоници засвира „Свилен конач“ или „Аргентински танго“, човек који тврди да „просек“ није луксуз који српски војник себи може да дозволи.

■ *Господине генерале, да ли можете ђовући паралелу између улоге коју је Команда за обуку имала после формирања и данас?*

– Улогу Команде за обуку можемо сагледати кроз два периода. Од формирања, 23. априла 2007. па до краја 2008. године. Команди су претпочињени сви центри за обуку и успостављен је систем индивидуалне обуке, тежишно за рочни састав. Од почетка 2009. до данас заокружили смо систем индивидуалне обуке, ус-

пешно обучавамо кандидате за професионалне војнике по новом моделу, обучавамо и усавршавамо подофицире изабране из строја најбољих професионалних војника. Показатељ преношења тежишта с обуке војника на редовном служењу војног рока на обуку и усавршавање професионалаца била би статистика о броју различитих курсева и усавршавања. Реци-

Данас, када ђриликом контрола и обилазака срећните младе старешине на обуци шта им кажете, како их савештујете?

– Прва мисао ми је увек осећање које сам имао на почетку каријере, када сам од старијих старешина учио оно што се није дало научити у школама. Сетим се како је на мене деловала похвала, како критика, а како савет. Настојим да све што кажем ускладим према том осећању. Најлакше је критиковати, галамити, казнити. Много већи квалитет постиже се када се младом човеку омогући да сагледа и исправи пропуст. Често поменем да се човек најбоље осећа када сам себи каже – *знам, смем, могу!*

мо 2007. реализовали смо 21 курс на којима је оспособљено 637 лица, 2008. је 2.615 старешина и војника завршило 153 различита облика усавршавања, наредне године смо на 211 курсева обучили 3.997 лица, а 2010. је на 197 курсева 5.295 припадника Војске Србије постало стручније и способније за формацијске дужности.

■ *Ваша команда обавила је и обавља велики ђосао у ђроцесу ђрофесионализације Војске Србије.*

– У том процесу, опет, можемо препознати двојаку улогу Команде за обуку. С једне стране стајала је потреба за обуком и оспособљавањем кадра за потребе команди и јединица Војске, а с друге потреба да се сама Команда са својим потчињеним саставима про-

фесионализује у захтеваним роковима и по дефинисаним стандардима. Истина, тај процес почео је на време, јер смо већ 2008. почели обуку кандидата за професионалне војнике. Оно што не треба заборавити јесте да су успостављени обавезујући критеријуми за проверу обучености кандидата за професионалне војнике. Тачно се зна шта, како и колико кандидат мора да покаже ако жели да настави обуку у Војсци Србије и стекне статус професионалног војника. Лествица критеријума за војнике на служењу војног рока била је постављена нешто више изнад оцене „3“, а за кандидате за професионалне војнике за оцену „4“.

■ *Дакле, за Вас „добро“ није добро?*

– Добро и врло добро није довољно за професионалног војника у 21. веку! Ми, једноставно, немамо право да будемо просечни јер задаци из било које од три дефинисане мисије Војске Србије нису просечни и не могу их извршити просечни људи. Оцена „три“ на гађању јесте позитивна оцена! Али, омогућава ли тај ниво обучености сигурно извршење задатка? Да ли је ситуација поплаве, земљотреса, мировне операције хиљадама километара далеко просечна? Наравно да није. То су ванредне, захтевне и опасне ситуације и припадник наше војске ни себе ни друге не сме излагати ризику сопственом просечношћу.

■ *Шта је, ђрема Вашим мерилима, обучен ђрофесионални војник Војске Србије?*

– Постоје дефинисани стандарди обучености и оспособљености војника, подофицира и официра. Као што сам већ рекао, нисам задовољан тим стандардима и њих ћемо мењати! Али, једно морамо знати – обучен војник, подофицир, официр јесте онај који према својим психофизичким, образовним, радним, моралним и осталим карактеристикама постиже максимум. Професионални војник мора, дакле, да испуни стандарде, али што је још важније – увек мора да пружа најбоље од себе!

■ С обзиром на то да сте већи део каријере провели у специјалним јединицама, да ли имате дилему да ли су понекад Ваши захтеви и критеријуми преоштри за људе којима командујете?

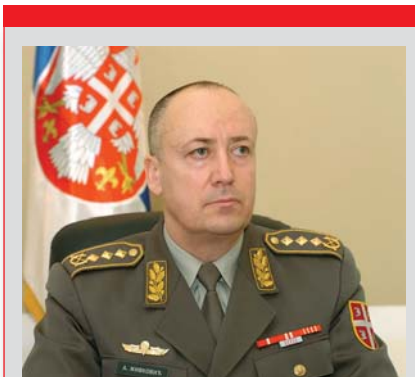
– Током две године на овој дужности, с мојим сарадницима разјаснио сам све недоумице. Уважавам колеге, припаднике свих родова и служби и разумем да не могу сви бити у равни припадника специјалних јединица. Уосталом, постоје различити стандарди за извршавање појединих задатака и за обављање одређених дужности. Али, апсолутно сви могу да примене један од принципа – увек треба тежити да будеш бољи, да би био најбољи! Јер само најбоље извршен задатак је потпуно извршен задатак!

■ У центрима за обуку у заједничком строју су и жене и мушкарци. Пажња јавности била је усредсређена у тој „историјску“ рекрејивну.

– Пажња јавности није утицала на захтеве које смо поставили пред кандидате оба пола. Укључивање жена у професионалну службу у Војсци тече без проблема. До сада смо обучили укупно 795 кандидаткиња. Тренутно, у Првом центру за обуку имамо 64 жене које ће, уколико испуне критеријуме, наставити рад у јединицама Војске Србије. Уз то, десет професионалних војника жена до сада је завршило лидерски курс који је предуслов за упућивање на основни курс за подофицире, а њих шест недавно је успешно окончало Основни курс за подофицире и ступило на прве старешинске дужности.

■ Чињеница да је од јануара престала обавеза служења војног рока намећула је потребу да мењате организацијску структуру Команде и њених јединица. Које су новине?

– Имајући у виду одлуку о обустави обавезног служења војног рока настала је потреба да смањимо број цен-

■ Поједине старешине сећају Вас се као команданта батаљона који је с подлогом минобацача 82 милиметра радио зглобове и сличне вежбе.

– У то време нисмо имали савремена средства за физичку обуку, па смо користили такозвана приручна средства. Није то био мој „епп“ него примењено физичко вежбање под оптерећењем које су сви морали да изводе и ту ничег чудног нема. Сваки војник који дужи неко наоружање или средство мора бити способан да с њим савлада простор и изврши задатак. У реалности то је разлика између живота и смрти.

тара за основну обуку. Током прошле године центре у Панчеву и Крушевцу преформирали смо у команде за развој територијалних бригада. У њиховој надлежности је искључиво обука и припрема лица из резервног састава за формирање ратних јединица и обављање гарнизонских послова. Поред тога у неким центрима за основну обуку смањили смо број чета за обуку у складу с реалним потребама за обуком војника на добровољном служењу. Нови модел обуке подофицира условио је формирање посебног центра за обуку и преиспитивање капацитета досадашњих центара за специјалистичку обуку, расформирање одређених јединица, њихову рационализацију... Намеравамо и даље да се прилагођавамо одлукама које доноси врх система одбране у области обуке оних који се определе за добровољно служење војног рока, тако да ћемо током

године да преформирамо још два центра за основну обуку у команде за развој територијалних бригада.

■ Да ли сте задовољни материјалним ресурсима за обуку?

– У протеклом периоду имали смо довољно муниције, горива и вежбених средстава тако да процес обуке није прекидан нити је било импровизација. Али, не могу рећи да сам задовољан чињеницом да у дужем времену нису набављана савремена средства за обуку попут тренажера или симулатора. Ограничена средства којима је систем одбране располагао нису дозволила таква улагања. Стрелишта и полигони у овом тренутку задовољавају потребе за реализацију различитих вежби, али би улагања у њихова проширења и осаврењавање добро дошла. Када је реч о Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“, израђена је претходна студија развоја и припремају се документа за доношење одлуке на основу којих би се полигон дефинисао као простор од посебног значаја. После тога наставићемо пројектовање и створити услове за изградњу потребне инфраструктуре.

■ Како видите војника, нарочито старешину изван касарне?

– Имајући у виду специфичност војног позива и значај који има у друштву пред војника, а нарочито професионалног подофицира и официра поставља се обавеза да и ван радног времена, на било ком месту, буде репрезент професије. Реч је о људима који су изабрани да се баве тим послом, којима је у руке дата одговорност и ми ниједног тренутка не смемо заборавити институцију и државу којој служимо. Наравно, да бисмо то могли да постигнемо, поред подизања нивоа захтева, треба у складу са могућностима наставити унапређење статуса оних који се баве војном професијом, да имају сво достојанство живота и рада. Како они, тако и њихове породице. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимео Даримир БАНДА

Признање
министру
Шутановцу

Снимко Ј. МАМУЛА

Златна плакета за развој одбрамбене индустрије

У оквиру традиционалног избора „Привредници и компаније“ које су обележили годину, као и поводом десет година те манифестације, жири Клуба привредних новинара Србије доделио је министру одбране Драгану Шутановцу Златну плакету за развој одбрамбене индустрије

Министар Шутановац, како је наведено у образложењу награде, у време економске кризе уложио је огроман напор на консолидовању привреде Србије. Један од главних приоритета у његовој спољнополитичкој активности била је промоција потенцијала српске привреде у свету и отварање нових тржишта, пре свега за одбрамбену индустрију. Ангажовао се и да се обезбеде сви услови за реструктурирање и модернизацију предузећа те гране домаће привреде.

На иницијативу министра Шутановца обезбеђена је финансијска подршка предузећима одбрамбене индустрије Србије, која је омогућила њихову пословну консолидацију, развој нових производа и технолошку основу.

Министар Шутановац радио је и на промовисању потенцијала одбрамбене индустрије Србије у иностранству, што је тој привредној грани обезбедило квалитетан наступ на новим тржиштима, и то у Ираку, Египту, Америци, Либији на Кипру и у Куввајту. Нови уговорени послови омогућили су да домаћа одбрамбена индустрија поново постане један од главних носилаца развоја при-

вреде Србије у целини. Та ефективност министра Шутановца била је од пресудног значаја да предузећа одбрамбене индустрије у периоду од 2007. године, када је преузео дужност министра одбране, до данас, на светско тржиште извезу робу у вредности од око седам стотина педесет милиона долара, а да укупна вредност уговорених послова износи милијарду и две стотине милиона долара.

На основу једногласне одлуке жирија, кога чини 15 угледних новинара, Златна плакета привредника који је обележио деценију уручена је и председнику концерна „Фармаком мб“ Шабац Мирославу Богвићу, а Златна плакета компанији која је обележила деценију предузећу „МК груп“.

Златно признање пословном човеку године додељено је генералном директору београдског предузећа „Интеркомерц а. д.“ Горану Перчевићу. Жири је, такође, одлучио да признање „Банкар деценије“ добије председница Извршног одбора Банке „Интеза“ Драгиња Ђурић, а Златна плакета за пословну визију припала је генералном директору „Србијасга“ Душану Бајатовићу.

На предлог новинара који прате културу, жири је доделио две златне плакете ствараоцима који су обележили деценију, режисеру Емиру Кустурици и сликару Владимиру Величковићу.

Жири је једногласно одлучио да признање „Привредни новинар године“ припадне главном и одговорном уреднику „Економиста“ Милану Ђулибрку.

На свечаности у Народном позоришту представљен је и први број часописа „Лидери – визија стваралаца“, у издању Клуба привредних новинара. ■

Б. МИЉИЋ

ЈАЧАЊЕ ВЕЗА СРБИЈЕ И РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

На свечаности у Народном позоришту, 7. фебруара, Златну плакету и Златни динар цара Душана за јачање привредних и културних веза Србије и Републике Српске додељене су председнику Републике Српске Милораду Додику.

Признање је уручио председник Владе Србије др Мирко Цветковић. Премијер је истакао да је Милорад Додик знатно допринео успостављању и јачању политичких и економских односа двеју земаља, а који су основа за добре односе у целом региону.

Министар одбране и
начелник Генералштаба
у посети носачу авиона САД

Потврда сарадње

Министар одбране Драган Шутановац и начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић са сарадницима посетили су амерички носач авиона USS „Enterprise”.

Реч је о првој посети највише делегације Министарства одбране и Војске Србије носачу авиона америчке флоте на позив Амбасаде САД у Београду. Такве посете, ина-

че, организују се за високе политичке и војне званичнике пријатељских земаља. У саставу делегације Министарства одбране био је и командант ВиПВО бригадни генерал Ранко Живак.

Поред наше делегације у једнодневnoj посети носачу авиона, 6. фебруара, боравила је и висока делегација Француске.

Добре

25

Сарадња Републике Србије и САД у области одбране најбољи је део укупних билатералних односа, а најразвијенији облик ове сарадње је у оквиру Програма државног партнерства са Националном гардом Охаја и међународног програма војног образовања. У току ове године очекује се закључивање више различитих споразума.

Амерички носач авиона USS „Enterprise“ први је носач авиона на нуклеарни погон у свету и представља централни елемент Ударне групе носача авиона 12 која се налази у саставу 6. флоте Ратне морнарице САД. ■

Министри Шутановац и Дулић обишли градилиште на Вождовцу

СТАНОВИ У ЦЕЛОЈ СРБИЈИ

Министар одбране Драган Шутановац, министар животне средине и просторног планирања Оливер Дулић и директор Грађевинске дирекције Србије Драган Грујић обишли су градилиште на простору вождовачке касарне „Степа Степановић“, где је почела изградња 1.450 станова од око 5.000 колико је планирано

Министар Шутановац изјавио је да ће на основу договора Министарства одбране и Грађевинске дирекције Србије, Војска Србије располагати са 21 одсто изграђене стамбене површине. Он је подсетио да Војска неће узети све станове на локацији некадашње касарне него ће део разменити за станове широм Србије за потребе својих припадника.

Министар је рекао да се тај договор већ реализује и да је у току пре-

узимање 156 станова у Параћину, Чачку, Ваљево, Нишу и још неким местима, а станове у Врању већ су у власништву Војске.

Шутановац је објаснио да се станове размењују на основу тржишне вредности и да ће за 21 одсто станова на Вождовцу, Војска добити далеко већу површину на другим локацијама. Број станова које ће Војска Србије преузети на Вождовцу још није утврђен и о томе ће одлуку донети надлежне службе.

Министар Дулић рекао је да је финансијска конструкција затворена за четири грађевинске парцеле, а да остале три треба да се покрију из сопствених средстава и кредитом из АИК и Комерцијалне банке.

РЕВИЗИЈА

На новинарско питање о очекивањима пред долазак државног ревизора у Министарство одбране, Шутановац је рекао да су ревизори и буџетска инспекција већ били у министарству прошле године. Министарство одбране формирало је интерну ревизију и спроводи контролу.

Грађевинска сезона, како је оценио Дулић, сигурно ће бити много боља од претходних, тако да ће у сарадњи са градом Београдом, а у оквиру програма станоградње који субвенционише држава, на лето почети изградња 1.100 станова у насељу др Иван Рибар на Новом Београду. У целој Србији, навео је он, кренуће се са реализацијом око 240 пројеката, који су планирани у оквиру помоћи грађевинарству у условима економске кризе, а за изградњу болница, школа и других објеката.

Директор Грађевинске дирекције Србије Драган Грујић рекао је да се завршетак првих станова очекује на пролеће 2012. док би последњи објекат требало да буде готов на јесен исте године. Према његовим речима, до сада се укључило око 40 фирми, а с обзиром на то да је уговорена тек половина посла, очекује се да се у пројекат на Вождовцу укључи готово цела грађевинска оператива у земљи. Директор Грађевинске дирекције казао је да упркос економској кризи постоји велико интересовање за куповину станова на тој локацији и да је већ сада могуће узети кредит. ■

А. ПЕТРОВИЋ

Снимио З. МИЛОВАНОВИЋ

Предавање министра Шкундрића у Војној академији

Министар рударства и енергетике др Петар Шкундрић одржао је 9. фебруара предавање слушаоцима 54. класе Генералштабног усавршавања Војне академије. Шкундрић је говорио о енергетској безбедности Републике Србије и том приликом информисао присутне о прошлости, актуелном стању и плановима наше земље на пољу енергетике.

– Основни циљеви наше енергетике су да обезбеди континуирано и безбедно снабдевање енергентима, да имамо одрживи развој и да значајно утичемо на развој националне економије – рекао је Петар Шкундрић. – Као људи који браните слободу знате да је данас моћ појединих делова енергетике равна моћи најсавременијих оружја. Енергетска инфраструктура и енергенти могу да буду најбоља одбрана државе – предочио је Шкундрић. Према његовој оцени, енергетска ситуација у Србији је задовољавајућа.

– Наш електроенергетски сектор обезбеђује довољне количине енергије за нашу земљу. Подаци за 2010. годину још нису обрађени, али се зна да је ЕПС током 2009. био извозник у вредности од 50 милиона евра. Ако стопа индустријског раста буде 3,6 посто ми бисмо у наредних 30 година морали да удвостручимо производњу електричне енергије. Зацртали смо да ћемо на том путу истрајати, јер ћемо пребродити кризу и запослити више људи – додао је министар Шкундрић. ■

А. ЈОКСИЋ

Симпозијум о планирању и буџетирању одбране

У Дому Гарде у Топчидеру одржан је симпозијум „Планирање и програмирање одбране и логистика“ у организацији Управе за стратегијско планирање Сектора за политику одбране Министарства одбране.

Реч је о реализацији дела закључака из разговора које је делегација Министарства одбране, коју је предводио државни секретар др Зоран Јефтић, водила у Охају у САД, октобра прошле године, као и посете Београду професора Томаса Јанга из Центра за цивилно-војне односе Поморске последипломске школе из Монтереја у САД.

Симпозијумом је руководио начелник Управе за стратегијско планирање генерал-мајор др Божидар Форца.

Америчку делегацију представљали су професори Гордон Грант и Јан Мурумets из Центра за цивилно-војне односе Поморске последипломске школе из Монтереја. ■

ПРОМЕНАДНИ КОНЦЕРТИ

У оквиру обележавања Дана државности и Дана Војске Србије, Репрезентативни оркестар Гарде извео је у Кнез Михајловој улици у Београду концертни дефиле. На репертоару су биле свечане корачнице и обраде познатих композиција.

„Марш Краља Александра Обреновића“ отворио је дефиле, а звуци српских народних песама, корачница и маршева смењивали су се са мелодијама Сент Луис Блуза и Дикси параде. Бројни суграђани, а посебно најмлађи, са одушевљењем су пратили Оркестар Гарде до Трга републике, где је променада завршена извођењем композиције „Марш на Дрину“.

Војни оркестар из Ниша је поводом празника извео променадне дефиле најпре у Крушевцу, 13. фебруара, а на дан празника улицама Ниша. ■

Б. М.

Обележен Дан Четврте бригаде

У Врањској касарни „Први пешадијски пук књаза Милоша Великог“ одржана је свечаност поводом Дана Четврте бригаде Копнене војске и Дана града Врања. Ти празници обележавају се 31. јануара, када је 1878. године српска војска ослободила Врање од Турака.

Командант бригадни генерал Милосав Симовић истакао је том приликом да је Четврта бригада током протеклих годину дана извршила сложене задатке попут обезбеђења 115 километара административне линије према Косову и Метохији и 575 квадратних километара површине у Копненој зони безбедности.

Припадници Гарде извели су у Врању атрактивни егзерцир, а након тога уследио је променадни дефиле дела јединица Четврте бригаде и Војног оркестра Ниш дуж улица Стефана Првовенчаног и Боре Станковића. ■

З. М.

Додељене годишње награде у области научноистраживачког рада

Висок научни капацитет

Потпредседник Владе и министар за науку и технолошки развој Божидар Ђелић и министар одбране Драган Шутановац уручили су годишње награде за најбољи научноистраживачки пројекат, докторску дисертацију, магистарски рад и награде часописа „Војно дело“

Награђене радове представио је председник Комисије за доделу награда начелник Управе за стратегијско планирање генерал-мајор проф. др Божидар Форца, док је награду часописа „Војно дело“ образложио начелник Управе за планирање и развој Генералштаба бригадни генерал проф. др Митар Ковач.

Награђени су пуковник академик др Миодраг Чолић, мајор др Срђан Митровић, мр Маја Виторовић-Тодоровић, пуковника проф. др Јан Марчек и пуковник проф. др Радун Јеремић.

Потпредседник Владе и министар науке и технолошког развоја Божидар Ђелић истакао је на свечаности да се наша држава, упркос утицају светске економске кризе, успешно опоравља на плану војне и цивилне технологије. Он је рекао да ће Србија бити и безбедна и научно напредна земља.

Министар Ђелић је истакао да између војне индустрије и науке и технологије постоји чврста веза. Он је изразио понос радом Војне академије и резултатима наменске индустрије. Подсетио је да су прошле године ВТИ и Војна академија акредито-

НАГРАЂЕНИ

Награду за најбољи научноистраживачки пројекат добио је пуковник академик др Миодраг Чолић који је руководио научним пројектом „Клинички, патофизиолошки и молекуларни аспекти повреда и болести“. У оквиру награђеног пројекта прошле године објављена су укупно 43 рада, од тога 20 у целисти у међународним часописима високог ранга. Најзначајнија истраживања у оквиру пројекта су из области успостављања нових протокола за добијање имуностимулаторних дендритских ћелија као потенци-

јалних туморских вакцина, које могу имати будући клинички значај у терапији малигних тумора.

За најбољу докторску дисертацију проглашен је рад „Фазни контролор за бидирекционално гаражирање мобилног робота са диференцијалним погоном и нехолономним ограничењима“ мајора др Срђана Митровића из Војне академије. Оригинални научни допринос ове тезе је дефинисање новог концепта навигације мобилних робота са диференцијалним погоном и нехолономним ограничењима, првенствено као нове методе гаражирања мобилних робо-

та, чија је директна примена анализирана на два типа возила.

Међу магистарским радовима издвојио се „4-арил-4оксо-Н-фенил-2-аминилбутирамиди-синтеза, антихолинестеразна активност и 3D-QSAR“, аутора мр Маје Виторовић-Тодоровић, вишег истраживача из Војнотехничког института. На квалитет рада указује чињеница да је објављен у водећем светском часопису „Bioorganic and Medical Chemistry“.

Чланак „Реформа високог војног образовања Републике Србије – мисије Војске Србије и болоњски процес“ аутора пуковника проф. др

Награда за најбољи научноистраживачки рад

вани за научноистраживачку установу, чиме су добиле могућност да буду интегрални део науке и технологије наше земље. Ђелић је рекао да се ВТИ у јакој конкуренцији изборио да руководи са два пројекта, а да су чак 73 истраживача нашла потражњу на научнотехнолошком тржишту наше земље. С друге стране, 26 истраживача са Војне академије, како је најавио, учествоваће у пет научних пројеката, што значи да ће укупно сто научника из система одбране бити ангажовано у овом циклусу.

Министар одбране Драган Шутановац учрчио је захвалнице за најбо-

ли докторат и магистарски рад у систему одбране за 2010. годину. Он је претходну годину оценио као успешну и да ће остати упамћена као реформска и у домену научноистраживачког рада.

Министар је подсетио на акредитацију Војне академије, Војномедицинске академије и Војнотехничког института, што су, како је оценио, претпоставке за стварање Војног универзитета. Шутановац је извукао паралелу између јаке државе, снажне привреде и војске, а као суштину снаге војске означио је људске ресурсе који морају имати научни капацитет. Он је подсетио на резултате извоза наменске индустрије који није, како је истакао, само питање трговине и производње, него развоја. Квалитетан тим, према његовим речима, у систему развоја треба да направи производ који ће пронаћи тржиште. Тимови ВТИ, оценио је мини-

стар, знају шта раде. Он је изразио уверење да ће пројекти и производи којима се ти тимови баве пронаћи купце и изван граница државе.

Протекле године у систему одбране титулу доктора наука стекло је 16 припадника, да је магистрирало 48, а звање специјалисте стекло 51 лице. Шутановац је нагласио да министарство тим бројкама може бити поносно, али да оне могу бити и веће. Изразио је уверење да научни потенцијали Министарства одбране, који ће се развијати у сарадњи са Министарством за науку, неће бити на услузи само систему одбране него целој земљи.

У име награђених захвалио је пуковник академик др Миодраг Чолић.

Свечаности у Дому Војске Србије, 7. фебруара, присуствовали су начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић, државни секретари Министарства одбране, најодговорније старешине Војске Србије, представници Београдског универзитета и бројни научни радници. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимили Горан СТАНКОВИЋ
и Јово МАМУЛА

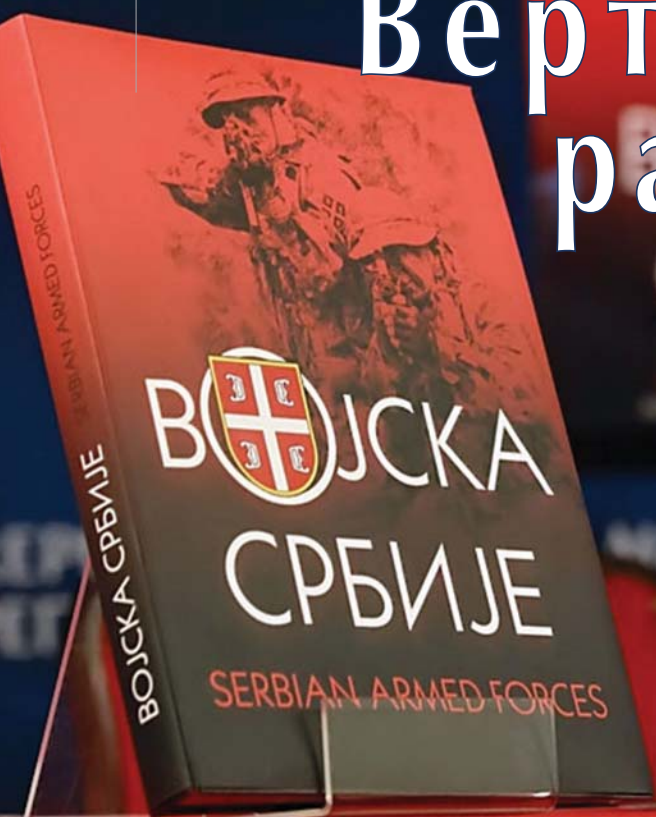

Јана Марчека и пуковника проф. др Радуна Јерemiћа добио је награду часописа „Војно дело“. У раду је анализиран утицај нормативно-доктринарних и образовних детерминанти на реформу система високог војног образовања, приказан је усвојен модел и изложене су фазе кроз које ће се реформе система реализовати.

М. ШВЕДИЋ

Вертикала развоја

У Свечаној сали Дома Војске Србије промовисана је монографија „Војска Србије“, чији су аутори државни секретар у Министарству одбране др Зоран Весић и мр Душан Бабац. Међу корицама књиге сабране су историјске чињенице и информације о Војсци Србије данас. Монографија је настала као окосница кључних организационих промена система одбране у оквиру професионализације наших оружаних снага.

Промоцији су, 9. фебруара, присуствовали министар одбране Драган Шутановац, државни секретари, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милоје Милетић са члановима Колегијума, личности из културног и јавног живота, бројни гости и представници медија.

Државни секретар др Зоран Весић је, говорећи о монографији, рекао да је изузетно значајно што она обухвата историју српске војске од средњег века до данашњих дана, што ово дело чини јединственим.

– Српски војник је оно по чему је српска војска била, али и остала, препознатљива, чак и у ситуацијама када наша армија није имала најсавременију опрему и наоружање. Управо у томе је квалитет српске војске, а српски вој-

ник је њена основа – нагласио је др Весић, илуструјући ту оцену записима припадника страних армија о подвизима наше војске и њених припадника током ратова који су обележили претходно столеће.

– Не можемо градити будућност – истакао је др Весић – ако немамо прошлост, јер је наша будућност осликана у прошлости. Али, битно је напоменути да се будућност не може градити ако сте заробљени у прошлости.

Он је изразио уверење да је Војска Србије у протеклих неколико година управо пронашла тај баланс, јер се ослања на сјајну традицију, а да се с друге стране, модернизује и професионализује и израста у модерну армију.

Државни секретар Весић је такође подсетио на важне моменте у погледу реформе система одбране које су обележили претходну годину, посебно истичући доношење нормативног правног оквира, први пут од успостављања самосталне државе.

Према речима коаутора мр Душана Баца, када треба да се обради тако широка тема, аутор је на слатким мукама, имајући у виду пре свега наше историјско наслеђе. Он је истакао да се определио за принцип изношења елементарних историјских чињеница, без сувишних коментара и са обиљем илустрација.

– Оно што српску војску карактерише од најранијих дана до данас јесте да је била окренута европским токовима у погледу организације, а када је било потребно прилагођавала их својим потребама и могућностима – рекао је Бабац.

Рецензент монографије бригадни генерал проф. др Митар Ковач истакао је рад др Зорана Весића и мр Душана Баца као актуелан и значајан за систем одбране и Војску Србије, те као репрезентативан извор информација о историјским коренима, развоју и стању Војске Србије данас.

– Настала је у време завршетка кључних организационих промена система одбране и у времену потпуне професионализације Војске Србије. У нашој земљи није постојала студија

или монографија у којој је приказана једна свеобухватна историјска димензија и вертикала развоја српске војске, од времена успостављања српске државности па до презентовања Војске Србије данас – рекао је генерал Ковач.

– Посебан квалитет монографије Војске Србије – оценио је Ковач – огледа се и у томе што су аутори успели да на примерен и атипичан начин споје традиционално и савремено, како у погледу текстуалног тако и у домену визуелног израза и избора слика, скица и графика које илуструју одређени историјски период и суштину стања у друштву, као битну димензију односа државе и њених институција према Војсци.

Монографија обухвата предговор, два дела и литературу. Обима је 288 страна, а садржи и велики број историјских фотографија и слика из новијег периода, којима се приказују кључне активности из живота и рада команди и јединица Војске Србије.

У предговору који је дао министар одбране Драган Шутановац исказана су основна опредељења и достигнућа у процесу реформе система одбране и професионализације Војске Србије. Посебно је наглашена веза и значај традиционалног у модерном контексту и схватању места и улоге Војске у заштити националних интереса на један савремени међународно прихватљив начин.

Први део монографије носи назив *Историја Војске Србије* и има 134 стране. У том делу дате су концизне и јасне информације о стању државе, народа и Војске у различитим историјским периодима као што су Спска средњовековна држава, Српски устанци, Милошева војска, Уставобранитељи, Михаилова народна војска, Независна Србија, Југословенска Војска, Други светски рат – отпор и Послератни развој.

Други део монографије, под називом *Војска Србије данас*, има 122 стране. У том делу дате су суштинске информације о основним реформским донетима у процесу професионализације, у складу са одлукама утврђеним законом и стратегијским документима.

У другом делу монографије обрађена су питања *Доктрине војске*, Генералштаб, Копнена војска, Ваздухопловство и противваздухопловна одбрана, Гарда, војна полиција, Специјална бр-

Аутори др Зоран Весић и мр Душан Бабац и рецензент бригадни генерал др Мишар Ковач

игада, обука у Војсци Србије, службе безбедности, опште и логистичке службе, војно школство, војно здравство и војска у мировним мисијама.

У свим овим питањима Војска Србије је приказана као национална институција која је у тешким годинама

друштвеног развоја успела да досегне циљеве које је пред њу поставило државно руководство.

Генерал Ковач је нагласио да су презентованим информацијама о стању Војске Србије данас аутори истакли ефекте тог процеса, који су у широј дру-

ВОЈСКА МИРА И ПАРТНЕРСТВА

Говорећи на промоцији, министар одбране Драган Шутановац истакао је потребу да се Војска Србије домаћој и међународној јавности представи монографијом која ће садржати нит онога што је урађено и онога што ће се тек радити. Он је подсетио да је Војска Србије у доба својих зачетака била професионална и да је данас поново професионална. Сви они који данас критикују професионализацију, према речима министра одбране, морали би да пронађу и речи критике према историји на коју смо сви поносни.

Шутановац је рекао да су већ општа места постале оцене да је реформа система одбране успешна и да је на глобалном нивоу Војска Србије препозната као војска мира и партнерства. Он је набројао посете представника најмоћнијих држава и њихових војски као сведочанство респекта које они имају према Војсци Србије. Министар је подсетио и на реформу вој-

ног школства које поново образује кадете и офицере из разних земаља. Том приликом, истакао је да је у резолуцији Европског парламента реформа система одбране оцењена изузетно повољно, „без резера“ и неких додатних захтева.

Није новост да се грађани интересују за приступање професионалној Војсци, рекао је министар, али је новост да је само неколико дана после јавног позива за добровољно служење војног рока пријављен двоструко већи број кандидата него што Војска потражује.

То је одговор свима, поручио је Шутановац, који су прижељкивали да реформе не успеју и да тај неуспех доживе као сопствени успех. Министар је рекао да је успех Министарства одбране успех свих оних који верују у Србију и њену војску. Он је нагласио да монографија није ни у једном сегменту политички обојена, него се бави искључиво припадницима Војске.

ОДГОВОРИ НА НОВИНАРСКА ПИТАЊА

На питање новинара о организацији предстојећег самита начелника генералштабова НАТО-а и „Партнерства за мир“ у Београду, Шутановац је рекао да је велика част што ћемо бити домаћини једног од највећих скупова на свету те врсте у овој години, на коме ће присуствовати, према најавама, 69 делегација из земаља чланица НАТО-а и Програма „Партнерство за мир“. Он је подвукао да ће то бити прилика да се потврде војни капацитети Србије, али и могућности земље да организује тако велики скуп.

Шутановац је одбацио шпекулације о уступању оштећене зграде Генералштаба „Телекому“ и рекао да ће Министарство одбране настојати да тај комплекс прода за новац који би се утрошио на изградњу нове зграде за потребе Министарства одбране и Генералштаба на Бањици. Он је поручио да нико не може да рачуна да од Војске узме било шта уко-

лико за узврат не нуди или новац или некретнине.

Шутановац је, коментаришући окупљање испред касарне „Грошница“ у Крагујевцу, рекао да Министарство тај објекат није уступило, него ће за њега добити око шест милиона евра, од чега ће се купити више од 20.000 квадратних метара најсавременијег магацинског простора који је неопходан Војсци Србије.

На питање да ли је Србија и даље заинтересована за куповину авиона од Босне и Херцеговине, Шутановац је рекао да такво занимање и даље постоји по сличном моделу како је то учињено са Црном Гором, са којом је размењена имовина. Он је истакао да ће се ово године озбиљније разговарати о том питању јер једино Србија има могућност да користи те летелице, које би у супротном отишле у старо гвожђе. Нагласио је и да о томе треба да се постигне политички договор лидера у БиХ.

штвеној јавности наишли на разумевање и довели до препознавања Војске у друштву и међународној јавности као стабилне и уређене националне институције од посебног друштвеног поверења. Војска Србије успела је да се на модеран начин представи органима законодавне и извршне власти, али и да на транспарентан начин нуди информације од јавног значаја у функцији изградње савремених цивилно-војних односа.

Према Ковачевом мишљењу, успостављена је и адекватна димензија превазилажења идеолошких антагонизама ослободилачких покрета из Другог светског рата, равногорског и партизанског покрета. Аутори су и на тај начин поручили да садашње и будуће генерације припадника Војске не би требало делити ни по каквим основама, па ни по основу тога којим војскама су припадали њихови преци.

Рецензент је заслуге за издавање монографије приписао и Медија центру „Одбрана“, Војној штампарији и стручном уређивачком тиму. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Биљана МИЉИЋ
Снимили Горан СТАНКОВИЋ
и Јово МАМУЛА

Војномедицинска академија у прошлој години

На недавно одржаној анализи функционалне оспособљености ВМА, начелник те установе генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић истакао је да када је реч о оствареним резултатима и постигнутим успесима у домену лечења, образовања, научноистраживачког рада, међународне сарадње, 2010. јесте најуспешнија година у протеклој декади.

Скупу су присуствовали државни секретар Министрства одбране др Зоран Весић, бригадни генерал доц. др Вељко Тодоровић, начелник Управе за војно здравство, представници управа Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије, Војне академије, као и војноздравствених установа Ниша, Новог Сада и Центра војномедицинских установа Београд.

– У току прошле године повећан је број медицинских услуга од 10 до 20 одсто. Од марта 2010. сваке среде функционишемо као ургентни центар српске медицине. Овом задатку, као и реализацији наших обавеза из домена функционалне интеграције у систем јавног здравства Србије, веома одговорно приступамо, ни у једном моменту не запостављајући наше приоритетне задатке и обавезе, пре свега бригу о нашим војним осигураницима – навео је генерал Јевтић.

Такође је истакао да је у 2010. ВМА ресертификовала ISO стандарде квалитета, остварила успешну сарадњу са медицинским факултетима у земљи. Обележила је и две године рада Високе школе. У Школи резер-

вних официра, током прошле године, завршено је школовање две класе официра санитетске и ветеринарске службе, а у току је трансформација школе у Регионални тренинг центар. Припадници ВМА учествовали су у мировним мисијама у Чаду и Конгу. Установа је сарађивала с многобројним војним здравствима Европе, а 17 иностраних делегација, највишег ранга, посетило је ВМА.

Државни секретар Весић оценио је да је прошла година била успешна за ВМА и војно здравство у целини. – Више се не поставља питање где је место ВМА, за разлику од пре пет-шест година. Она је део Министарства одбране, а наш војноздравствени систем препознат је и у региону и Европи – нагласио је др Весић и додао да очекује да ускоро Висока школа ВМА и формално прерасте у Медицински факултет Универзитета одбране који је већ акредитован. Такође је навео да је у децембру прошле године почела израда интегрисаног здравственог информационог система у Војсци и најавио да ће се тај пројект окончати до краја 2012. године.

О оствареним резултатима и функционисању у 2010, те о плановима у будућности, на анализи су реферисали чланови Колегијума начелника ВМА, начелници Група клиника и института, декан Високе школе и командант Школе резервних официра, представник руководства установе задужен за контролу квалитета менаџмента. ■

Кућа здравља за српске спортисте

Потписивањем *Прошкола* о сарадњи ВМА и Олимпијског комитета Србије (ОКС) 31. јануара, свим добитницима националних признања, спортистима који су на олимпијским играма, европским и светским првенствима остваривали медаље и на најбољи могући начин представљали земљу, омогућено је да у нашој највећој војноздравственој установи обављају систематске и специјалистичке прегледе.

Прошкола, којим се унапређује и побољшава здравствена заштита наших заслужних спортиста, потписали су на начелник ВМА генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић и председник ОКС Владе Дивац. У делегацији Олимпијског комитета били су и генерални секретар Ђорђе Вишацки, Ђорђе Перишић и представници Удружења добитника националних признања Светлана Китић и Љиљана Станојевић. ■

Нови официри санитетске и ветеринарске службе

Указом председника Републике Србије Бориса Тадића, у чин потпоручника санитетске и ветеринарске службе недавно је произведено једанаест кандидаткиња, које су у претходном периоду оспособљене за професионалну војну службу у оквиру Центра за организацију и тактику санитетске службе и Школског центра ветеринарске службе. На свечаности, која је на ВМА одржана 9. фебруара, прочитане су наредба министра одбране о пријему најмлађих потпоручника у професионалну војну службу и наредба начелника Генералштаба о њиховом распоређивању у јединице Војске Србије. ■

Изложба „Одликовања Кнежевине и Краљевине Србије“

Симболи српске државности

На изложби у Галерији Матице српске у Новом Саду представљена су одликовања, медаље и споменице изузетне државне важности. Приређивачи изложбе су Војни музеј и Галерија Матице српске, поводом обележавања Дана државности – 15. фебруара.

Изложбу „Одликовања Кнежевине и Краљевине Србије“ отворио је министар одбране Драган Шутановац. Свечаности су присуствовали начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић, председник Владе Аутономне покрајине Војводине Бојан Пајтић, градоначелник Новог Сада Игор Павличић, представници Министарства одбране и Војске Србије и бројне личности из јавног и културног живота.

– Током своје дуге историје, Србија је пролазила кроз различите периоде, мењала се, јачала, богатила у области културе, уметности, просвете и науке. Истовремено, промене су се дешавале и у њеним оружаним снагама па данас с поносом можемо рећи да је Војска Србије истински наследник српских устаника војводе Карађорђа и Кнеза Милоша великог, али и ратника и бораца оба балканска и светска рата – истакао је министар Шутано-

ПРОМЕНАДНИ КОНЦЕРТ И ЕГЗЕРЦИР

У част Дана државности и Дана Војске Србије, након отварања изложбе, Репрезентативни оркестар Гарде одржао је променадни концерт дуж новосадског шеталишта, Дунавском и Змај Јовином улицом. Под диригентском палицом поручника Александра Ђурова, оркестар је извео програм сачињен од старих српских протоколарних маршева као и маршева из светске литературе.

У дефилеу новосадским улицама учествовали су и припадници почасне јединице Гарде под командом капетана Мирка Митрића, који су на Тргу Слободе, праћени аплаузима посматрача, извели егзерцир у месту и покрету, односно стројеве радње ешелона почасне јединице са оружјем.

УРУЧЕНЕ ПРВЕ ВОЈНЕ СПОМЕН-МЕДАЉЕ

На свечаности у Новом Саду министар одбране Драган Шутановац уручио је војне спомен-медаље којима је одликовао тридесет припадника Министарства одбране и Војске Србије.

– Изузетно сам почаствован, да, поред ових одличја које видимо на изложби, уручим прве војне спомен-медаље успостављене скоро седам деценија након последњих српских одликовања и медаља – истакао је министар Шутановац, поручујући одликованима да су они одабрани представници оружаних снага и да су тим чином постали пример осталим колегама, али и грађанима Србије.

вац отварајући изложбу и подсетио на историјске догађаје који се везују за 15. фебруар.

Поставака у галерији Матице српске, нагласио је Шутановац, пружа јединствену привилегију да увидом у висока одликовања сазнамо више о људима, њиховим подвизима и државним заслугама због којих су одликовани.

Министар је изразио задовољство што му је, у име Владе Републике Србије, припала част да честита јубилеј 185 година постојања Матице српске, која је симбол културе, науке и уметности наше земље.

Председник војвођанске владе Бојан Пајтић казао је да су одликовања која су представљена на изложби добили људи који су свој живот поклонили грађанима Србије и да без њих и њихове храбрости не би било ни данашње Србије.

Јавности је представљено више од стотину ордена, медаља, споменица, повеља и диплома који сведоче

о настанку и развоју ових особенних знакова јавног награђивања. Њих је држава додељивала од првоустановљене Медаље за приврженост, којом је кнез Милош Обреновић након повратка на српски престо 1858. године одликовао своје присталице, до оних којима је

краљ Петар I Карађорђевић наградио заслужне учеснике ослободилачких ратова. Међу изложеним одликовањима има типолошки ретких, као и оних која су додељена значајним историјским личностима.

Изложба је употпуњена и портретима представника владарских породица Обреновић и Карађорђевић и српских војсковођа, литографијама са представама значајних историјских догађаја и цртежима са скицама ордења и одликовања из Галерије Матице српске. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимио Душан АТЛАГИЋ

Изложба слика „Српски владари и војсковође“

Знаменити преци

Два велика празника, Дан државности и Дан Војске Србије, повод су изложбе „Српски владари и војсковође“ у делима ликовних уметника, која је приређена у Великој галерији Дома Војске Србије. Изложбу је отворио начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милоје Милетић.

Отварању изложбе присуствовали су представници Министарства одбране и Војске Србије, личности из јавног, културног и уметничког живота, као и бројни грађани.

Обраћајући се присутнима, генерал Милетић је истакао да је, у духу празника, изложба слика „Српски владари и војсковође“ културни догађај који најјасније и најпотпуније указује на суштину повезаности Србије и њене војске.

– Модерна српска држава настала је борбом у два устанка, а бранила се у бројним ратовима. Без државе не би било војске, а без војске држава не би опстала. Историјске околности принудиле су наше владаре да, поред управљања државом, овладају и вештином ратовања. Зато нас и не изненађује што су на изложеним портретима владари приказани у униформи, са оружјем, а неки и у рововима – нагласио је начелник Генералштаба.

Како се наша држава мењала, а друштво развијало, тако се реформисала и српска војска, подсетио је генерал Милетић. Наша војска настала из устаничких чета, додао је он, важила је за једну од најбољих народних војски која је врхунац достигла у време владавине кнеза Михаила, али већ је краљ Милан Обреновић увео стајаћу војску по узору на тадашње модерне европске армије.

– Да бисмо знали куда желимо да идемо, морамо да знамо ко смо и одакле потичемо. Оно што ми последњих неколико година чинимо у процесу реформе и модернизације Војске Србије није ништа друго него наставак развоја

ДЕЛА СЛАВНИХ УМЕТНИКА

Поставку чине 32 слике и четири скулптуре које приказују три целине, портрете учесника Првог и Другог српског устанка, парадне портрете владара династија Обреновића и Карађорђевића, а трећа је посвећена портретима српских војвода насталих, углавном, током Првог светског рата.

Аутори дела су славни српски уметници Урош Предић, Стеван Тодоровић, Јован Бијелића и Урош Кнежевић, као и сликари Михаило Миловановић, Лукијан Бибић, Никола Милојевић и руски уметник Всеволод Гуљевич. Организатори изложбе су Медија центар „Одбрана“ и Војни музеј.

система одбране у савременим околностима, али путем који су обележили наши знаменити преци – поручио је генерал Милетић, додајући да се Војска Србије реформише тако да може ефикасно да одговори безбедносним изазовима нашег времена, али се чврсто ослања на српску војничку традицију.

Ауторка изложбе виши кустос Љубица Дабих рекла је на отварању да су приказана дела која иначе нису за-

ИЗЛОЖБЕ У НИШУ, КРАГУЈЕВЦУ И ВАЉЕВУ

Репрезентативним изложбама симбола државности, које су приређене у Нишу, Крагујевцу и Ваљево, обележен је национални празник Сретење – Дан државности Србије.

Јавност ће први пут видети оригинале појединих српских устава, одликовања и медаље Кнежевине и Краљевине Србије, заставе и барјаке из времена Првог светског рата, као и српске владарске инсигније.

У Галерији Народног музеја у Нишу до 22. фебруара изложене су „Српске заставе из периода Првог светског рата“ Војног музеја из Београда. Ту су копије 51 пуковске заставе, као и једна оригинална, под којима је Српска војска извојевала слободу у Балканском и Првом светском рату. На изложби је представљено и пет оригиналних застава добровољачких јединица из Америке и Канаде, више одликовања којима су биле награђене јединице за ратне заслуге, као и три дипломе о додели пуковских застав.

Изложба „Устави Кнежевине и Краљевине Србије“ постављена је у Галерији Народног музеја у Крагујевцу до 22. фебруара. Посетиоци ће моћи да виде шест устава из тог периода, који се чувају у Архиву Србије – Сретењски устав из 1835. године, Турски устав, који је издат 1838, Намеснички устав из 1869, као и уставе Краљевине Србије из 1888, 1901. и 1903. године.

„Српске владарске инсигније“ Историјског музеја Србије је изложба коју грађани могу да погледају у Народном музеју у Ваљево, а која траје такође до 22. фебруара. Владарске инсигније – круна, плашт, скиптар, орб и копча за плашт, само су неки од предмета од изузетног значаја за државу и националну историју Србије, а које су израђене за краља Петра Првог.

ступљена у сталној музејској поставци, а могу се видети само на изложбама које се повремено приређују. Изложена дела у данашњој поставци, део су ликовне збирке Војног музеја, и на њима су представљене историјске личности од 1804. до 1941. године, истакла је ауторка, додајући да је збирка настала на иницијативу некадашњег начелника Војног музеја генерала Војислава Вуковића 1934. године. Према њеним речима, данас је то значајна уметничка збирка, како по бројности, тако и по квалитету дела у оквиру ње. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимимо ЈОВО МАМУЛА

Нова Уредба о оцењивању
професионалних војних лица

Под лупом објективности

Циклус оцењивања биће двоструко краћи. Уместо шест – девет мерила. Субјективност приликом вредновања рада потчињених свешће се на најмању меру. Челни људи Управе за кадрове нове нормативе виде као важан реформски корак.

Систем одбране почива на способностима појединца колико и на уређеним односима и правилима која у њему владају. Ако без патетичног призвука оне народне да „бој не бије свијетло оружје...“ анализирамо војничке традиције на овим просторима, видећемо да је у историјским околностима, када је рат био једина опција опстанка земље и народа, превагу на тасу победе наших снага увек односио „људски фактор“, а готово никад надмоћ у борбеним средствима или бројност снага.

Данас, када у аналитици и теорији ратне вештине преовладава мишљење да претње светском миру све мање долазе од потенцијалних међудржавних или међублоковских сукоба, а све више од екстремистичког тероризма, војник као индивидуа не губи на значају, већ напротив, способности и компетенције појединца асиметрично много могу допринети безбедности великог броја људи и вредних материјалних ресурса.

Међутим, да би у одсудним тренуцима систем могао рачунати да ће

прави људи преузети улоге, потребно је водити мудру политику људских ресурса. Један од корака које је Управа за кадрове Сектора за људске ресурсе предузела као наставак реформи у систему одбране јесте нова Уредба о оцењивању професионалних војних лица коју бригадни генерал Слађан Ђорђевић сматра веома важном у низу подзаконских аката намењених спровођењу Закона о Војсци.

РОКОВИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ

Сви официри који су последњу службену оцену добили 31. децембра 2009, следећи пут биће оцењени до краја 2011, а сви остали 2013. године. Подофицири ће, у складу са Уредбом, нове службене оцене добити 2012. године. Оцењивачи ће од сада бити све старешине ранга командира вода и више. Када је реч о оцењивању подофицира, у обзир ће се узимати и мишљење првог, односно главног подофицира.

Управо од генерала Ђорђевића, начелника Управе за кадрове и заступника помоћника министра одбране за људске ресурсе и његових сарадника потражили смо одговоре на питања колико се нови нормативи разликују од претходне уредбе и колико се филозофија оцењивања професионалних војних лица мења од јануара 2011. године. Ко-

лико ће се вредносни суд о квалитету и квантитету рада официра и подофицира померити од субјек-

тивне ка објективној процени и какв ће то утицај имати на њихове каријере?

Квалитативни искорак

Израда Уредбе о оцењивању професионалних војних лица и Смерница за примену прописаних мерила за оцењивање професионалних војних лица, према речима бригадног генерала Слађана Ђорђевића, трајао је неколико месеци.

– Желели смо да нови нормативи буду квалитативни искорак у складу са реформским курсом у систему одбране. Из тог разлога веома пажљиво смо усагласили сваки сегмент

Бригадни генерал Слађан Ђорђевић

акта са организационим целинама Војске и Министарства. Тај корак условљен је новом стратегијско-доктринарном концепцијом која је захтевала осавремењивање показатеља стручности, оспособљености и прилагођености војног кадра новим околностима – каже генерал Ђорђевић.

Полазне основе приликом израде предлога поменутих докумената биле су реалне потребе система одбране, домаћа и страна искуства.

– Проучили смо искуства многих земаља, и Запада и Истока. У готово свим војскама западних земаља припадници се оцењују једном годишње. На истоку је променљиво. Код неких је тај циклус четири, код неких

СНИМИО Т. ТОТ

и на пет година. Предлог Генералштаба Војске Србије био је да интервал оцењивања буде две године. Сматрам да је то добро и на извештај начин оригинално јер, колико ми је познато, ми смо једина Војска која ће своје старешине оцењивати сваке друге године. Учили смо и евидентне разлике у критеријумима и вредновању оцена. Негде се веома строго одмерава приликом оцењивања, док је у војскама појединих земаља потпуно нормално да сви официри, на пример, имају одличну службену оцену. „Четворка“ је, буквално, ванредни догађај! – објашњава генерал Ђорђевић. Он истиче да су последњу реч у доношењу одлука имали најодговорнији људи Министарства одбране и Генералштаба уважавајући „глас трупе“. Такође, наглашава да ће нова правила имати „период доказивања“ после чега ће се, уколико затреба, у извесној мери и кориговати.

Према речима пуковника Слободана Кисића, начелника Одељења за статус у Управи за кадрове, подофицири ће се редовно оцењивати сваке парне, а официри сваке непарне календарске године.

– Разматрали смо и могућност оцењивања једном годишње, али се већина команди, јединица и установа изјаснила да би таква динамика оптерећивала руковођење и командовање. Одлука да се период од четири године између два оцењивања преполови, учинила се најподеснијом – истиче пуковник Кисић. Он сматра да су две године довољан период да се на одговарајући начин сагледа и вреднује рад професионалног припадника Војске, те да је у том периоду непрекидним праћењем резултата могуће донети квалитетан вредносни суд.

Пуковник Кисић истиче да је намера Управе за кадрове да оцена за професионалног војника или старешину буде значајнији фактор за вођење у служби него што је то до сада био случај. Оцена ће, према његовом мишљењу, бити не само бројчани или описни суд о нечијем раду не-

Пуковник Слободан Кисић

ФИЗИЧКА ОСПОСОБЉЕНОСТ НА ПРОВЕРИ

Генерал Ђорђевић рекао је да је најдуже усаглашавано мерило физичке оспособљености. Било је мишљења да је приликом оцењивања претпостављени старешина тај који дефинише да ли је и у којој мери његов потчињени физички способан за формацијску дужност коју обавља. Ипак, каже наш саговорник, превладао је став да се то мерило поистовети са оценом коју професионални припадник добије на провери физичке оспособљености, у складу са *Уџуџивом* које прописује Генералштаб Војске Србије.

го инструмент који ће помоћи да се сваки човек професионално усмери како би био најкориснији систему.

Мајор Томислав Карамарковић, руководилац Групе за службу у Војсци каже да ће одредница која дефинише да се официри оцењују сваке непарне, а подофицири сваке парне године поједноставити посао органима командовања. Према његовим речима, оцењује се током читаве године, па надлежне старешине неће бити под притиском одређеног датума да обаве ту административну формалност.

Иако искуства страних армија предвиђају могућност да се професионални припадници војске оцењују ванредно, како у случајевима када ураде нешто што је негативно квали-

фиковано тако и у приликама када постигну неки изузетан резултат или заслугу, у нашој војсци, као и до сада, ванредно оцењивање биће скопчано са неким озбиљним пропустом у раду, дисциплинским преступом или кривичном одговорношћу.

Оцена важна, али не и пресудна

Како наводи пуковник Кисић, службена оцена ће у каријери припадника Војске бити далеко важнија у будућности него у годинама за нама. Он признаје да је у претходним годинама током оцењивања било паушалности и субјективизма које

су чиниле да у појединим јединицама просек службених оцена буде далеко већи у односу на неке друге саставе, а да се квалитет рада људства не разликује или буде на чак нижем нивоу.

– Да бисмо спречили да се оцене деле необјективно, донели смо нова мерила за оцењивање. У односу на досадашњих шест, професионални припадници оцењиваће се на основу девет мерила: реализација задатака, квалитет рада, професионална ефикасност, поштовање стандарда и норми, одговорност, самосталност, предузимљивост и физичка оспособљеност, односно функционална оспособљеност, која је једино мерило за оцењивање старешина чина бригадног генерала и вишег – наводи Кисић. Он подсећа да су

ПОНАШАЊЕ ВАН СТРОЈА

Једно од мерила за оцењивање – поштовање стандарда и норми у духу је савремених цивилизацијских и демократских вредности и односиће се, сем осталог, и на однос према поштовању људских права, етичких норми, али и поступање ван службе у складу са прописима. Уколико у евиденцији надлежних органа, војних или цивилних, постоје забелешке да је професионално војно лице кршило закон и прописе, то ће неповољно утицати и на његову службену оцену.

Мајор Томислав Карамарковић

поменута мерила сабрана и детаљно објашњена у документу који се назива Смернице за примену прописаних мерила за оцењивање професионалних војних лица. У том документу детаљно је објашњено како ће се квантитативном анализом, у процентима вредновати одређена мерила.

– Тако ће сваки командир, најмање ранга командира вода, који има право да оцењује, морати да води рачуна какву оцену даје и да ту оцену може, на основу одговарајућих запажања оправдати. На пример, када је реч о мерилу реализација задатака, за бројчану оцену 5 или „нарочито се истиче“ лице ће морати да све постављене задатке изврши најмање 91 посто, док ће за оцену „довољан“ ми-

нимум бити 61 проценат – објашњава мајор Карамарковић и додаје да је за мерила која нису бројчано мерљива, тачно описано шта која оцена подразумева.

Поступак оцењивања, како са знајемо, такође смањује могућности субјективизма или пристрасности. Наиме, на листу за оцењивање постоји посебна рубрика у којој лице које се оцењује, пре закључивања оцене, има право да упише коментар везан за предлог који му је претпостављени изнео. Уколико оцењивач утврди да евентуална примедба има основа, може кориговати одлуку. Процедура предвиђа да се током периода оцењивања више пута обави разговор између лица

које се оцењује и оцењивача у коме би се разменила очекивања и сугестије везане за унапређење квалитета рада и питања вођења у служби, уз обавезу да се једном годишње такав разговор евидентира и унесе у досије персоналних података. Ово је веома важна чињеница, која ће повећати одговорност сваког руководиоца у погледу

праћења рада и развоја каријере потчињених.

Службена оцена, дакле, играће, посредно, веома битну улогу у каријери војних лица јер ће бити један од формалних услова за пружање прилике за усавршавање, а самим тим и напредовање. Краћи период између два оцењивања, како закључујемо, могао би у дужем времену дати јаснију слику колико ко вреди и у ком правцу је најбоље усмеравати његову каријеру. Суштина је, по свему судећи, у наглашавању мерљивих критеријума и инсистирању на комуникацији између претпостављених и потчињених. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимео Зоран МИЛОВАНОВИЋ

Уз Дан Војногеографског института

Очекиван напредак

Набавка новог авиона и дигиталне камере за фотограметријско снимање од непроцењивог је значаја за развој Института и Геодетске службе, а представља добробит за Војску и државу

Војногеографски институт (ВГИ) обележио је 5. фебруара јубиларну 135. годишњицу постојања и рада. То је прва, али и годинама једина војна установа која је назив институт носила 91. годину. Мењала је називе, али јој је основни задатак остајао исти – геотопографско обезбеђење система одбране. Радећи на том задатку, првенствено на премеру државне територије и изради топографских и осталих карата у размери од 1:25.000 до 1:1.500.000, ВГИ је знатно допринео

развоју геодезије, картографије, астрономије, геофизике, топографије, фотограметрије, географије и осталих геодисциплина у Србији и региону. Учешћем у радовима и пројектима Међународне геодетске и картографске уније и иновацијама мерних инструмената и прибора – од којих се неки и данас користе за најпрецизније геодетске радове – трајно је ушао у светску историју. Институт је једна од ретких војних установа која траје у континуитету од 19. века.

– Поносни смо на чињеницу да се прошлост наше установе није ме-

њала или преправљала према владајућим идеолошким обрасцима. Уважавајући историјске околности, то је искључиво заслуга претходних генерација припадника Института, који су нас учили да историја установе не почиње од нас, нити да се са нама завршава – каже начелник Института пуковник доц. др Мирко Борисов и додаје како је њихова амбиција да се и о овој генерацији говори с поштовањем, као што су они поносни на велика достигнућа претходника.

А шта се лане радило у тој установи? Завршавају послове на успостављању система размерног низа топографских карата у дигиталном облику, заснованих на савременим технологијама и актуелним стандардима, укључујући строге критеријуме које прописује Европска унија. Сем што су све актуелне карте превели у дигитални облик, израдили су и одржавају ажурним геобазе података карте размера 1:1.000.000, 1:300.000

СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА

Сто тридесет пета годишњица постојања ВГИ обележена је свечаном академијом. Том скупу присуствовали су начелници, команданти и представници јединица и установа Министарства одбране, организационих јединица Генералштаба ВС, државних институција, факултета, научних установа, предузећа и агенција са којима Војногеографски институт сарађује.

О раду установе говорио је начелник пуковник доц. др Мирко Борисов. Дан ВГИ био је и прилика да се уруче захвалнице установама и појединцима за дугогодишњу успешну сарадњу. Ове године захвалнице су добили ГИСДАТА, Астрономска опсерваторија, Висока грађевинско-геодетска школа, Геомагнетски завод, те ванредни професори др Драгољуб Секуловић и др Бранко Божић.

Начелник Војногеографског института пуковник доцент др Мирко Борисов

ИЗЛОЖБА

Поводом јубиларних 135 година Војногеографског института у Војном музеју отворена је изложба. Изложено је око 110 експоната међу којима су највећим делом карте које је ВГИ стварао од Српске војске до Војске Србије. Посебно је значајна прва карта у размери 1:75.000, урађена на основу премера из 1881. до 1892. године.

– Све карте говоре више и сликовитије од било каквог реферата о доприносу Војногеографског института одбрани отаџбине. И у овом веку, као и у два претходна, карте, и уопште подаци о простору, исто су што и оружје, а у појединим ситуацијама и више од тога – рекао је, на отварању изложбе, начелник Војногеографског института пуковник доц. др Мирко Борисов.

Изложбу су поставили виши кустос Љубица Дабић и дипл. инж. Борко Блануша, а отворио је начелник Војног музеја пуковник Мирослав Кнежевић.

и 1:25.000. Такође, завршили су Дигитални модел висина Србије у резолуцији 1:25.000 и прошли пола пута у изради Дигиталне карте 1:25.000, са одговарајућом базом података.

– И поред неповољних утицаја светске економске кризе на нашу државу и војску, у ову годину ушли смо са великим надама и оптимизмом, јер смо после дуго времена у процесу набавке новог авиона и дигиталне камере за фотограметријско снимање. Планирамо њено ангажовање на јесен, у кампањи аероснимања територије целе државе. Авион и камера набављени су захваљујући одговорном приступу и усклађеном деловању Министарства одбране и Генералштаба Војске Србије – наглашава Борисов. Он је рекао да је пројекат „Дигитална технолошка целина у

процесу израде геотопографских материјала“ од непроцењивог значаја за даљи развој ВГИ и Геодетске службе, а представља добробит за Војску и државу Србију.

Начелник ВГИ каже да су добили подршку иницијативи да се од ове године на Војној академији, после петогодишње паузе, настави школовање нове генерације официра геодетске службе. Захваљујући томе и новој организацији Института, створени су услови да се превазиђу последице ранијих времена и тешке економске ситуације, како би наставили даље пуним једрима.

Циљ и визија припадника те установе садржани су у једној реченици – оспособити Институт за 21. век. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимео Душан АТЛАГИЋ

НА АЕРОДРОМУ У БАТАЈНИЦИ ОТВОРЕН ЦЕНТАР ЗА УЧЕЊЕ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

43

Мултимедијални кабинет за самостално учење енглеског језика опремљен је савременом дигиталном видео опремом, најсавременијим софтверима за учење енглеског језика и сталном Интернет везом са могућношћу учења на даљину.

– Министарство одбране препознало је значај и потребу учења енглеског језика не само као неопходност већ и као питање одговорности, ефикасности и интероперабилности система одбране – рекао је на отварању Центра заступник помоћника министра одбране за људске ресурсе бригадни генерал Слађан Ђорђевић.

Пројекат оспособљавања припадника Министарства одбране и Војске Србије у области енглеског језика (PELT) партнерски је пројекат Министарства одбране и земаља донатора – Велике Британије, Данске, Норвешке, Шведске и Холандије. У реализацији пројекта стручну и саветодавну функцију има Британски савет у Београду, Агенција за међународну језичку координацију и експерти за енглески језик. ■

П. ВОЈИНОВИЋ

Уочи Дана Информатичке службе
Војске Србије – 21. фебруара

Нове стазе развоја

Обележавајући Дан службе, информатичари Министарства одбране и Војске Србије имају чиме да се поносе. Развој нових информационих система, квалитативно и квантитативно побољшање Интернет хостинга, осавремењивање рачунарског хардвера и софтвера и непрекидно доказивање знања на вежбама, обележило је последњу годину у развоју информатике у нас.

Господарити информацијама, што више сазнати пре других, сачувати своје и на време открити значајне податке о противнику, одувек је било важно, поготово у области система одбране. Успех у остваривању тог циља омогућавао је стицање, понекад и одлучујуће предности. Развој информатике и телекомуникација последњих деценија условио је револуционарну промену у схватању значаја информација и њиховог коришћења.

У нашој војсци, после вишегодишњег заостајања за развијеним армијама и у тој области, ствари полако долазе на своје место. Дан Информатичке службе права је прили-

ка да кажемо нешто више о упорним настојањима наших информатичара да у развоју информатичких система достигну колеге из развијених и богатијих армија и тако свим припадницима Министарства одбране и Војске омогуће коришћење многобројних благодети савремене информатике.

Улагања дају резултате

Оцењујући да се последњих неколико година доста улагало у мрежну инфраструктуру Војске Србије и Министарства одбране и у обуку кадра у области информатичких знања, генерал-мајор Радивој Вуко-

брадовић, начелник Управе за телекомуникације и информатику Генералштаба (Ј-6), навео је и нека од достигнућа која нас у области информатике стављају у ред савремених армија.

– Кад је реч о информатичком обезбеђењу у Војсци потребно је нагласити да оно постаје практично кључно у борбеним операцијама. Без правовремених и квалитетних информација немогуће је доносити квалитетне и ефикасне одлуке, немогуће је командовати јединицама. У нашем времену, људи који достављају и преносе информације, који обављају тај информатички део у ланцу командовања, постају нови, модерни сајберратници, важнији него икада раније. Информатичко обезбеђење последњих година постало је, зато, неупоредиво квалитетније и свеобухватније, оно подразумева интердисциплинарна знања која наши информатичари свакодневно доказују на разним међународним и домаћим вежбама.

Ми смо и прошле године, на вежби „Дипломац 2010“ показали да информацију можемо пренети у би-

ло ком облику и с било ког места. Сличне задатке реализовали смо и на вежби која је одржана поводом Дана државности и Дана Војске. Тај нови валитет јесте резултат вишегодишњих упорних напора припадника Информатичке службе да одговоре све већим захтевима струке, Министарства одбране и Војске. Они се не ограничавају само на захтеве у области командовања, у којој смо развили мрежу РАМКО, која ради у заштићеном режиму, с информацијама које ће ускоро бити доступне на читавој територији Србије. Ту је и Географски информациони систем (ГИС) који већ две године представља најквалитетнији основ за наше командноинформационе системе. Сада улазимо у трећу, завршну фазу његовог развоја, што, упоредо с развијањем пословних информационих система у Министарству и Војсци, представља окосницу рада Информатичке службе у протеклој и овој години – наводи генерал Вукобровић.

У међувремену, велики помаци учињени су и у области хостинга Интернет сервиса. Вишеструко је

ПРАКСА

Практична достигнућа припадника Информатичке службе Војске Србије приказана су и на вежби „Дипломац 2010“, где је први пут демонстриран заштићен пренос електронске радне карте мобилном компонентом Географског информационог система (ГИС) Војске Србије радио уређајима у реалном времену. Елементе радне карте могли су ажурирати, у складу са ситуацијом на терену, командири водава и чета на војним верзијама преносних рачунара и, готово у реалном времену, помоћу покретног и стационарног дела информационог система Војске, пренети на било који рачунар у РАМКО мрежи.

повећан капацитет конекције, чиме је у систему одбране омогућено масовније коришћење свих савремених сервиса. Интернет мрежа је знатно унапређена савременим рачунарским уређајима, што је омогућило дистрибуцију Интернет сигнала јединицама на целој територији Републике Србије. Освојене су нове технологије попут ADSL-а, SGHDLS, SDH и многих других. У 2010. доступност Интернет сигнала на територији Србије била је 99,9 одсто, што потврђује поузданост Интернет мреже Војске Србије и Министарства одбране.

– Пре више од годину и по преузели смо бригу о свим сервисима (веб сајтови, е-маил и друго) у склопу система одбране од комерцијалних провајдера, чиме су знатно унапређене њихова ефикасност и сигурност. Министарство и Војска су на Интернету присутни с 23 сајта и 16 е-маил домена, уз више пратећих сервиса. И поред тога што је у току 2010. само на наше војне сајтове било више од 10.000 напада, сви сервиси у mod.gov.rs и vs.rs делу сајберпростора остали су доступни и

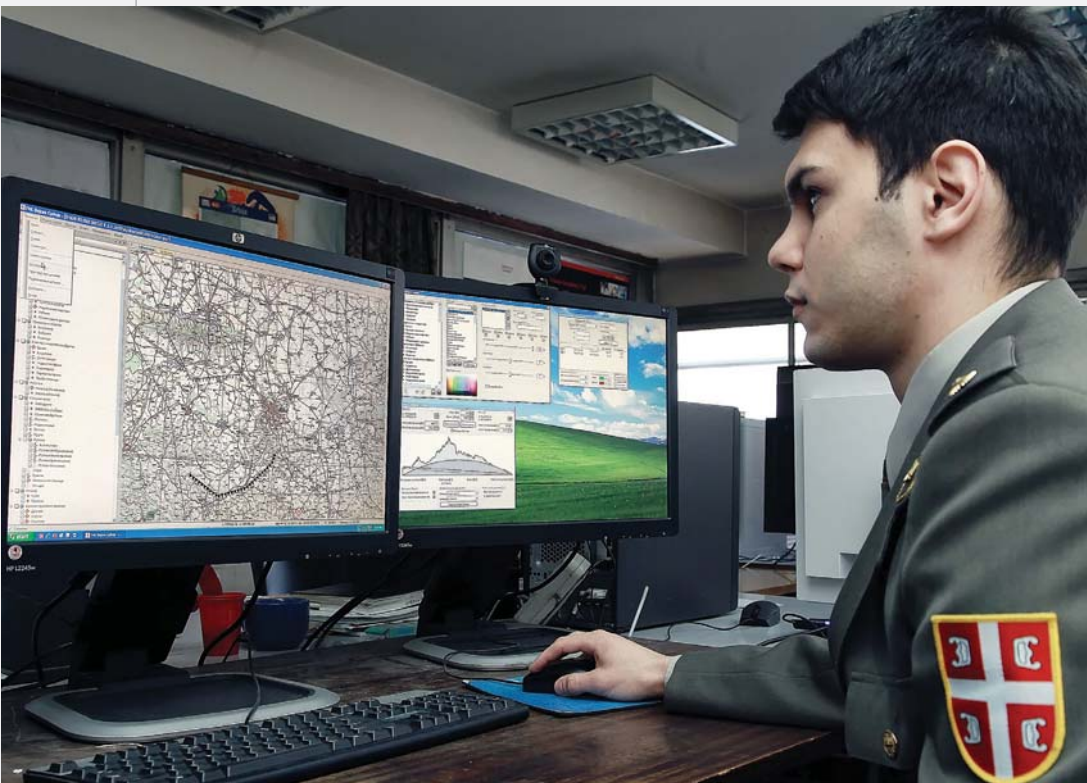
потпуно функционални – истиче генерал Вукобровић.

Незауостављиви развој рачунарског хардвера и софтвера огледа се и у формирању разноврсних и разнородних информационих система, па се, тако, само током последње две године у Војсци Србије развијају информациони системи непокретности, набавке и плата. О томе заменик начелника Управе за телекомуникације и информатику пуковник доц. др Иван Вулић каже:

– Као резултат стечених знања и искустава у области савремених геоинформационих технологија у Војсци, развија се и информациони систем непокретности Министарства одбране. Успостављање система евиденције непокретности веома је сложен, скуп и дуготрајан пројекат, али је представљало неминовност, јер стари систем није више био одговарајући ни по функцијама, ни по форми. Трендови модернизације Војске подразумевају поуздане и брзе информације и из те области, посебно што је у новије време повећан обим промена војних непокретности (земљиште, станови, објекти, инсталације, права) које намећу изградњу новог система евиденције непокретности Министарства одбране.

Формирање, вођење и одржавање евиденције непокретности делатност је од посебног интереса за Министарство и Војску, јер садржи податке који се прикупљају и обрађују за потребе управљања некретностима, просторног планирања, уређења и припреме територије, доношења планова инфраструктуре, статистичких истраживања, информисања и за остале потребе Министарства одбране и Војске Србије. Информациони систем успоставља и одржава ажурне податке о свим непокретностима у Министарству и Војсци, наравно, у складу с важећим Законом о државном премеру и упису права на непокретности и стандардима у геодетској и сродним делатностима у Војсци и изван ње – каже пуковник Вулић.

Квалитетнији информациони системи

Информациони систем набавки, развијен такође последњих година, између осталог, треба да омогући евидентирање Закона о буџету и расподела средстава из буџета по контима, главним програмима и изворима финансирања, планирање набавки и израду спискова жеља и планова, критеријума и спецификација за сваку ставку набавке, евидентирање захтева за набавку, реализацију набавки покретањем по-

РАМКО

Рачунарска Мрежа Командовања Војске Србије, заштићена рачунарска интранет мрежа у систему одбране, намењена је за пренос поверљивих података. Према речима надлежних у Информатичкој служби, РАМКО ће ускоро бити доступан на целој територији Србије, чиме ће бити омогућено да свака информација у мрежи буде доступна свим корисницима.

ступка, обликовање набавке, евидентирање налога и одлуке за набавку, припрему конкурсне документације и доделу уговора...

Кад је реч о информационим систему плата, пуковник Ивановић, начелник Одељења информатике, напомиње да се њиме аутоматизују пословни процеси у Рачуноводственом центру Министарства одбране, који обухватају послове у одељењима за обрачун плата, платни промет и рачуноводство. Изван Центра, успостављени су пословни процеси директним везама с Министарством финансија, односно Управом за трезор, те с банкама, кредиторима, добављачима и управама преко електронске поште и размене ЦД-а и дискета.

– У Рачуноводственом центру у употреби је информациони систем обрачуна плата који је израђен на софтверској платформи SOLARIS и COBOL, а на хардверској платформи застарелих RISC рачунара. Постојећи информациони систем за сада функционише на задовољавајућем нивоу и испуњава оперативне захтеве уз додатне напоре људства, али с обзиром на то да нас застарела технологија ограничава да одговоримо

на текуће захтеве за бржим и сложенијим извештајима, те због потребе за савременим уносом и обрадом података, потребно је урадити нови информациони систем плата. Циљ његове израде јесте повећање функционалних и оперативних способности Рачуноводственог центра и савременији рад у смислу оперативности, поузданости и безбедности података – наглашава пуковник Ивановић.

Оно што никако не треба губити из вида јесу и вишегодишњи напори информатичара да подигну ниво информатичке писмености свих припадника Министарства одбране и Војске Србије. После нескривених стрепњи и избегавања сусрета с рачунарима, карактеристичних за почетак претходне деценије, данас је слика сасвим другачија. Бројни курсеви на којима се стичу основна знања у коришћењу рачунара омогућили су да нам рачунари не служе више само као савремена и више функционална писаћа машина. Програми које смо у међувремену савладали увели су нас у неки нови свет информатике и њених достигнућа.

– У Министарству одбране и Војсци Србије рачунарска, информатичка писменост подигнута је на знатно виши ниво. Наши информатичари учествовали су на бројним међународним вежбама, редовно учествују и на „Дипломцу“, а курсеви попут ЦИСКО и информатичке конференције и скупови све су бројнији. У протеклој години започели смо израду новог информационог система људских ресурса, уведене су најмодерније електронске ИД картице... Али, оно што нас посебно радује јесте податак да непрекидно расте број припадника Министарства и Војске који савремена информатичка достигнућа и рачунаре користе много комплексније, квалитетније и ефикасније него раније, свесни, између осталог и непроцењивих могућности модерне рачунарске технологије. ■

Душан ГЛИШИЋ
Снимио Јово МАМУЛА

Извиђачке јединице Копнене војске
на Копаонику

Паралелни завоји

Обука извиђачких јединица Друге и Четврте бригаде Копнене војске у зимским условима изводи се већ два месеца и обухвата садржаје попут преживљавања, тактичког и ватреног оспособљавања и обуке у скијању.

Команда полигона, са потпуковником Дејаном Петковићем на челу, уз помоћ логистике Војне академије, санитетске подршке ВМА и управника 51. скијашког полигона „Копаоник“ заставника Љубише Милошевића, омогућила је да стотињак старешина и војника имају одличне услове за реализацију сложене и захтевне обуке. Део обуке изведен на вештачком снегу није битније утицао на процес обучавања. Од командира наставне групе извиђачких јединица Друге бригаде мајора Горана Марића сазнајемо да су старешине и војници били изузетно мотивисани да усвоје нова знања и да је обука добро протекла.

– Најважније је да није било повређених – каже мајор Марић. – Они који су први пут на скијама, на почетку су осећали страх, али су постепено овладали свим вештинама скијања.

Командир наставне групе Четврте бригаде мајор Горан Дејановић истиче да су и резултати групе старешина и војника на кондицирању одлични. Обуку у скијању изводили су официри и подофицири инструктори скијања, који су звања инструктора скијања и сертификате зимске алпинистике и горске службе спасавања стекли на посебним курсевима.

Старији водник прве класе Далибор Илић већ дванаест година обучава почетнике у скијању и тврди да је седам дана сасвим довољно за обуку, а полазници најтеже савладају паралелни завој и одређене тактичке радње.

За професионалног војника Сашу Павловића обука у скијању је ново искуство и пуно ће му значити за његово даље професионално усавршавање и за извршавања извиђачких задатака. ■

З. МИЛАДИНОВИЋ

ОБУКА У ВОЈСЦИ ЦРНЕ ГОРЕ

Део јединица Војске Црне Горе (ВЦГ) почео је обуку по стандардима НАТО-а у касарни у Даниловграду, а њихову смотру извршио је начелник Генералштаба црногорске војске вицеадмирал Драган Самарџић.

На смотри јединица Самарџић је рекао да је то почетак припрема „за што скорије укључивање“ Црне Горе у НАТО. Обука, како је објаснио, подразумева постизање интероперабилности с војскама земаља укључених у НАТО, а то значи усклађивање система обуке, опреме и наоружања, те процедура и поступака у разним ситуацијама.

Обука одабраних јединица ВЦГ по стандардима НАТО-а трајаће до краја године, након чега ће уследити оцењивање њихове оспособљености. ■

ПРВИ КИНЕСКИ НОСАЧ АВИОНА

Кина је добила први носач авиона, који је претходно набавила од Украјине, а затим га у потпуности рестаурирала, наводи се у новом броју *Kanwa Asian Defence*, једног од водећих светских магазина из области безбедности. Магазин наводи да ће Кина користити носач за обуку пилота. Рестаурацијом су обухваћени сви одељци за живот и рад посаде, мотори, навигациони системи и опрема за генерисање електричне енергије.

Кинеске власти су украјински носач купиле 1998. године и довукле га у своју луку Далиан ради потпуног сређивања.

Магазин пише да је рестаурацијом украјинског носача Кина исказала намеру да га учини потпуно функционалним, али и да стекне практична знања која може да употреби за изградњу домаћих носача. ■

СПОРАЗУМ О ИЗГРАДЊИ РАТНИХ БРОДОВА

Француска и Русија потписале су у Сен Назеру споразум о изградњи четири француска ратна брода класе „мистрал“ за руску морнарицу, од којих ће два бити изграђена у Француској, а два у Русији, пише у заједничком саопштењу.

Споразум о изградњи ратних бродова потписали су француски министар одбране Ален Жипе и потпредседник руске владе Игор Сечин. „Овај пројекат је најзначајнији који су икада реализовале Русија и нека западна земља у овом области“, наводи се у саопштењу.

Процењује се да је цена носача хеликоптера од 500 до 700 милиона евра. Француска је прва земаља чланица НАТО-а која ће снабдети Русију овом врстом брода. „Мистрал“ је ратни брод који служи као носач хеликоптера и транспортер тенкова, а може да прими и пољску болницу или генералштаб. ■

ДЕЛЕГАЦИЈА КФОР-А У СКОПЉУ

Начелник Генералштаба Македонске армије Мирослав Стојановски и командант КФОР-а Ерхард Билер разговарали су у Скопљу о безбедносном стању у региону, могућностима за унапређење сарадње и размени информација између македонске војске и КФОР-а.

Од јуна 2007. године, у Македонији је успостављен координативни центар за подршку у саставу Команде Македонске армије за логистичку подршку. Основни задатак тог центра је координација са снагама КФОР-а у спровођењу царинске и граничне процедуре приликом транспорта, те сарадња с КФОР-ом на друге начине, чиме македонска војска посредно учествује у мисији Кфора на Косову. ■

Пише
Александар РАДИЋ

Арапска олуја

Извесно је да се стара државна хијерархија у арапском свету, базирана на вези владарске фамилије и партијско-бирокуратске машине, више неће моћи сачувати. Већина се већ изјаснила и рекла не вођама које су намеравале да кад, и ако икад умру, пренесу власт на своје потомке. Имена би се променила, али презимена би остала иста.

Тај рецепт већ је кренуо да се проводи у Сирији у династији Асад, династија Мубарак у Египту већ је добила најављеног наследника председничког „престола“, процене будућности Либије обично се односе на то који ће од синова бити председник... До пре неку седмицу то се чинило као природно судбоносно стање од Магреба до Арабијског полуострва.

Нико, ама баш нико, ни један аналитичар, новинар, пророцица, или добро упућени обавештајцац, нису јавно изrekli ни наговештај олује која је снашла арапски свет. Сада када су неки владари већ нестали у олуји, а неки се једва држе, реакција спољашњег света иде корак даље и износе се процене о томе да ће промене бити нешто слично драматичном паду источног блока на крају 1980-тих година.

Траже се аналогije, препознају се тактички модели јавног бунта употребљени у политичким променама у Србији и касније ка истоку, све до најудаљенијих средњеазијских земаља. Сличности у сваком од тих случајева са скорашњим збивањима у арапском свету и има и нема. Наиме, треба имати у виду радикалне разлике у погледима на свет које негује наш цивилизацијски круг и покрета маса у Тунису и Египту. Покушај да се вештачки пренесе образац готово је трагикомичан у покушају да се идентифику-

је масовна египатска или тунишка средња класа. Траже се референце информатичког друштва, препознаје се мобилизацијска маса твитера или комуникацијско чудо које представља смс порука...

„Пешадија“ промена у арапском свету су људи који су далеко од досега информатичке револуције. Ради се о маси која преживљава на немогућ начин и којој је једноставно доста свега.

У таквим околностима као главни безбедносни проблем у овом тренутку већ се истиче могућа радикализација политичке

климе. Можда су заиста почетни потицаји дошли извана, можда долазе од домаћих тунишких и египатских интересних група из система безбедности и предузетништва који желе да обезбеде свој положај и финансијску моћ и будући прогрес, али у сенци се већ налазе исламски екстремисти који неће пропустити сјајну прилику да мобилишу масе за себе.

Војске арајског свеџа имале су водећу улогу у креирању државности и актуелних режима јер се већина лидера дичи војном каријером. То неће бити џачка сџаса за њих, али можда ће арајске војске искрено покушајти да зауставе покушај радикалних исламских покреџа да се окорисџе променама и да они буду сџварни победници уличних револуција. У сџројном, уџраво оружане силе биће џрве по ударом џрилагођавања друшџва владавине радикалних погледа.

Западним новинарима Муслиманска браћа говоре о секуларном друштву и не намећају радикализма као да се нико не сећа терористичких акција против туриста (ионако је ту Ал Каида да се увек оптужи за све што нема добру прођу у светској јавности). Ако Муслиманска браћа постану имало утицајни у будућој египатској влади више неће бити проблема да се спроведе шаблонско довођење друштва у корак са њиховим погледом на свет. Подлога за то постоји у нередности и сиромаштву.

Још један стереотип из арапског света је посебна улога оружаних снага које су често једина препрека преласку из секуларног модела у теократске државе. У том смислу понашање египатске војске је у складу са њеном државотворном улогом коју је имала у египатској новијој историји. ■

Прашина са тргова и улица Туниса, Египта и Јемена, коју су подигле хиљаде демонстраната, замаглиће питање куда то иду државе арапског света? Неће бити лако, без временске дистанце, препознати који су то друштвени потреси довели до изласка толике и до сада тихе масе на улице, ко стоји иза тога, колико ту има спонтаности, а колико покушаја да се са стране утиче на политичке промене у државама које су се окамениле под вишедеценијским владавинама остарелих лидера.

Будући ВИРТУОЗИ

У сусрет Дану Војске Србије, у свечаној сали Дома војске у Београду приређен је концерт „Наша деца“ на коме су, уз пратњу Уметничког ансамбла Министарства одбране „Станислав Бинички“, наступали малишани чији су родитељи запослени у Министарству одбране и Војсци Србије

Талентованим дечацима и девојчицама, на концерту, организованом другу годину за редом, придружили су се и познати музичари Ана Станић и Владо Георгијев, чије су тате, такође, носиле униформу наше војске. Програм је водио глумец Вук Костић.

Свечаности посвећеној младим људима, које осим љубави према музици, повезује и то што су им родитељи запослени у систему одбране, у препуној сали Дома војске, 11. фебруара, присуствовали су министар одбране Драган Шутановац, начелник Генералштаба генерал-потпуковник Милоје Милетић, припадници Министарства одбране и Војске Србије са породицама и познате личности из јавног и културног живота Београда.

Близнакињама Марини и Марији Гобовић припала је част да отворе овогодишњи концерт „Наша деца“ прелепом народном песмом „Јечам жњела“. Сестре имају 26 година, живе у Београду и певају у народном оркестру РТС-а.

Уметничким ансамблом „Станислав Бинички“ дириговао је начелник мајор мр Игор Митровић.

У наставку програма, публика је уживала у наступу шеснаестогодишње ученице Хелене Поповић из Београда која је на клавиру извела Бетовенову „Пасторалну сонату“.

Затим се представила и најмлађа учесница концерта, осмогодишња Анђела Марковић из Краљева, која је на виолини, без трунке треме, извела композицију „Ждрал“.

Нешто старији, дванаестогодишњи Ђорђе Костић такође из Краљева, чија је специјалност хармоника, одсвирао је композицију „Токата“.

Десетогодишња Мила Смиљковић, која живи у Нишу, отпевала је народну песму из тог краја, под називом „А што ти је мила кћери јелек раскопчан“.

Уз пратњу гудача ансамбла „Бинички“, наступила је Краљевчанка Марија Чоловић, изводећи композицију „Алар Ноктурно“. Марија има 12 година и свира виолину.

Седамнаестогодишња Олга Обреновић из Београда извела је Моцартову арију Церлине из опере „Дон Жуан“.

Публика је, такође, уживала у звуцима акустичне гитаре, на којој је Марко Радојковић, који има 16 година и живи у Прокупљу, извео чувену нумеру „Каватина“ из филма „Ловац на јелене“.

У наставку програма, четрнаестогодишњи Јован Стојшић из Руме, на хармоници је одсвирао композицију „Дунавски таласи“.

Флаута је инструмент помоћу кога Нина Стаменковић

тражи уметнички израз. Она има 19 година и живи у Чачку, а на концерту је извела композицију „Бадинери“ Јохана Себастијана Баха.

Низ класичних мелодија, својим извођењем популарне композиције „Бјутифул“ поп певачице Кристине Агилере, прекинула је Мирјана Коњиковац, четрнаестогодишња Београђанка.

ОДЛИКОВАЊА

На свечаности поводом Дана Војске Србије, истакнутој уметници Мерими Његомир, режисеру Александру Мандићу и професору др Слободану Арсенијевићу додељена су одликовања – „Војна спомен медаља за изузетан допринос систему одбране Републике Србије“.

Одликовање Мерими Његомир додељено је за изузетно успешну сарадњу са Уметничким ансамблом Министарства одбране „Станислав Бинички“, Александру Мандићу за режију и сценско осмишљавање обележавања јубилеја Војне академије и Гарде Војске Србије, а др Слободану Арсенијевићу за стручну помоћ и подршку приликом акредитације Војне академије и Војномедицинске академије.

Одликовања је уручио министар одбране Драган Шутановац.

Наставак вечери, обележиле су музичке нумере из познатих филмских остварења. Публици се најпре представила Кристина Бојковић, која има 17 година и живи у Алексинцу, свирајући на флаути насловну нумеру из филма „Љубавна прича“.

Још једну познату филмску мелодију извела је Новосађанка Јована Протић, која има 17 година, а певала је композицију из филма „Титаник“.

Једанаестогодишња Сања Васиљковић из Београда, за наступ на концерту, определила се за соло певање. Сања је извела песму „Београд волим“, уз пратњу оркестра „Станислав Бинички“, а под диригентском палицом маистра Павла Медаковића.

Дугим аплаузом на крају концерта публика је изразила одушевљење наступом младих уметника, који постаје лепа традиција поводом Дана Војске Србије. ■

Биљана МИЉИЋ

Снимили Даримир БАНДА и Душан АТЛАГИЋ

ИЗБОР ПРАВИХ ВРЕДНОСТИ

На крају концерта министар одбране Драган Шутановац је рекао да је са изузетним задовољством и поносом вечерас присуствовао већ традиционалном концерту наше деце.

– Са тремом или без ње, то су будући виртуози – истакао је Шутановац и упутио подршку малишанима да истрају на свом путу, али и њиховим родитељима који издвајају новац за њихово музичко образовање у тешким временима, усмеравајући их ка правим вредностима.

Најмлађа учесница концерта осмогодишња Анђела Марковић из Краљева

Близнакиње Марина и Марија Гобовић из Београда ошвориле су овогодишњи концерт

На маргини изложбе „Пут до слике“

Небо препуно боја

„Пут до слике“ улепшао је Београђанима и њиховим гостима хладне зимске дане, који су у књизи утисака истицали да су поносни што припадају „народу Саве Шумановића“, те да су их његове војвођанске равнице испуниле животном инспирацијом

Изложбу слика Саве Шумановића „Пут до слике“ у Великој галерији Дома Војске Србије у Београду, од 22. децембра до 29. јануара, посетило је више од 18.000 поштовалаца стваралаштва једног од највећих српских сликара двадесетог века.

Последњег дана изложбе забележена је рекордна посета од 1.100 љубитеља ликовне уметности, а дневно је у просеку поставку обилазило више од 500 људи. Посетиоци су више од месец дана уживали у делима прослављеног српског ликовног уметника, а своје импресије оставили су забележене у књизи утисака у којој се налази прегршт речи хвале.

„Колико у овим сликама има дара. Сви смо ми опазили да небо може бити разних боја, али када бисмо га сликали, сви бисмо махинално узели плаву. Највише ми се допадају сенке. Баш осећам да је на тој улици врућина. Ето, то у нама покреће ова изложба. лепе мисли и леп разговор. Хвала вам на томе“, написала је извесна Дуња.

Сви се слажу у оцени да је поставка Шумановићевих слика била за дивљење, те да његови пејзажи дирљиво и потресно подсећају на таленат и калварију великог сликара.

„Савина величина је у томе што његове слике на први поглед изгледају крајње једноставних линија, али пред сваком сам застала и дуго је посматрала. Као да ме је зграбила и дуго држала. Увек изнова уживам гледајући та ремек дела“, написала је једна посетитељка.

Међу многобројним коментарима издвајају се речи најмлађих, који су се захваљујући Сави заљубили у сликарство.

„Имам осам година и данас сам много научила о уметности“, забележила је Мелита.

Улаз на изложбу био је слободан, а средства прикупљена продајом пратећег каталога намењена су за финан-

сирање реставраторско-конзерваторских радова и санирање оштећења на слици Саве Шумановића из серије са мотивима цвећа, која је у власништву Медија центра „Одбрана“. Каталог је штампан у два издања и продато је више од 1.800 примерака. Пријатељ изложбе била је компанија Delta Generali осигурање.

Организатори изложбе „Пут до слике“ били су Медија центар „Одбрана“ и Галерија слика „Сава Шумановић“ из Шида. Све слике и предлошци који су чинили изложбу настали су у периоду од 1927. до 1942. године. Изложба је обухватала 74 слике и скице које образују 35 парова. Од

ПРЕПОЗНАТЉИВ КОНЦЕПТ

Изложба слика Саве Шумановића део је новог концепта излагачке делатности Медија центра „Одбрана“ и опредељења да се у Дому Војске Србије у Београду убудуће организују репрезентативне изложбе у сарадњи са музејима, галеријама и легатима великана наше ликовне уметности.

У припреми је изложба „Српски владари и војсковође“, која ће, поводом Дана државности и Дана Војске Србије, бити отворена 15. фебруара. Јавности ће бити представљена дела Уроша Предића, Паје Јовановића, Марка Мурата, Уроша Кнежевића, Стевана Тодоровића и других аутора из збирке Војног музеја.

тога су 33 слике урађене техником уље на платну, а 41 су предлошци за слику у разним техникама.

„Пут до слике“ улепшао је Београђанима и њиховим гостима хладне зимске дане, који су махом истицали да су поносни што припадају „народу Саве Шумановића“, те да су их његове војвођанске равнице испуниле животном инспирацијом. Ипак, то су само речи, јер као што рече посетилац „слика не служи да се о њој дискутује, већ да се гледа“. И стварно је тако. О сликарству Саве Шумановића се не дискутује! Он је све сам рекао – насликао. ■

Милан АЏИЋ

Репрезентативни оркестар Гарде на фестивалу у Немачкој

„Марш на Дрину“ у Бремену

По квалитету извођења стојимо раме уз раме са светским оркестрима, а надамо се да ћемо у будућности имати више могућности да српску музичку традицију презентујемо странцима – каже диригент гардијског оркестра поручник Александар Ђуров

– Музички део наступа имао је додатну тежину – кореографију коју смо припремили уз помоћ младог кореографа, нашег суграђанина Владе Миладиновића. Он је усмерио наш рад тако да се и у кореографији препознају српски мотиви, што је изузетно важно за презентацију Србије – каже диригент гардијског оркестра поручник Александар Ђуров, који је магистрирао на Одсеку за дириговање Факултета музичке уметности у Београду, на концепту дувачког оркестра.

Поручник Ђуров задовољан је бременском презентацијом Оркестра Гарде и третманом великих армијских оркестара, међу којима су наступали оркестар копнене војске САД у Европи и њихове пољске, холандске или аустријске колеге, али и пријемом код публике.

– Реакција гледалаца била је одлична, а за нас је корисно то што смо увидели да смо у тренду али и да бисмо морали штошта да променимо. По квалитету извођења стојимо раме уз раме са светским оркестрима, а потреба за променама своди се на чешће учешће на сличним манифестацијама у Европи. Само у Немачкој има осам таквих музичких фестивала, а слични се организују и у Италији, Аустрији, Француској и Русији. Не постоје наговештаји о

ПРОГРАМ

Публика у дворани, која се забављала уз полифонијски урнебес од „Марша број један“ Едварда Алгера до теме из холивудског блогбастера „Пирати са Кариба“, одлично је реаговала и на „Марш на Дрину“, мелодијску личну карту Репрезентативног оркестра Гарде. Атмосферу су додатно подгрејали фолклорном рапсодијом узавреле Нишке Бање, исечцима из Бетовенове Пете симфоније, одавши дужни осврт класици, а онда је настао прави русвај у Бремену када је затутњало „Цојле, Манојле“ у свинг обради. Трубочком верзијом „Стани, стани Ибар водо“, гардијски оркестар Војске Србије бацио је препуну концертну халу у стање меланхолије да би еуфорично финализирали „Врањским колом“.

У овогодишњем финалу 47. музичког фестивала у Бремену, једном од најзначајнијих смотри војних оркестара у Европи, учествовали су представници десет земаља с три континента, међу којима и чланови Репрезентативног оркестра Гарде Војске Србије.

На хуманитарном фестивалу за одржавање немачких војних гробља у земљама ван Немачке – „Рад за мир“, присуствовали су амбасадор Републике Србије у Берлину др Иво Висковић и конзул Републике Србије у Хамбургу Војин Драгишић, који су лично честитали нашим музичарима на запаженом наступу. Том приликом истакли су важност њиховог учешћа на оваквим манифестацијама ради презентације наше земље и војске.

организовању домаћег фестивала, јер на њима нема ко да учествује. Једини смо у држави. Можемо, евентуално, да направимо међународни фестивал, али то је веома скуп догађај. Ми једва можемо приуштити одлазак на фестивале – поручује Ђуров, додајући да прижељкује обнову традиције променадних концерата у Београду.

После запаженог наступа у Бремену, Репрезентативни оркестар Гарде Војске Србије нада се да ће се њихов састав повећати, али и подмладити, како би у свечаним униформама и војничком поретку свирали маршеве, и да ће у будућности имати више могућности да српску музичку традицију презентују странцима. ■

Милан АЦИЋ

Сирија – историја и садашњост

Колевка цивилизације

На тлу Сирије откривен је први писани алфавет на свету и прве икада забележене музичке ноте

У издању београдског „Лицеја“ изашла је нова књига „Сирија – колевка цивилизације“ бившег главног и одговорног уредника листа „Војска“ и начелника НИЦ „Војска“, пуковника у пензији Станоја Јовановића, у којој је на занимљив начин представљена земља са којом Србија има традиционално добре односе, извесну историјску подударност и разгранате везе.

Сирија је више векова, као и Србија, била под Турцима, учествовала је у осам крсташких ратова, а некада је обухватала и просторе Палестине, Либана и Јордана.

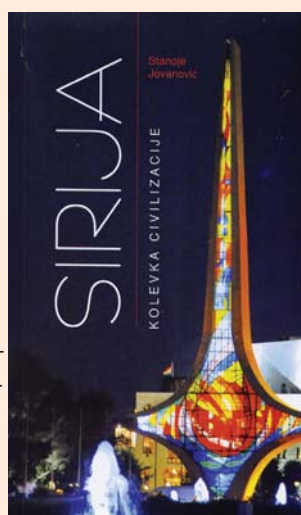
Та земља је место сусретања три континента. Називају је колевком цивилизације. На територији Сирије укрштали су се народи, војске, религије, културе, обичаји, читаве цивилизације, остављајући дубоке трагове у историји.

На тлу Сирије откривен је први писани алфавет на свету и прве икада забележене музичке ноте. Тамо је рођено умеће израде и обликовање најстаријих занатских производа од метала. За тамошње просторе везују се почеци агрокултуре открићем да из семена плодова могу израсти нове биљке и да се мешањем брашна и воде добија хлеб насушни. Тамо је поникао и феничански језик, усвојен као средство за општења трговаца.

Сирија је постојбина и прве штампарије и библиотеке на свету. Тамо је први пут обликовано обојено стакло. У тој земљи су пронађена најстарија људска станишта у пећинама. Сирију називају и земљом рођења монотеистичких религија. У њој су поникле најстарије цркве и манастири. Позната је по верској толеранцији, а у криптицама је Омајада чува се глава Јована Крститеља, свеца кога подједнако поштују и хришћани и муслимани.

Главни град Дамаск слови за најстарију престоницу на свету, у континуитету дужем од 5.000 година.

Најпре су били Сумери, Феничани, Асирци... Затим су дошли Египћани, Хетити, Вавилонци и Персијанци. Упа-

дали Монголи. Замениће их Грци и Римљани, Византинци, Арапи. Окупираће их Турци Селџуци, Енглези и Французи. Сирију ће поделити на четири државе.

Том земљом је некада владала краљица Зенобија. Имала је женску лепоту и мушку храброст. Поредили су је са Клеопатром. Говорила је више језика (арамејски, арапски, грчки, римски и персијски), а на двору је окупљала научнике, филозофе, свештенике. Она је 268. године ослободила целу Сирију и заузела Египат.

Дубок траг у историји Сирије оставио је и војсковођа Саладин, истакнути борац за национално ослобођење и творац више победа муслимана над крсташима. Умро је 1193. године, а бели саркофаг, у знак поштовања, даровао је немачки цар Вилхелм Други.

Након дуге борбе за национално ослобођење, 17. априла 1945. и последњи страни војник напустиће тло Сирије и она стиче независност.

Књига је својеврсна студија о тој земљи, садржи занимљиве податке из историје и савременог доба.

Писана је популарним језиком и стилем, богато илустрована фотографијама у колору, а њен саставни део је и скраћени речник са разговорником арапског језика. Готово да нема ниједне друштвене делатности која није обухваћена овим штивом.

Дело је настало као резултат два студијска путовања аутора текста и фотографија и након вишегодишњег проучавања литературе о Сирији. Реч је о корисном штиву, посебно за пословне људе и љубитеље жељне путовања у мање познате крајеве. ■

3. ПЕШИЋ

Пише Душан БАБАЦ

Српски хусари (3)

ПОД ПОЉСКОМ ЗАСТАВОМ

Српски хусари су одиграли кључну улогу у величанственим пољским победама код Орше (1514) и Обертина (1531. године). У бици код Орше, пољска лака коњица развукла је центар Московитске армије и почела тобож да се повлачи.

Московити су се дали у потеру и тако улетели у заседу у којој их је дочекала тешка артиљеријска ватра.

Према пољским хроникама, 30.000 Московита је погинуло, а 3.000 заробљено, заједно са главним заповедником Иваном Чељадином и још осам команданата.

Пољаци су имали прилике да се увере у способности хусара још 1474. када су им разорили Краков и Познањ. То је утицало на њих да размотре укључивање тог ефикасног облика лаке коњице и у своју војску. Пољски Ризнички документи из 1500. године први пут помињу хусаре који су у почетку били страни плаћеници и звали су их *Rasowie*, односно из „Рашке“, што је значило „из Србије“. Они су долазили из Старог Раса. Прве хусарске јединице Пољско-литванског комонвелта (уније) формирао је Пољски сабор (Диета) 1503. године, када је унајмио три хоругве српских хусара. Највероватније су српски хусари и пре тог датума били у пољској служби.

Убрзо је регрутовање започело и међу пољским и литванским живљем. С обзиром на то што су били много покретљивији од тешко оклопљених коља-

ника, који су до тада били у употреби, (српски) хусари су одиграли кључну улогу у величанственим пољским победама код Орше (1514) и Обертина (1531. године). У бици код Орше, Пољска лака коњица, претходно развукавши центар Московитске армије, почела је да се претвара да креће у повлачење. Московити су се дали у потеру свим расположивим резервама и кад се пољска лака коњица изненада изгубила са бокова, гониоце је дочекала тешка артиљеријска ватра. Према пољским хроникама, 30.000 Московита је погинуло, а 3.000 заробљено, заједно са главним заповедником Иваном Чељадином и још осам команданата. Заробљен је и читав логор са свих 300 топова.

Тешка коњица

Када је Стефан Батори, ердељско-угарски кнез, постао краљ Пољске 1576. године, он је пољске хусаре уредио по новом угарском концепту, чиме су они постали тешка коњица, наоружана дугачким копљем као главним оружјем. У то време, српски елемент је већ постао занемарљиво мали. До 1590, већина пољских хусара била је реформисана у тешки вид коњице. Ови пољски тешки хусари називани су у својој домовини хусарија и овај појам није означавао исто што и хусар.

Рани пољски хусари били су одевени у истом стилу као угарски хусари, што је и логично, с обзиром на то што су Срби представљали окосницу хусара у време њихове генезе, прво у Угарској, а затим, нешто касније и у Пољској. Носили су капу названу *magierka* (мађарска капа) украшену изузетно дугачком перјаницом, и нису користили никакав оклоп. Одело и опрема пољских хусара с почетка 16. века забележена је и на веома детаљној гравири Албрехта Дирера. Касније су у употребу уведени шлемови и оклоп, углавном грудни оклоп назван кирас.

Тек крајем 17. века пољски хусари створили су свој особени стил одевања, иако крила која су била њихова најупечатљивија одлика, такође имају порекло из Србије. Хусарска крила била су у широкој употреби у Србији, Угарској, па и у Отоманској војсци међу делијама, који су такође били српског порекла, пре него што је њихова употреба почела у Пољској. Крила и перје су у току 15. и 16. века били често причвршћивани на штитове, па су чак и сами штитови имали облик крила. Ова мода је напуштена у Угарској крајем 16. века када су престали да се користе штитови. У Пољској су крила испрва била причвршћена за леђа коњаника. Право да их носе имали су само елеари (од латинског *eligeri* што значи изабрани људи), сакупљени из свих хусарских чета, чији укупан број никада није прелазило стотину, и који су имали задатак да први отпочињу битку и направе пометњу међу непријатељима, веома налик делијама у Отоманској војсци. Већ деведесетих година 16. века дошло је до модификације, пошто су се пера на дрвеном раму у облику крила качила са задње леве стране седла, како не би сметала код употребе копља, а налазила су се управо на оном месту где се носио штит. У првој половини 17. века дошло је до даље еволуције крила, која су се сада поново на дрвеним рамовима качила директно за

ПРВЕ ХУСАРСКЕ ЈЕДИНИЦЕ У РУСИЈИ

Исељавање у Русију постало је реалније тек након боравка Петра Великог (1672–1725) у Бечу, 1698. године. Руски цар је сагледао све квалитете хусара – лаке коњице која је једина била у стању да парира турској тактици. У жељи да обезбеди јужне руске границе од татарских упада, 1707, наложио је Апостолу Кигичу да по узору на угарске (читајте српске) хусаре, од плаћеника Срба, Мађара и Влаха, прикупи 300 добрих и искусних људи и формира тзв. „Влашку хоругву“. То су били први хусари у Русији. У време рата с Турском 1711. године (Прутски поход), број хусара се увећао. Формирано је шест пукова, од којих је једним командовао Кигич, и две хоругве: Српска и Пољска. У августу исте године шест пукова преформирано је у два, а после Прутског похода су расформирани, да би се поново појавили 1723. године

леђа јахача и то готово увек у пару. Овакав тип крила је и најпознатији по ликовним приказима пољских хусара у другој половини 17. века, нарочито из времена Јана Собијеског и опсаде Беча.

Крилати хусари

Да би се схватио концепт крила, неопходно је отићи дубље у прошлост, све до самог настанка хусара на Балкану, у Србији. Ношење перја је највероватније стари обичај и вуче корене из времена када су ловци на себе стављали коже и перје свог плена, у веровању да ће на тај начин, такође, придобити духове и особине тих животиња. Атрибути које су представљала крила били су брзина и окретност, тако да није ни чудо да је на Балкану најлакша коњица носила староставна хусарска крила.

Главно оружје било је источни тип копља (копиа), дужине 4,5-5 метара и израђивано је од лаког еластичног дрвета. Метални део стављан је на врх, а одмах испод двобојна заставица. После удара копљем у груди непријатеља, хусари су настављали борбу сабљом, пошто је копље начињено од лаког дрвета обично пуцало при удару у непријатеља. Поред копља, хусари су били наоружани са још два дуга сечива: сабља (*szabla*) за сечење типа карабела била је припасана о појас коњаника са његове леве стране, док је дугачки мач палаш (*pallasz*) или (*kopcerz*) (направљен да пробије панцир) био причвршћен на левој страни седла. Пар пиштоља ношен је у кубурлијама на предњем делу седла (почевши од 1576). Пиштољи су коришћени на кратком растојању. Из сваког пиштоља испаливан је по један хитац без могућности поновног пуњења у жеку битке. Неки хусари су доцније почели да носе карабин.

После трагичне сеобе под Арсенијем Трећим Чарнојевићем (1688–1690), Срби су населили велике просторе Угарске. За бечки двор то је значило прилив прекаљених војника граничара. Међутим, Срби су, попут Вука Исаковића из „Се-

оба“ Милоша Црњанског, са чежњом гледали ка далекој православној Русији, сматрајући је идеалном новом домовином. Патријарх Арсеније је 1695. без много успеха посетио руског посланика Нефимонова, у Бечу, а упутио је и једну делегацију у Москву.

У служби православне Русије

За само четири године настаје чак шест влашких и једна српска „хоругва“. Међутим, издржавање плаћеника показало се скупо па су 1721. ови одреди распуштени. Петар је закључио да је аустријски принцип крајишке војске (пандам домаћим козацима) практичнији, па је 1722. одобрио насељавање Срба на јужној руској граници (Украјина). Ова одлука се поклопила са збивањима у Угарској. Наиме, Беч је од 1699. до 1703. од српских избеглица на просторима око Тисе и Муреша формирао Потиску и Поморишку војну крајину.

Међутим, након Пожаревачког мира и померања границе са Турском, крајине су се показале беспредметним, па се шушкало о њиховом укидању. У страху да ће од „солдата“ бити претворени у обичне „паоре“, српски „обрстлајтнант“ Јован Албанез (Иван Албанезов) превео је

Славни оберкајешан арадски и зајоведник Моришке милиције Јован Текелија (1665–1722)

од 1723. до 1724. у Русију прву групу од 1.000 људи. По налогу Петра Великог формирао је први регуларни хусарски пук у Русији под називом „српски хусарски одред“ јачине 94 коњаника. У јануару 1725. године у пуку је било 380 људи, а почетком руско-турског рата 1735–1739 године – око 800.

Царица Јекатерина Прва (1684–1727) уздигла је 1727. „одред“ на ранг пука од 1.000 људи. Од 1737. арадски „обрстлајтнант“ Петар А. Текели и печки поручник Јован (Иван) Стојанов прешли су у Русију, добили чинове потпуковника

(касније „догурали“ до фелдмаршала односно генерал-мајора) и увећали пук на 1.160 хусара. Царским указом од 14. октобра 1741. велика кнегиња Ана Леополдовна озаконила је учешће хусарских пукова у Руској армији, принцип организације, наоружања, снабдевања, униформи и попуне људством. Прва четири хусарска пука носила су назив – Српски, Угарски, Молдавски и Грузински, где се сваки састојао од 10 рота. Касније су формиран и Слободски (1757), Жути (1759), Македонски (1759) и Бугарски (1759) исте снаге. Такође, формирана су и четири пука јачине 20 рота и то: Хорватов (1751), Новосрпски (1751), Шевичев (1753) и Прерадовичев (1753).

Генерал Хорват 9. марта и 10. јуна 1759. ствара два нова, а 1760. још један српски хусарски пук (Мита Костић, Нова Србија и Славјаносербија, Нови Сад 2001). То је било време Седмогодишњег рата у коме су српски хусари показали права чуда од храбрости. Потпуковник Текели и пуковник Зорић са српским хусарима извршили су тмурног 9. октобра 1760. око 20.00 јуриш на берлинско предграђе Шпандау, заробили 1.000 Пруса, 15 виших официра и два топа. Чувени Суворов је том приликом рекао да „Текели сабљом може прокрчити пут тамо где он не може проћи ни уз помоћ (иначе омиљених) бајонета“. Годину дана касније, Текели и мајор Филиповић су код Колберга са 700 српских хусара јуришали на 2.000 Пруса. Међутим, 1764. Јекатерина Друга спровела је корените војне реформе. „Нова Србија“ је 22. марта укинута и инкорпорирана у Новоросијску, а „Славјано-Србија“ – у Азовску губернију. Новосрпски и Славјаносерпски пукови реорганизовани су у четири српска хусарска и четири српска кољаничка пука. Две деценије касније, 28. јуна 1783, сви хусари преформирани су у девет лаких коњичких пукова. Тактичке јединице под називом хусара 1796. поново ће установити цар Павле Први. ■

(Насијавак у следећем броју)

СРПСКИ ХУСАРСКИ ОФИЦИРИ

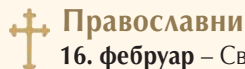
У најбурнијем периоду руске историје, током Наполеонове инвазије, бар један пук увек ће носити епитет српског. Међутим, далеко су значајнији сјајни хусарски официри Срби. Максим Зорић је командовао Изјумским хусарским пуком бр. 11, бивши капетан из Надлака, Никола Штрба (Чорба) био је на челу Харковског хусарског пука, Јован Петровић Ахтирског хусарског пука бр. 12, а Иван Јанковић од Миријева Кавалергардије.

Милорадович је током рата са Турском и Првог српског устанка формирао Црно-српски хусарски пук. Никола Прерадович је код Аустерлица командовао хусарским гардијским пуком а генерал-мајор Иван Шевич код Лајпцига и Бородина Кавалергардијом и хусарским Лајбгардијским пуком. Слава српских хусара никада није заборављена. Многи руски добровољци који су 1876. похрлили да помогну Кнежевини Србији у рату за ослобођење и независност, враћали су дуг Текелији, Хорвату, Шевичу и многим другим знамим и незнамим Србима који су се борили под руском заставом.

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ

16. – 28. фебруара

Православни

16. фебруар – Свети Симеон и Ана, Свети Јаков, Архиепископ Српски

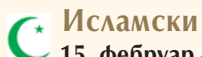
21. фебруар – Свети Сава Други Српски

23. фебруар – Свети свештеномученик Харалампје

24. фебруар – Свети великомученик Ђорђе Кратовац

25. фебруар – Задушнице

26. фебруар – Свети Симеон Мироточиви

Исламски

15. фебруар – Рођење посланика (Mevlidu n Nebijji)

ЗАДУШНИЦЕ

Задушнице су дани кад се сећамо наших покојника и молимо за њихове душе. Задушнице су четири пута годишње и увек падају у суботу. Зимске задушнице су у суботу пред Месне покладе, летње су пред Духове, михољске пред Михољдан, а јесење, митровске, задушнице у суботу пред Митровдан. Тог дана се посећују и уређују гробови наших драгих, обавља се парастос или помен, освећује се жито, свештеник прекаћује и прелива гроб вином, пале се свеће за покој душа, а ако су нам сродници сахрањени далеко и није могуће отићи на гробље, онда се у цркви служи помен.

На дан задушница се најпре иде у цркву, где се служи Света Литургија и парастос на којем свештеник вином прелива жито, а после службе се одлази до гробља. Тамо се пале свеће, а свештеник обави кратки обред и окади гробове.

На задушнице се дели милостиња. Како на гробљима тада има највише просјака, треба сваком уделити по неки прилог. Постоји још један вид милостиње који је код нас заборављен: духовна милостиња. Духовна милостиња је поклањање духовних књига. ■

16. фебруар 1868.

У Атини закључена Војна конвенција између Србије и Грчке. Конвенција је била резултат дипломатске иницијативе кнеза Михаила Обреновића ради остваривања сарадње балканских народа.

16. фебруар 1933.

У Женеви потписан Пакт о формирању Мале Антанте између Краљевине Југославије, Краљевине Румуније и Републике Чешке. Пакт је формиран с циљем јачања одбрамбеног савеза трију земаља, а иницирали су га догађаји у Подунављу, италијанске активности у региону, сарадња Будимпеште са Римом и Берлином и убрзано наоружавање Немачке.

20. фебруар 1944.

Почела је савезничка операција „Аргумент“ чији је циљ био уништење немачке ваздухопловне индустрије, посебно производње ловачких авиона. У току операције први пут је примењен „двоструки удар“ (double blow) – циљеви које су ноћу нападали британски, дању би поново напали амерички бомбардери.

21. фебруар 1916.

Завршено пребацивање српских трупа из албанске луке Валона на грчко острво Крф, започето 14. јануара, уз ангажовање 80 транспортних бродова Француске, Италије и Велике Британије. Искрцавање српских трупа на острво Крф обављано је у импровизованом пристаништу у лагуни испред села Гувија, око 18 километара северно од вароши Крфа.

21. фебруар 1945.

У селу Трстенику у Дреници дошло је до одлучујуће борбе између Народноослободилачке војске Југославије и албанских група које су настојале да очувају фашистичку творевину Велику Албанију. Борба је завршена победом Народноослободилачке војске. Претходно је Јосип Броз Тито 8. фебруара 1945. донео одлуку о успостављању војне управе на Косову и Метохији.

22. фебруар 1946.

Министар-саветник америчке амбасаде у Москви Џорџ Кенан послао је из Москве телеграм од осам хиљада речи, у коме објашњава многе аспекте понашања владе Совјетског Савеза и даје предлоге за креирање америчке спољне политике према до-скорашњем ратном савезнику. Један од најзначајнијих закључака које Кенан наводи био је да совјетска влада не верује у могућност мирног живота са капиталистичким државама. Тај телеграм је остао познат као „дуги телеграм“.

21. фебруар

Овај датум се у Војсци Србије обележава као Дан информатичке службе у знак сећања на дан када је 1963. године формирана Војноинформатичка управа, чиме је почело увођење рачунарске технике у војску.

22. фебруар 1882.

Народна скупштина Кнежевине Србије донела је закон којим се „Књажевство Србија проглашава за Краљевину Србију“. Књаз је добио титулу „краљ Србије“, под именом „Милан Први, Обреновић Четврти“. Након тога Скупштина је обуставила рад на три дана, колико је трајала прослава и народно весеље. Проглашење Србије за краљевину најпре је признала Аустроугарска, затим Немачка, а након тога и све европске државе. ■

Припремио
мр Миљан МИЉКИЋ

Припреме за Светско
војно првенство у скијању

Бићемо прваци планете

Ако се поредимо са такмичарима из осталих земаља, који су искључиво војници, није претенциозно да верујемо у успех – објашњава државни секретар Министарства одбране др Зоран Јефтић. Тешко ћемо поновити прошлогодишњи успех, али прижељкујемо добре резултате – додаје тренер екипе Министарства и Војске за такмичење у скијању Гојко Петровић.

Наоколо свуда снег, у телима спортиста ватра. Нада да ће Србија на Светском војном првенству у скијању остварити запажене резултате распламсала се на обронцима Копаоника и нарасла до – Панчићевог врха!

Доручак пре свитања, тренинг у зору, кратак предах, ручак, још један излазак на стазу, обавезан одмор, рад у теретани, вечера и на послетку, одлазак на починак. Седам дана у круг, под спартанским режимом, а уз мускетарски поклич „сви

за једног, један за све“, 12 припадника нашег скијашког тима спремамо се на планинској лепотици за учешће на 51. планетарном скупу најбољих војних екипа у Сарајеву, од 21. до 26. фебруара.

Уз јасну амбицију – да надмаше прошлогодишње треће екипно место у велеслалому у Италији.

– У Сарајеву ће се појавити светска елита у скијашким дисциплинама, јер ће се пласман бодовати и за Светски куп. Свесни смо јаке конкуренције, али верујем да ћемо међу аматерима бити први – оптимиста је

др Зоран Јефтић, државни секретар Министарства одбране, који је пратио припреме нашег војног тима.

Надметање на Светском војном првенству организује се под покровитељством CISM, а пласман се одређује збиром бодова три најбоља такмичара у одређеној категорији. Србија ће се такмичити у велеслалому, бијатлону и крос-кантрију.

– Резултат нам није приоритет, међутим, покушаћемо да будемо што бољи у екипном пласману. То је циљ војничког колектива, да се тимским радом стигне до квалитетног

результата. Руси, Аустријанци, Италијани и такмичари у нордијским дисциплинама ангажују скијаше који само формално раде у војсци. Њима су цивилна и војна репрезентација иста, а ми смо попуњени правим војницима, активним и резервним старешинама. Ако се поредимо са такмичарима из осталих земаља, који су искључиво војници, нема дилеме – бићемо прваци света. Није то претенциозно – додаје Јефтић.

– Прошле године наш најуспешнији такмичар био је Владислав Мандић. У међувремену, момци с ко-

СРБИЈА СА 12 ТАКМИЧАРА

Србију ће на Светском војном првенству представљати десет такмичара. Боје нашег тима у алпским дисциплинама (слалом и велеслалом) браниће: Даниел Пешић, Милољуб Јанићевић, Александар Милошевић, Владислав Мандић и Радмила Ђурић, док ће се у нордијским (крос-кантри и бијатлон) на стазам наћи: Милован Милић, Игор Вуковић, Драган Лазичић, Дамир Ристић и Ксенија Бубњевић.

Тренери су Гојко Петковић и Стево Радош, а руководиоци тима пуковник Драган Ђини и потпуковник Драган Тодоров.

САРАЈЕВО ОДЛИЧАН ДОМАЋИН

Сарадња делегација Србије и Босне и Херцеговине започела је прошле године, у Италији, током Првог војног првенства у скијању. Генерал-мајор Славко Пуљић, заменик начелника оружаних снага БиХ за ресурсе, најавио је продубљивање добрих односа и током манифестације у Сарајеву.

– Наш град ће први пут после 1984. бити центар зимског спорта. У ту сврху промовисали смо скијалишта на Бјелашници, Јахорини и Игману, укључили смо људе који су делимично били организатори и Зимских олимпијских игара, помаже нам и Зимски олимпијски комитет БиХ, али ће највећи терет пасти на плећа Министарства одбране и оружаних снага БиХ. Уверен сам у беспрекорну организацију, бићемо добри домаћини – најавио је генерал Пуљић.

јима је Мандић у тиму приближили су му се временима и то је довољан разлог да верујем како ћемо у екипном пласману у алпском скијању заузети

добру позицију. Што се тиче нордијских дисциплина, пласман до 20. места био би изванредан резултат – напомиње др Зоран Јефтић.

Србију ће представљати десеторо такмичара, по четири мушкарца и девојка у алпским (велеслалом) и нордијским дисциплинама (бијатлон и крос-кантри), а према речима тренера Гојка Петровића, највеће појачање је повратник у репрезентацију Александар Милошевић.

– Прошле године био је убедљиво најбољи у аматерској конкуренцији, надмашио је све Словенце, што довољно говори о његовим квалитетима. Верујемо да ће га и остали пратити и надамо се да ћемо се из Сарајева вратити с лепим вестима – објаснио је Петровић.

Друштво на Копанику правиле су им колеге из репрезентације Босне и Херцеговине. Заједнички тренинзи помогли су им да побољшају форму и размене искуства.

Према речима такмичара, припремају се у феноменалним условима. Скијалишта Србије изашла су у сусрет укључивањем жичара од осам до десет часова, стазе су у тих 120 минута биле отворене само за њих. Захвални су и људима из хотела „Гранд“, јер су им дали на коришћење теретану, сауну и базен, па су радили у условима идентични цивилним репрезентацијама.

Скијаша су се на Копанику спремали 14 дана (од 31. јануара до 13. фебруара), претходно су боравили на словеначкој Покљуки (од 13. до 20. децембра), а завршне припреме реализоваће у Сарајеву. Биће тешко поновити прошлогодишњи успех, кад су били шести у велеслалому и трећи у слалому, али нису песимисти и прижељкују добре резултате.

До сада су пријављена 354 такмичара из 25 држава.

– Очекујемо да се не обрुкамо! Најважније је да завршимо трку, да обезбедимо пласман. Министарство одбране и Војска Србије доста су уложили у нас, не смемо да их изневеримо – закључује Гојко Петровић. ■

Александар ЈОКСИЋ
Снимио Радован ПОПОВИЋ

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
УПРАВА ЗА КАДРОВЕ

расписује
К О Н К У Р С

за пријем кандидата из грађанства за кадете Војне академије

У школској 2011/2012. години примаће се кандидати из грађанства за кадете Војне академије за следеће студијске програме:

1. **Менаџмент у одбрани** за следеће модуле:
  - пешадија и
  - оклопне јединице,
2. **Војномашинско инжењерство** за модул:
  - борбена возила,
3. **Војнохемијско инжењерство** за модул:
  - убојна средства,
4. **Војноелектронско инжењерство** за следеће модуле:
  - телекомуникације,
  - јединице за ЕД и
  - информациони системи,
5. **Војно ваздухопловство** за модул:
  - авијација и
6. **Логистика одбране** за модул:
  - финансије.

Садржаји у оквиру студијских програма су заједнички за I и II годину студија, док ће се кадети опредељивати за одређени модул у оквиру студијског програма по завршетку II године студија.

УСЛОВИ КОНКУРСА:

Кандидати треба да испуњавају опште и посебне услове конкурса.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за школовање, што утврђује надлежна војнолекарска комисија;
- да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора као и
- да нису у брачној заједници.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су рођени 1990. године или касније;
- да су завршили четворогодишњу средњу школу или да похађају IV разред средње школе.

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса за пријем за кадете Војне академије полажу квалификациони испит и подлежу провери физичке и здравствене способности. Кандидати за кадете студијског програма Војно ваздухопловство морају да испуне и допунске услове прописане посебним програмом здравствене селекције кандидата за тај студијски програм.

ШКОЛОВАЊЕ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ КАДЕТА:

Школовање у Војној академији има структуру основних студија и траје четири године. После завршетка школовања, кадети стичу високо образовање и стручно звање које је прописано акредитованим студијским програмима. Након успешно завршеног школовања у Војној академији примају се у професионалну војну службу и производе у чин потпоручника одговарајућег рода - службе.

За време школовања кадети Војне академије имају статус војног лица, у складу са Законом о Војсци Србије. За време школовања ка-

дети станују у интернату, а све трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије.

Међусобне обавезе лица примљених на школовање и Министарства одбране Републике Србије регулишу се уговором.

НАЧИН КОНКУРСАЊА:

Кандидати пријаву подносе територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места боравка, а војници у Регионалном центру Министарства одбране у општини где се налазе на одслужењу војног рока. Образац пријаве се добија у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране приликом пријављивања.

Уз пријаву прилажу:

- оверену фотокопију уверења о држављанству Републике Србије;
- оверену фотокопију извода из матичне књиге рођених;
- потврду надлежног органа да се против њих не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора;
- оверене фотокопије сведочанства свих разреда и фотокопију дипломе средње школе (за кандидате који су завршили четворогодишње школовање), односно, сведочанства завршених разреда и оверен препис оцена са полугодишња четвртог разреда (за кандидате којима је школовање у току) и
- изјаву да нису ожењени-удате, односно да не живе у ванбрачној заједници и да немају деце, коју попуњавају у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране приликом конкурисања.

Фотокопије докумената тражених по конкурсном кандидату може, уз давање на увид њиховог оригинала, бесплатно да овери у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране приликом конкурисања.

Приликом доласка на селекцију у Војну академију, кандидат мора са собом обавезно да има документ за личну идентификацију (лична карта).

Документа кандидата који не испуњавају услове конкурса неће се примати. Конкурсна документација кандидатима за кадете Војне академије неће се враћати.

Конкурс је отворен од 15. фебруара до 31. марта 2011. године.

Кандидати који конкуришу за кадете Војне академије, моћи ће у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране где су конкурисали да добију обавештење о резултатима конкурса почевши од 15. јуна 2011. године.

Остала обавештења у вези са конкурсном могу се добити у Одсеку за питања кадетата и слушалаца Војне академије, на телефоне: 011/3603-112 и 011/3603-189, или преко електронске поште: upis@va.mod.gov.rs и stud.sluzba@va.mod.gov.rs. Особа за контакт: начелник Одсека за питања кадетата и слушалаца, потпуковник Урош Домазет (uros.domazet@va.mod.gov.rs).

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
УПРАВА ЗА КАДРОВЕ

расписује
К О Н К У Р С

за пријем кандидата из грађанства за ученике Војне гимназије

У школској 2011/2012. години примаће се кандидати из грађанства за ученике првог разреда Војне гимназије.

УСЛОВИ КОНКУРСА:

Кандидати треба да су мушког пола и да испуњавају опште и посебне услове конкурса.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су држављани Републике Србије;
- да су здравствено способни за школовање, што утврђује надлежна војнолекарска комисија;
- да се против њих не води кривични поступак нити поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела или им није изрицана заводска мера.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ

- да су рођени 1995. године или касније;
- да су завршили V, VI и VII разред и прво полугодиште VIII разреда, односно VIII разред основне школе, и при томе постигли да им је просечан општи успех школовања најмање врло добар,
- да у свим разредима школовања из владања имају најмање оцену 4 (врло добар).

Здравствено способни кандидати за ученике Војне гимназије подлежу провери психофизичких способности и тестирању знања из математике и српског језика. Тестирање знања је усаглашено са поступком који примењује Министарство просвете Републике Србије за пријем у средње школе.

ШКОЛОВАЊЕ, ПРАВА И ОБАВЕЗЕ УЧЕНИКА:

Школовање у Војној гимназији траје четири године. Ученици се школују по плану и програму гимназије општег смера, ради наставка школовања у Војној академији.

Ваздухопловни смер се факултативно формира у четвртм разреду, у зависности од потреба Министарства одбране Републике Србије. Ученици који су изабрали да факултативно похађају ваздухопловни смер у IV разреду реализују падобранску обуку и летење на моторним авионима са дуплим командама.

Након завршеног школовања у Војној гимназији ученици су обавезни да школовање наставе у складу са потребама Министарства одбране Републике Србије.

За време школовања ученици Војне гимназије имају статус војног лица, у складу са Законом о Војсци Србије. За време школовања ученици станују у интернату, а трошкове школовања сноси Министарство одбране Републике Србије.

Међусобне обавезе лица примљених на школовање и Министарства одбране Републике Србије регулишу се уговором.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА:

Кандидат пријаву подноси територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места боравка. Образац пријаве се добија у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране приликом конкурисања.

Уз пријаву прилаже:

- оверену фотокопију уверења о држављанству Републике Србије;
- оверену фотокопију извода из матичне књиге рођених;
- потврду надлежног органа да се против њега не води кривични поступак или поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци или казном малолетничког затвора;
- уверење - потврду основне школе о оценама на крају V, VI и VII разреда и полугодишта VIII разреда (ученици VIII разреда), односно оверене фотокопије сведочанстава V, VI, VII и VIII разреда основне школе (за кандидате који су завршили основну школу).

Фотокопије докумената тражених по конкурсном кандидату може, уз давање на увид њиховог оригинала, бесплатно да овери у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране на територији сталног места боравка.

Приликом доласка на проверу општих способности у Војну гимназију, кандидати са собом обавезно носе потребну **спортску опрему и ђачку књижицу са овереном фотографијом.**

Конкурс је отворен од 15. фебруара до 15. марта 2011. године.

Документа кандидата који не испуњавају услове конкурса неће се примати. Конкурсна документација кандидатима за ученике Војне гимназије неће се враћати.

Кандидати који конкуришу за ученике Војне гимназије, моћи ће у територијалном органу Регионалног центра Министарства одбране где су конкурисали да добију обавештење о резултатима конкурса почевши од **30. маја 2011. године.**

Остала обавештења у вези са конкурсном могу се добити у Војној гимназији, улица Петра Чајковског број 2, Београд (телефони: 011/3958-724 и 011/3958-735) или на интернет презентацији Војне гимназије www.gimnazija.mod.gov.rs.

**МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ВОЈНООБАВЕШТАЈНА АГЕНЦИЈА**

расписује

**ИНТЕРНИ
КОНКУРС**

за пријем на рад у Иzasланствима
одбране Републике Србије

а) у 2012. години

1. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Грчкој - Атина, (ФЧ-пуковник),
2. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Италији - Рим, (ФЧ-пуковник),
3. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Македонији - Скопље, (ФЧ-пуковник),
4. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Мађарској - Будимпешта, (ФЧ-пуковник),
5. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Немачкој - Берлин, (ФЧ-пуковник),
6. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у САД - Вашингтон, (ФЧ-пуковник),
7. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Турској - Анкара, (ФЧ-пуковник),
8. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Француској - Париз, (ФЧ-пуковник),
9. Помоћник иzasланика одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Великој Британији - Лондон, (ФЧ-потпуковник),
10. Помоћник иzasланика одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Руској Федерацији - Москва, (ФЧ-потпуковник).

б) у 2013. години

11. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Босни и Херцеговини - Сарајево, (ФЧ-пуковник),
12. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Египту - Каиро, (ФЧ-пуковник),
13. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Бугарској - Софија, (ФЧ-пуковник),
14. Иzasланик одбране у Иzasланству одбране Републике Србије у Либији - Триполи, (ФЧ-пуковник).

**ОПШТИ УСЛОВИ КОЈЕ КАНДИДАТИ
ТРЕБА ДА ИСПУЊАВАЈУ:**

- да су кандидати професионална војна лица на служби у Министарству одбране и Војсци Србије;
- да кандидати испуњавају све прописане услове за постављење на дужност предвиђене чланом 18. и 19. Уредбе о сјањима у служби професионалних војних лица и о унапређивању официра и подофицира („Службени гласник РС”, бр. 112/08,9/09 и 17/10);

**ПОСЕБНИ КРИТЕРИЈУМИ
КОЈЕ КАНДИДАТИ ТРЕБА ДА ИСПУЊАВАЈУ:**

- да се против кандидата не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности;
- да су он и чланови његове уже породице држављани Републике Србије и да немају двојно држављанство;
- да су он и чланови његове уже породице здрави и способни за дужност у иzasланству одбране;
- да поседује возачку дозволу за управљање моторним возилом и да активно вози;
- да је у браку најмање две године и да од чланова породице обавезно са собом води супружника;
- да испуњава безбедносне критеријуме за избор на дужност у иzasланство одбране;
- да у години када конкурише нема више од 50 година живота;
- да није обављао исту дужност у иzasланству одбране за коју конкурише и да дужности у иzasланству одбране није обављао дуже од два мандата;
- да има последњу службену оцену „одличан”;
- да познаје стране језике потребне за рад у иzasланству одбране земље пријема и то:
  - за дужност иzasланика одбране у Грчкој - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Италији - италијански 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Македонији - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Мађарској - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Немачкој - немачки 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у САД - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Турској - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Француској - француски 2. степен;
  - за дужности помоћника иzasланика одбране у Великој Британији - енглески 2. степен;
  - за дужности помоћника иzasланика одбране у Руској Федерацији - руски 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Босни и Херцеговини - енглески 1. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Египту - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Бугарској - енглески 2. степен;
  - за дужност иzasланика одбране у Либији - енглески 2. степен;
- да у току припрема за дужност достигне 1. степен знања језика земље пријема односно, знање енглеског језика на нивоу 1. степена, ако је неопходно знање језика земље пријема;
- да по повратку са дужности у иностранству прихвата да буде постављен на дужност по потреби службе.

УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС КАНДИДАТИ ОБАВЕЗНО ПРИЛАЖУ:

- попуњен упитник за конкурс на рад у изасланству одбране;
- попуњен упитник, додатак „Б” и сагласност за безбедносну проверу;
- мишљење, начелника сектора или самосталне управе, односно лица истог ранга у Министарству одбране - за лица распоређена ван Војске Србије или мишљење НГШ ВС - за лица из Војске;
- оверену фотокопију дипломе о завршеној школи;
- оверену фотокопију последње службене оцене;
- лекарска уверења о здравственој способности за кандидата и чланове породице;
- уверења о познавању захтеваних страних језика (уколико поседује);
- уверења надлежног органа да није кажњаван кандидат и чланови његове породице;
- уверење да се не води кривични поступак против кандидата и чланова породице;
- извод из матичне књиге венчаних не старији од шест месеци;
- уверења о држављанству за њега и чланове породице;
- оверену фотокопију возачке дозволе;
- изјаву да по повратку са дужности пристаје на распоред и постављење по потреби службе.

НАПОМЕНА:

- За дужности од 1. до 8. и 11. до 14. могу конкурисати официри најмање чина потпуковника са завршеном КШУ, за дужности 9. и 10. официри најмање чина мајора са завршеном Војном академијом, односно одговарајућом високом стручном спремом.
- За све дужности могу конкурисати официри са познавањем потребног страног језика за један степен нижим од захтеваног уз обавезу да захтевани степен познавања језика достигну у току припрема.
- Образац Упитник за конкурс на рад у изасланству одбране, кандидати могу преузети са сајта Војнообавештајне агенције www.vo.mod.gov.rs.
- Обрасце Упитник за основну безбедносну проверу, Додатак „Б” за посебну безбедносну проверу и Сагласност за безбедносну проверу кандидати могу наћи у „Службеном војном листу”, број 18 од 30. јуна 2010. године (прилози број 1,3 и 4).
- Надлежни руководилац је дужан да кандидату изда документ са својим ставом, без обзира да ли је позитиван или негативан.
- Фотокопије и документа из службене евиденције оверава надлежни персонални орган јединице, односно установе у којој је кандидат на служби.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС:

Пријаву за конкурс са потребном документацијом доставити Војнообавештајној агенцији (за лица из МО преко сектора или самосталних управа, а за лица из ВС преко Генералштаба ВС). Некомплетна и неблаговремено достављена конкурсна документација неће се разматрати.

Конкурс је отворен 30 (тридесет) дана почев од дана објављивања у листу „Одбрана”.

О резултатима конкурса кандидати ће бити обавештени по завршетку конкурсног поступка.

Контакт телефон: 32-081 и 23-304. ■

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ УПРАВА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ (Ј-1)

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем у професионалну војну службу у својству подофицира на неодређено време

На основу члана 24. став 1. Уредбе о пријему у професионалну војну службу („Службени гласник Републике Србије” бр. 112/08 и 34/10), Генералштаб Војске Србије расписује интерни конкурс за пријем у професионалну војну службу, у својству подофицира на неодређено време, на формацијско место:

1. диверзант-падобранац у 72. извиђачко-диверзантском батаљону Специјалне бригаде Копнене војске, ФЧ заставника, место службовања Панчево – 3 извршиоца.

УСЛОВИ КОНКУРСА:

Могу конкурисати подофицири из Министарства одбране Републике Србије и Војске Србије који испуњавају следеће опште и посебне услове:

а) Општи услови

- да је кандидат држављанин Републике Србије;
- да није осуђиван и да се против њега не води кривични поступак.

б) Посебни услови

- да кандидат има завршену најмање средњу школу;
- да је у војној служби у својству подофицира провео најмање шест година;
- да има радно искуство у Војсци у извиђачко-диверзантским јединицама од најмање шест година;
- да је психофизички здрав и способан за рад у јединицама Специјалне бригаде, што се утврђује налазом надлежне војнолекарске комисије и провером физичке способности;
- да није оцењиван негативном оценом у току службе и да му је последња службена оцена најмање „врло добар”.

Начин конкурсисања:

Кандидати који испуњавају услове конкурса молбе подносе Војној пошти 8486 Панчево редовним путем преко команде своје јединице.

Уз молбу се прилажу следећа документа:

- кратка биографија у којој обавезно навести контакт телефон,
- оверену копију дипломе о завршеној најмање средњој школи,
- потврда од надлежног суда да није осуђиван и да се против њега не води кривични поступак,
- мишљење команданта јединице ранга батаљона,
- оверена фотокопија последње службене оцене,
- картон основних и личних података КОЛП-1 и
- фотокопија војне легитимације.

По пријему молбе кандидати ће бити позвани преко претпостављених команди на тестирање које ће се обавити у Војној пошти 8486 Панчево.

Непотпуне и неблаговремене молбе неће бити разматране. Конкурсна документација се неће враћати кандидатима који не буду изабрани.

Конкурс је отворен 30 дана од дана објављивања.

Ближа обавештења о условима конкурса се могу добити на телефон 011/2063-319. ■

ИЗАБРАНА ПАРТИЈА
СЛОМ

К. Сакаев (2625)
– И. Соколов (2657)
Крагујевац, 2009.

1.g4 g5 2.Сф3 Сф6 3.ц4 цб
4.Сц3 гц4 5.a4 Лф5

Двојица супервелемајстора одиграли су партију наступајући за српске прволигаше на екипном првенству Србије. Бели, иначе босанскохерцеговачки велемајстор, предводио је Краљевчане, а црни, руски велемајстор, победничку екипу Свети Николај Српски из Ваљева. На том турниру, играном у знаменитим Шумарицама, претежно млади шахисти су по хотелским ходницима држали на крилу своје компјутере и даноноћно анализирали припремајући се за предстојеће окршаје. Те слике се, наравно, виђају и на другим турнирима где играју.

На неколико метара од стола где сам се налазио у улози главног судије турнира, са занимањем сам пратио ову дискусију у Дамином

гамбиту. Мало измењеним редоследом потеза мајстори су ушли у припремљене воде Аљехинове варијанте, познату и под именом Словенска одбрана.

6.Се5 Сбг7 7. Цц4 Сб6 8.Се5 Сфг7

Можда је баш овај потез био узрок каснијих недаћа?

9.e4 Се5 10. еф5 Сег7 11.a5 Сг5 12. Сг5 цг5

Од дванаест одиграних потеза, у седам је разиграна коњица, а црни сада остаје са пешаком мањка и слабом позицијом. Шахисти имају обичај да кажу да је то таква варијанта!

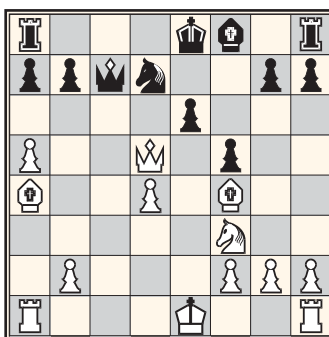
13.Дб3 г6 14.Дг5 гф5

Сада бели може да узме једног од два пешака, али он игра јаче

15.Лб5! а6 16.Ла4 Цц7 17.Лф4! е6

Загњурене главе међу рукама, Соколов можда није очекивао

следећи потез, после којег је омах предао партију.

Бели: Ке1, Дг5, Та1, Тх1, Ла4, Лф4, а5, б2, г4, ф2, г2, х2

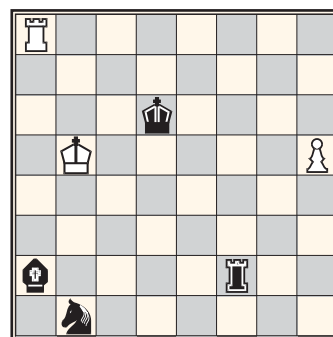
Црни: Ке8, Цц7, Та8, Тх8, Лф8, Сг7, а7, б7, е6, ф5, ф7, х7

18. 0-0!

Црни нема добар потез после измене дама. На пример 18...еД5 18.Лц7 Ле7 19. Те1 или 18...Тц8 19. Те1+ Ле7 20. Лд6 и у оба случаја црни губи најмање фигуру. Ретко виђена минијатура у пракси врхунских играча и прави слом црне армије!

СТУДИЈА

Ј. Русинек 1976.

Бели: Кб5, Та8, х5
Црни: Кг6, Тф2, Ла2, Сб1

Бели на потезу, реми.

1.х6 Сц3 2.Кб4 Сг5 3.Кц5 Тц2 4.Кг4 Тг2 5. Кц5 Те2 6.Кг4 Лб1 7.Та1 Тг2 8.Ке5 Аг6 9. х7 Лх7 10. Тг1 Тг1 пат

Припремио

Раде Милосављевић, мајстор Фиде

РЕКЛИ СУ...

Шах је крајње демократијска игра.

Л. Еванс

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

○	1	○	2	3	4	5	6	7	○	8	○	9	10	11	12	13	14	○	15	○	16
17									18									19			
○		20								21										22	
23				24									25								
26						27								28							
29								30									31				
○	32									33									34		
35			36									37									38
39					40								41								
42							43								44						
45										46									47		
○		48										49								○	
50					51								52								

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО: ујарство, заостати, ЕРД, к, катранар, профитер, о, рот, веровати, патолози, акита, иницијал, Онатас, суварак, титанати, Биот, паламида, Атанаско, Ба, анониман, лекторат, Атис, расинити, таланат, Романа, унакрсно, оточи, аретолог, Кантемир, Рим, ж, ливадари, Калесија, а, Ира, анасонка, Еротикон.

Припремио Жарко ЂОКИЋ

ВОДОРАВНО:

17. Нескладан корак, 18. Уносити наред, нарушавати, 19. Смрзла магла, 20. Вршити радирање, брисати, 21. Присталица аријанизма, 23. Конопац, 24. Братов син, 25. Гужва, метеж, 26. Митрин именењак, 27. Бивши индијски политичар, Рао (анаграм од САМАРИНА), 28. Реч без нагласка, атона, 29. Бивши председник ФИФА, Жоао, 30. Језеро у Канади (анаграм од НАКОКАТИ), 31. Женско име, Лариса одмила, 32. Анонимна особа, анонимус, 33. Дати мат у шаху, 34. Иницијали кошаркаша Теодосића, 35. Лична заменица, 36. Тамнице, хапсане, 37. Становница Атике, 39. Директор одмила или шавиво, 40. Име шахисте Карпова, 41. Историјско место у Белгији (пораз Наполеона!), 42. Со сирћетне киселине, 43. Неговати коње, 44. Стојећи женски лик (лат.), 45. Жене барона, 46. Новогрчки изговор слова ета, 47. Име стара Круза, 48. Пристрастан, 49. Жена која нешто даје, 50. Корозија, 51. Негација, 52. Врста платна светле боје.

УСПРАВНО:

1. Болест костију и мишића, 2. Мушко име, Сретеније, 3. Према, у правцу, 4. Назив нашег часописа, 5. Регионални Интернет регистар (скр.), 6. Обрада, удешавање (муз.), 7. Женско име, Катарина од мила, 8. Име бившег голмана Дасајева, 9. Маца одмила, 10. Символ ербијума, 11. Врста експлозива, 12. Име бивше глумице Арепине, 13. Жена која стално негде иде, стокућа, 14. Пркос, 15. Женско име, Иванка одмила, 16. Производ еманације, 18. Поплочавати каменом, тарацом, 19. Француски песник, Гијом, 20. Женско име, Живана од мила, 21. Продукт асимилације, 22. На нормалан начин, 24. Узрочник додатних издатака (екон.), 25. Планина на северу Републике Српске, 27. Ређати се у низ, 28. Особина аривисте, лакташтво, 30. Непрофесионалци, 31. Татомирин именењак, 32. Бирање, избор, 33. Мушко име, Тома одмила, 34. Мале дужине, 36. Врста кухињске посуде, 37. Султанове заповести, 38. Фин, углађен, 40. Палиндром од Нина, 41. Аутономна република у саставу Руске федерације (анаграм од ВИТА), 43. Ознака за котангенс, 44. Коњче (покр.), 46. Символ аргона, 47. Ознака за кири.

ОДБРАНА

НАРУЏБЕНИЦА

Претплаћујем се на магазин „Одбрана“ за 2011. годину (заокружите)

1. Полугодишња претплата (1.1 – 30.6. 2011. године, 12 бројева) – по цени 1.080,00 динара
2. Годишња претплата (1.1. – 31.12.2011. године, 24 броја) – по цени 2.160,00 динара.

Уколико се претплаћујете на већи број примерака, уплатити одговарајућу суму (помножити број примерака са претплатном ценом).

Плаћање унапред на жиро-рачун **840-49849-58**.

Наруџбеницу и уплатницу послати на адресу:

НЦ „Одбрана“, Браће Југовића 19, Београд.

Правним лицима доставићемо предрачун на основу ове наруџбенице.

Купац _____

Улица и број _____

Телефон _____

Место и број поште _____

Потпис наручиоца

М.П. _____

LETO 2011

Bay Travel

WWW.BAY-TRAVEL.RS

GRČKA

STAVROS

NEA VRASNA

CRNA GORA

SUTOMORE

WWW.BAY-TRAVEL.RS

DETE DO 12 GOD

GRATIS

PAKET ARANŽMAN

02.06-12.06

OD 105 €

PAKET ARANŽMAN

23.05-02.06

20.09-30.09

OD 79 €

NA RATE

ČEKOVIMA I ADMIN. ZABRANOM DO KRAJA GODINE

LOMINA 5, 11000 BEOGRAD,

TEL/FAX: 011/ 262 38 47; 064/647 33 75

Najbolji deo dana

BEOGRADE DOBRO JUTRO

www.studiob.rs

ИСТОРИЈА ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ

Вил
Дјурант

- КОМПЛЕТ
- 12 ТОМОВА
- 10500 СТРАНА

- класично ремек дело историје настанка и развоја људског друштва
- историја древне и модерне цивилизације
- источна и западна цивилизација
- историјски подаци
- мудри закључци
- занимљиви, драматични, једноставни и духовити догађаји
- бројне личности

1. ИСТОЧНЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ
2. ЖИВОТ ГРЧКЕ
3. ЦЕЗАР И ХРИСТ
4. ДОБА ВЕРЕ – први део
5. ДОБА ВЕРЕ – други део
6. РЕНЕСАНСА
7. РЕФОРМАЦИЈА
8. ПОЧЕТАК ДОБА РАЗУМА
9. ДОБА ЛУЈА XIV
10. ДОБА ВОЛТЕРА
11. РУСО И РЕВОЛУЦИЈА
12. НАПОЛЕОНОВО ДОБА

НАРУЧБЕНИЦА

МЕДИЈА ЦЕНТАР „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд, тел/факс 011/3241-009
Жиро-рачун : 840 - 49849 - 58

Наручујем _____ комплета едиције „ИСТОРИЈА ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ“ по повлашћеној
цени од 19.440,00 динара.

Издања ћу платити на кредит у _____ рата (највише 18), путем административне
забране.

Попуњену наручбеницу послати на адресу МЦ „Одбрана“, након чега ће купцима бити
достављена административна забрана ради овере.

Након прихватања забране и уплате прве рате од стране исплатиоца зараде, издања ће бити
достављена путем Пост експреса, на терет купца.

Купац : _____ Телефон : _____

ЈМБГ : _____ Број личне карте : _____

Издате од МУП : _____

Улица и број : _____ Место : _____

Потпис наручиоца:

ОДБРАНА

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ 62

ДОБРОВОЉНО СЛУЖЕЊЕ ВОЈНОГ РОКА

Потреба прилагођавања војске савременим изазовима, ризицима и претњама безбедности и могућностима држава, с циљем да се достигну потребни безбедносни стандарди савременог света условила је реформе система одбране у Републици Србији.

Уважавајући степен развијености друштва, могућности државе, сопствена и искуства других земаља које су биле суочене са реформама, Министарство одбране основало је Групу за реформу одбране 2006. године, како би се и кроз међународну сарадњу убрзало планирање, организовање и спровођење реформских процеса.

Чланством у Програму *Партнерство за мир* (ПЗМ), Министарству одбране и Војсци Србије омогућен је приступ алатима за реформу које су користиле развијене земље, а пре свега образовним институцијама (кроз билатералне програме и међународне програме за војну обуку).

Након петогодишњег свеобухватног рада великог броја учесника у реформском процесу, Народна скупштина Републике Србије је крајем 2010. године донела прописе којима се затвара један период у развоју Војске и отвара нови период примерен садашњем времену и условима.

Усвајањем *Закона о одбрани, Закона о Војсци, Закона о војној, радној и материјалној обавези, Стратегије националне безбедности, Стратегије одбране, Доктрине Војске Србије и Стратегијског прегледа одбране*, створени су неопходни предуслови за реформу Војске и њену потпуну професионализацију.

Основни циљ професионализације Војске Србије је да обезбеди способност Војске да брани земљу од оружаног угрожавања споља и извршава мисије и задатке, у складу са *Уставом Републике Србије*, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе.

Професионализација Војске, у ужем смислу попуне војничким саставом, представља процес преласка са попуне јединица Војске војницима на служењу војног рока, на потпуну попу-

ну професионалним војницима.

Преласком на потпуно професионалну Војску, Република Србија добија савремено организовану, интероперабилну са системима одбране држава укључених у европске безбедносне структуре и Програм ПЗМ, реформисану и ефикасну Војску, оспособљену за извршавање све три мисије (одбрана од оружаног угрожавања споља, учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету и подршка цивилним властима у супротстављању претњама безбедности) и спремну за учешће у мултинационалним операцијама, ангажовање у активностима безбедносне и одбрамбене политике Европске уније (ЕУ) и ангажовање у активностима Програма ПЗМ.

Развој пројекта професионализације Војске Србије

Изградња савременог система одбране и међународне интеграције су стратешки циљ наше земље и у том процесу, указала се потреба формирања експертског органа – радног тела које је требало да даје смернице и предлаже мере и активности за достизање пројектованог циља.

Група за реформу одбране формирана је на иницијативу Краљевине Норвешке, која је, као контакт-земља за везу наше земље са НАТО-ом, покренула иницијативу стварања институционалног оквира сарадње.

У оквиру Групе за реформу одбране формиран је Радни сто број 8. Основни циљ радног стола је био: пројектовање професионализације, као поступног процеса у периоду 2007–2010. године и изглед будуће професионалне војске у смислу нормативно-правне регулативе, статуса, обуке, мотивације и критеријума за војнике по уговору – професионалне војнике.

Да би се овај основни циљ остварио дефинисани су следећи задаци:

1. сагледавање стања и функционисања система војне обавезе са финансијским параметрима,

2. предлагање начина функционисања војне обавезе у прелазном периоду до пуне професионализације у

складу са *Стратегијским прегледом одбране (2007–2010)*,

3. сагледавање начина функционисања система попуње Војске војницима по уговору – професионалним војницима и предлагање параметара за измену нормативно-правне регулативе, статуса и критеријума у овој области.

За реализацију задатака у оквиру Радног стола број 8 формиране су три подгрупе.

– Управа за обавезе одбране Сектора за људске ресурсе (СЉР) израдила је идејни пројекат професионализације, који је послужио као полазна основа за даљи рад на пројекту професионализације Војске Србије.

– У идејном пројекту сагледано је: функционисање система војне обавезе,

дата ретроспектива војне обавезе и војног рока у измењеним околностима, сагледано стање нормативно-правне регулативе војне обавезе, исказане потребе за професионализацијом и дат преглед искустава других земаља у области војне обавезе.

– У припреми и изради идејног пројекта професионализације коришћена су искуства девет земаља из области војне обавезе односно начина регулисања попуње војске (Мађарска, Чешка, Бугарска, Македонија, Румунија, Хрватска, Словенија, Грчка и Данска).

Са представницима Министарства одбране Краљевине Норвешке по овој теми реализована је радионица, а одржани су билатерални контакти са делегацијама министарстава одбране Белгије, Француске, САД, Хрватске, Бугарске.

Разматрана питања на састанцима Радног стола довела су до нових решења на основу којих је утврђен коначан текст *Пројекта професионализације Војске Србије*.

Након утврђивања коначног текста *Пројекта професионализације Војске Србије*, презентован је Експертском тиму за оцену вредности пројекта 6. октобра 2006. године.

Група за реформу је почетком 2008. године *Пројекта професионализације* верификовала и оценила као један од најбоље урађених пројеката у оквиру Групе за реформу одбране.

У току 2007. године интензивно се радило на припреми *Нацрта Закона о одбрани* и *Закона о Војсци Србије*, у чије су одредбе унете основне идеје и решења из Пројекта професионализације, а што је резултирало доношењем *Закона о одбрани* и *Закона о Војсци Србије* крајем 2007. године чиме је отворен пут ка реализацији потпуне професионализације Војске Србије.

Током 2008. и 2009. године у Министарству одбране израђени су *Нацрти Закона о војној, радној и материјалној обавези* и *Закона о цивилној служби*, као и низ подзаконских аката у чије су одредбе имплементирана решења из *Пројекта професионализације*.

Једна од битних одредница професионализације садржана је у члану 135. *Закона о војној, радној и материјалној обавези*, која даје могућност Народној скупштини Републике Србије да, на

предлог Владе Републике Србије, обустави обавезу служења војног рока, и да се након обуставе обавезе служења војног рока установљава право регрута да служи војни рок са оружјем по одредбама Закона, а по принципу добровољности.

Од великог броја мера и задатака у процесу професионализације током 2009. године треба издвојити Одлуку министра одбране, а по предлогу начелника Генералштаба Војске Србије да се у формацијама команди, јединица и установа Војске Србије уместо формацијских места војника на одслужењу војног рока пропишу формацијска места професионалних војника.

Од средине 2009. године интензиван је пријем професионалних војника у војну службу и проценат попуне професионалних војника тренутно износи око 92% од прописаних формацијских места.

У табелама 1 и 2 приказан је број војника упућених на служење војног рока и број војника по уговору у Војсци Србије. Јасно се уочава процес смањења броја војника на служењу војног рока и логичан одговор који се огледа у повећању броја војника по уговору.

Табела 1: Преглед упућених регрута на служење војног рока по упућеним роковима

Година	Упутни рок	Упућено са оружјем	Година	Упутни рок	Упућено са оружјем
2003	Март	13.596	2007	Март	4.674
	Јун	9.565		Јун	3.624
	Септембар	13.510		Септембар	5.469
	Децембар	10.773		Децембар	4.894
	Укупно	47.444		Укупно	18.661
2004	Март	9.558	2008	Март	4.391
	Јун	6.387		Јун	3.252
	Септембар	10.979		Септембар	4.812
	Децембар	7.622		Децембар	4.942
	Укупно	34.546		Укупно	17.397
2005	Март	6.070	2009	Март	4.851
	Јун	4.420		Јун	3.677
	Септембар	8.660		Септембар	3.468
	Децембар	7.061		Децембар	3.175
	Укупно	26.211		Укупно	15.171
2006	Март	5.643	2010	Март	2.523
	Јун	4.169		Јун	1.910
	Септембар	5.704		Септембар	1.548
	Децембар	5.260		Децембар	1.489
	Укупно	20.776		Укупно	7.470

Табела 2: Преглед попуне Војске Србије војницима по уговору

Година	Број војника по уговору	Просечан број војника на служењу војног рока
2007	3.993	9.300
2008	4.534	8.700
2009	6.301	7.500
2010	9.223	3.700

Обезбеђење ефикасних мера подршке реализацији процеса професионализације Војске Србије и обезбеђење животног циклуса система управљања људским ресурсима, уз право-времено решавање проблема и питања који се јављају као последица недостатка војника на служењу војног рока у јединицама, била су кључна питања у процесу професионализације.

Кључни моменти професионализације су: доношење одлуке Народне скупштине о обустави обавезе служења војног рока; прелазак на добровољно служење војног рока; попуна јединица Војске Србије професионалним војницима; обезбеђење нормативно-правне регулативе која дефинише бенефите за лица која се определе за добровољно служење војног рока и активну резерву, односно за професионалне војнике након престанка професионалне војне службе по сили закона; обезбеђење нормативно-правног оквира за ангажовање активне резерве **и дефинисање начина решавања проблема и питања која се јављају у јединицама Војске, као последица обустављања обавезе служења војног рока.**

Сваки од наведених момената имао је одређене импликације на досадашња решења у организацији и извршавању оперативних и функционалних обавеза организационих целина Војске Србије и Министарства одбране.

Иако се већина питања и проблема, који се јављају у процесу професионализације, међусобно преплићу и остварују узајамни утицај и на друге области и садржаје, могуће их је условно сврстати у неколико категорија и то: **нормативно-правна; кадровска (персонална); оперативно – логистичка; финансијска и медијска подршка.**

Влада Републике Србије упозната је са потребом ангажовања државних органа у спровођењу процеса професионализације Војске Србије и на предлог министра одбране је 10. јуна 2010. године донела Одлуку о образовању Радне групе за предлагање активности и мера неопходних у спровођење процеса професионализације Војске Србије.

У Радну групу ушли су представници Министарства одбране, Министар-

ства унутрашњих послова, Министарства правде, Министарства рада и социјалне политике и Министарства финансија, са задатком да изврше анализу постојећег стања у области професионализације Војске Србије, сагледају и предложе неопходна усаглашавања важећих законских прописа и доношење нових, којим се утврђује надлежност и поступање органа у овој области.

Увиђајући сложеност, интеракцију и свеобухватност процеса, министар одбране је 17. маја 2010. године донео Решење о образовању Радног тима за управљање процесом професионализације Војске Србије у саставу: државни секретар др Зоран Јефтић, руководилац тима, заменик начелника Генералштаба Војске Србије, начелник Управе за људске ресурсе (Ј-1) ГШ ВС, начелник Управе за обавезе одбране, начелник Управе за општу логистику, начелник Управе за стратегијско планирање, представници Секретаријата МО и Управе за односе са јавношћу.

Задатак Радног тима био је: обезбедити правовремену и квалитетну израду планских докумената неопходних за реализацију предложених мера на нивоу Владе, Министарства одбране, других министарстава и Генералштаба Војске Србије; организовати и реализовати радне састанке са представницима других министарстава; управљати процесом професионализације Војске Србије; координирати рад подтимова у вези са обезбеђењем неопходних услова за остваривање бенефита за лица која се определе да добровољно служе војни рок, припаднике актив-

не резерве и за професионалне војнике којима престаје професионална војна служба, по сили закона, због старосне границе и контролисати реализацију мера и задатака.

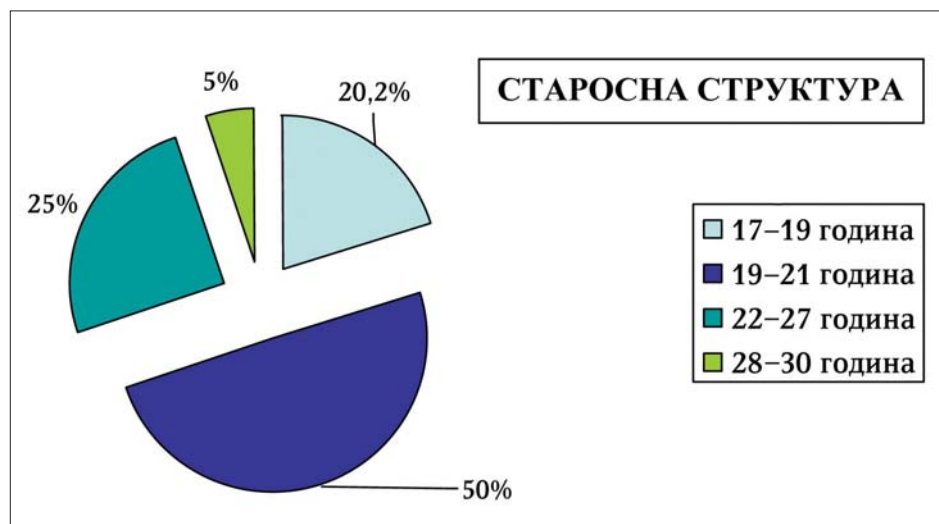
Свеобухватним и непрекидним радом и ангажовањем Радног тима, али и свих организационих јединица Министарства одбране и Генералштаба, обезбеђени су потребни услови да законодавна власт донесе прописе којима се професионализација Војске доводи у завршну фазу реализације.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА ЈАВНОГ МЊЕЊА

Ради ефикасног управљања процесом професионализације и добровољног служења војног рока Министарство одбране дефинисало је питања и захтеве за истраживање јавног мњења а „НИНАМЕДИЈА“ је реализовала истраживање на узорку од 1.300 лица од чега је 10% било лица женског пола. Истраживање је реализовано на целокупној територији Републике Србије у периоду август–новембар 2010. године.

У узорак испитаника ушли су само они испитаници који нису служили војни рок из 25 округа Србије, урбано и рурално подељених у односу на попис становништва Републичког завода за статистику из 2002. године. Према задатим критеријумима распоређене су године старости у односу на степен образовања у пет старосно-образовних структура:

□ 17–19 са незавршеном средњом школом (школовање у току) 20,2%,

□ 19–21 са завршеном минимално средњом школом (49,5%),

□ 22–27 са завршеном минимално средњом школом – 25,4%,

□ 28–29 са завршеном минимално средњом школом – 5%.

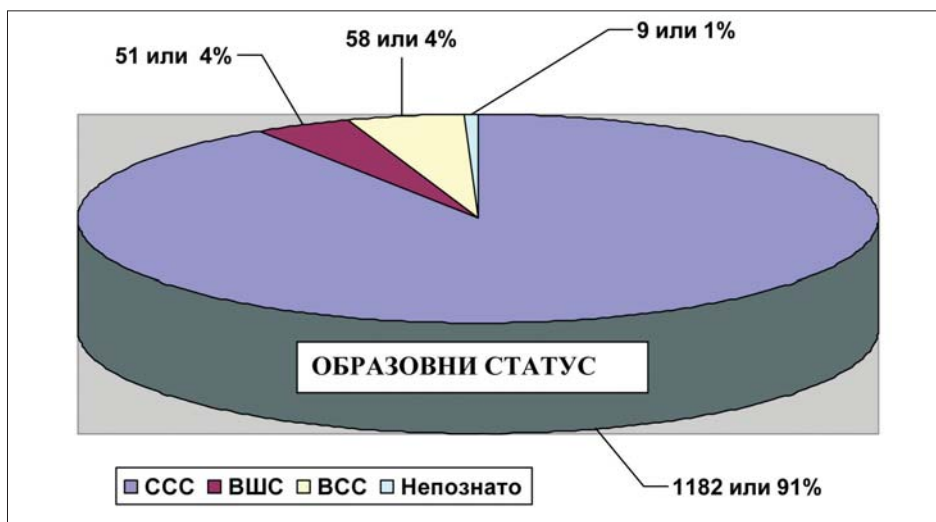
У даљем тексту приказани су основни резултати спроведеног истраживања.

Испитаници по питању образовног статуса имају најчешће средњу стручну спрему (70,9%), затим средњу стручну спрему – школовање у току – 20,2%, високу стручну спрему (факултет и више) 4,5%, вишу стручну спрему 3,9%.

ји имају лична месечна примања, највећи је број оних који имају примања између 15.000 и 29.999 динара (13,7%), затим следе они који имају примања испод 15.000 динара (9,2%) и друге категорије које су слабије заступљене.

Највећи број испитаника бави се рекреативно спортом (46,1%) док се активно спортом бави 13,3% испитаника. Мушкарци су активнији и у активном и рекреативном бављењу спортом у односу на женски пол.

У последњих шест месеци, 47% испитаника ишло је на лекарски преглед. Повећањем године старости ис-

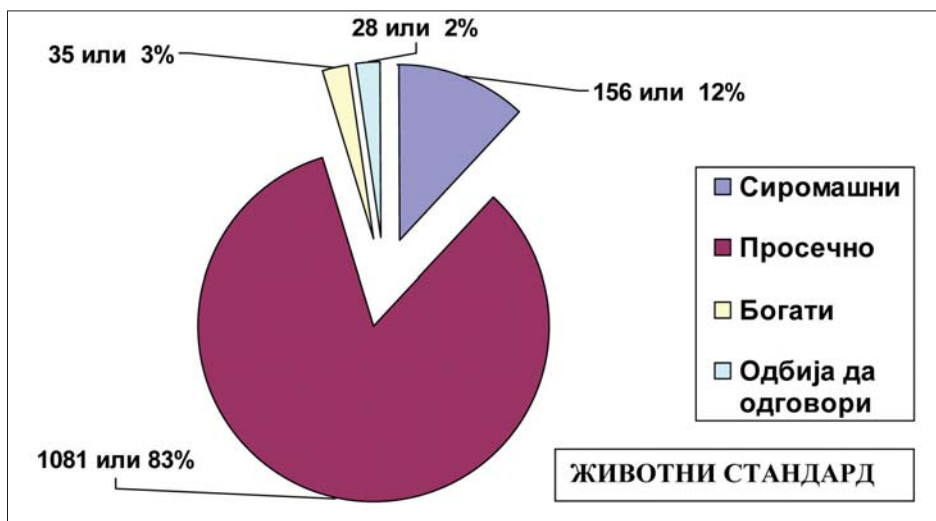

Највећи број испитаника по радном статусу припада категорији студентата (37,8%) и ученика (20,2%). Незапослени испитаници који траже посао чине 15,1% случајева, а незапослени који су остали без посла 2,8%.

Испитаници најчешће немају лична месечна примања (66%). Од оних ко-

питаника, долази до смањења оних који су ишли на лекарски преглед у последњих шест месеци.

Највећи број испитаника 79,7%, осећа се здравствено способним за служење војног рока. Осталих 10% се не осећа, а 10,3% није знало да одговори или је одбило да одговори. Мушкар-

ци се осећају у већој мери здравствено способним за служење војног рока у односу на женски пол.

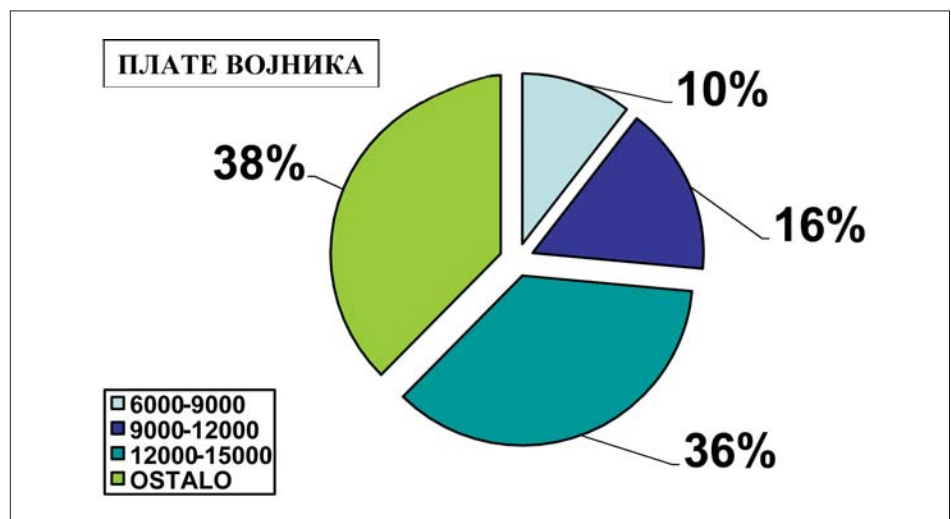
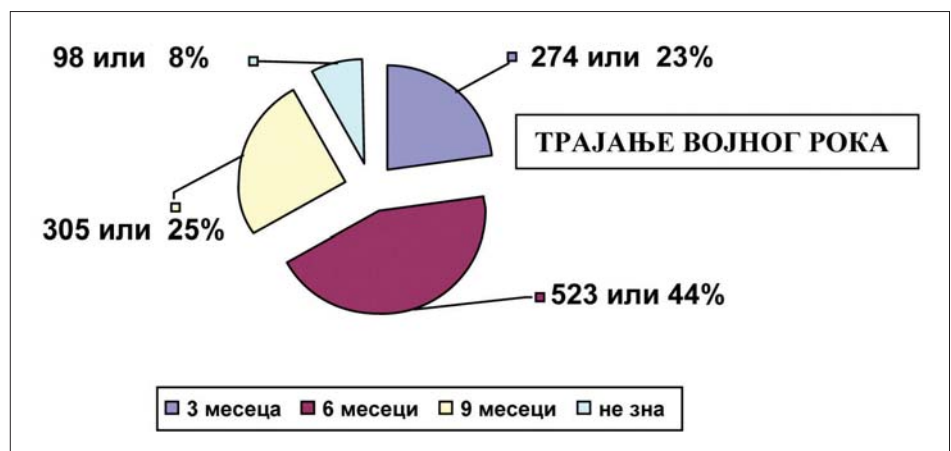
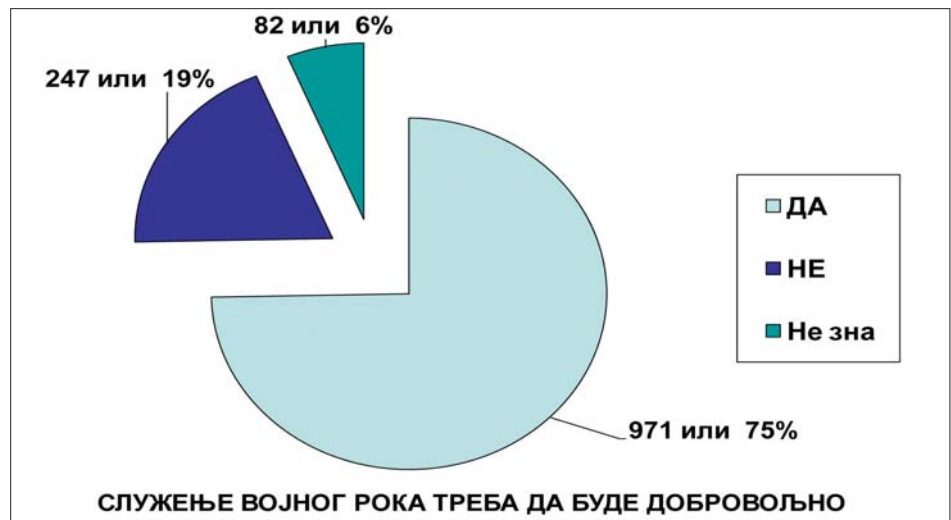
У последњих шест месеци је 30,5% испитаника конзумирало цигарете а 48,7% алкохол.

Чак 74,7% грађана сматра да војни рок треба да се обавља по принципу добровољности, 19% сматра да не треба на овај начин док 6,2% не зна. Мушкар-

ци се више слажу са принципом добровољности у односу на женски пол.

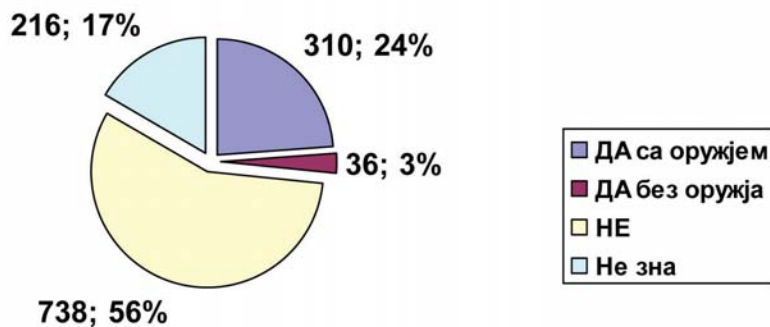
Испитаници сматрају у највећој мери да добровољно служење војног рока треба да траје шест месеци (40,2%). 23,5% испитаника сматра да треба да траје девет месеци, а 21,1% да траје три месеца.

Према мишљењу испитиваних грађана, плата војника добровољца треба-

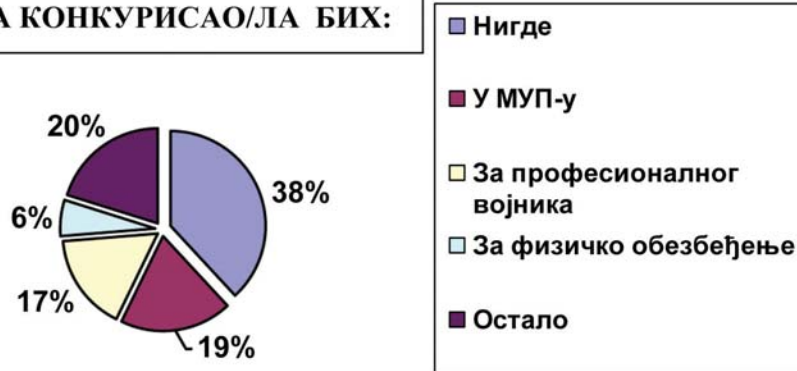
СЛУЖИО/ЛА БИХ ДОБРОВОЉНО ВОЈНИ РОК

Повећањем година старости опада број испитаника који би служили војни рок са оружјем, добровољно, а повећава се број оних који би служили добровољно без оружја. Они који сматрају да војни рок треба да се служи добровољно би у 21,2% случајева служили са оружјем, а у 2,6% случајева без оружја.

Грађани који би служили војни рок са оружјем у највећем броју случајева сматрају да плата војника добровољца треба да износи до 3.000 динара месечно (58,6%) или између 3.000 и 6.000 динара (41,2%). Они који би служили са оружјем сматрају да би могли да служе обуку у било ком центру за обуку Војске Србије (32,5%). Највише испитаних грађана изјаснило се да би добровољно служило војни рок са оружјем у складу са потребама Војске Србије (29,8%).

НАКОН СЛУЖЕЊА ВОЈНОГ РОКА КОНКУРИСАО/ЛА БИХ:

После добровољног служења војног рока, највећи део испитаника не би нигде конкурисао (38,4%), конкурисао би за посао у МУП-у (18,8%) и професионалну службу у својству професионалног војника (16,8%), док су остале категорије мање заступљене. Након добровољног служења војног рока, 23,6% испитаних конкурисало би за учешће у мировним мисијама, док 21% није сигурно а 53,9% не би. Девојке су спремније од мушкараца да учествују у мировним мисијама.

ло би на месечном нивоу да износи између 12.000 и 15.000 динара (35,9%). Велики број испитаника (18,6%) сматрао је да понуђени износи треба да буду већи, приликом чега су најфреквентнији одговори између 30.000 и 35.000 динара и 20.000 и 25.000 динара.

Највећи број грађана сматра да добровољно служење војног рока треба да буде што ближе месту пребивалишта (51,5%), док 42,2% сматра да треба да буде у било ком центру за обуку Војске Србије.

Скоро су подједнаки одговори на питање у ком роду или служби треба да служи војник добровољац – 35,9% испитаника сматра да то треба да буде у складу са потребама Војске Србије, а у односу на стручну спрему, занимање и психофизичке карактеристике добровољца, док 34,9% сматра да то треба да се обавља у складу са стручном спремом, занимањем и психофизичким

карактеристикама добровољца; 24,7% сматра да је потребно одредити род или службу искључиво по жељи добровољца. Највећи број испитаних грађана не зна у којој служби би волело да служи добровољни војни рок. Од оних који су се изјаснили поводом овог питања, највећи део желео би да буде у оквиру специјалних јединица (22,9%) или логистици (13,3%). Жене би најрадије ишле у логистику, а мушкарци у специјалне јединице.

Према речима испитаних грађана, 23,8% би добровољно служило војни рок у Војсци Србије са оружјем, а 2,8% без оружја, 16,2% није сигурно или не зна, док се 56,8% изјаснило да не би; 25,1% мушкараца служило би добровољно војни рок са оружјем, 2,7% без оружја, док је код жена ситуација таква да би их 12,9% служило са оружјем и 3,8% без оружја (у односу на 100% испитаних жена су приказани проценти).

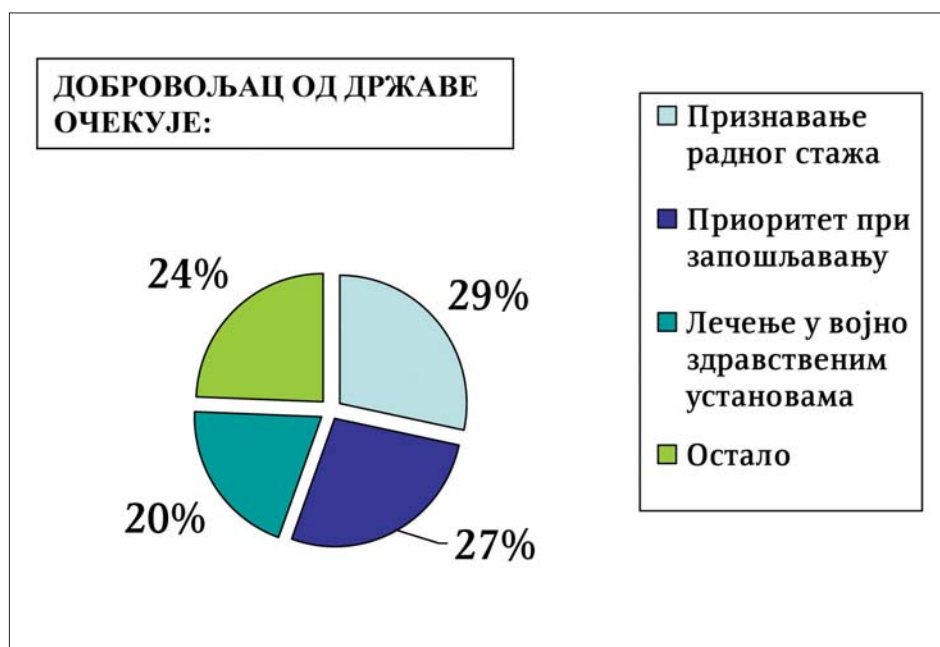
Вештине које су испитаницима најпривлачније, а које би желели да савладају приликом добровољног служења војног рока су руковање оружјем, преживљавање у природи и вожња борбених моторних возила.

Као будући добровољци, грађани очекују од државе признавање служења војног рока у радни стаж (28,2%), приоритет приликом запошљавања у Војсци Србије и МУП (27,2%), као и лечење у ВМА (20,1%).

Када је у питању полагање војничке заклетве, највећи број испитаника сматра да она треба да се полаже (82,6%).

Иновације које би испитаници најрадије желели да виде у Војсци Србије су иновације поводом врста видова обуке. Највећи број испитаника није знао да одговори шта би требало да буде иновација (62,3%).

Истовремено у Министарству одбране прикупљена су и проучена иску-

Преглед 1: Регулисање војне обавезе и добровољно служење војног рока у појединим државама

Држава	Војна обавеза	Добровољно служење војног рока
Мађарска	2004. године укинута обавеза служења војног рока	Не
Румунија	Укинута 1. јануара 2007. године на основу Закона о преласку на професионалну војску	Да, за лица од 18 до 35 година; – остала обавеза увођења у ВЕ
Бугарска	1. јануара 2008. године изменом Закона, прешла на професионалну војску	Да, траје шест месеци (за лица од 18 до 27 година)
Македонија	11. маја 2006. године изменом Закона о одбрани, уведена професионална војска	Да, траје три месеца (за лица од 18 до 27 година)
Црна Гора	Од 2007. године извршила професионализацију војске	Да, обука траје 15 дана у току календарске године
БиХ	Јануара 2006. године укинута обавеза служења војног рока	Не
Хрватска	Крајем 2007. године суспендована обавеза служења војног рока	Да, за лица од 18 до 27 година; – обука траје 14 седмица; – остала обавеза увођења у ВЕ
Словенија	Од 2002. године прешла на професионалну војску	Да, од јуна 2004. године; – обука траје три месеца

ства појединих држава у процесу професионализације и у могућој мери су коришћена за пројектовање одређених решења.

Нормативно-правни оквир

Дана 5. новембра 2009. године на снагу је ступио Закон о војној, радној и материјалној обавези, којим је у члану 135. прописано:

„Обавезу служења војног рока након потпуне професионализације Вој-

ске Србије, на предлог Владе обуставља Народна скупштина Републике Србије. Након обуставе, служење војног рока, извршава се по принципу добровољности у складу са одредбама овог закона.“

Народна скупштина Републике Србије, 15. децембра 2010. године, на предлог Владе, донела је Одлуку о обустави обавезе служења војног рока и Закона о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези (објављено у „Службеном гласнику РС“, број 95 од 17. децембра 2010. године).

Основни разлог за доношење ове одлуке је операционализација ставова из усвојене Стратегије одбране Републике Србије, Стратегијског прагматичног одбране и Доктрине Војске Србије, којима су уређене основе за нормативно уређивање професионализације Војске Србије и на основу које су донети акти о њеној новој организацији у складу са законом.

Након попуне формацијских места професионалних војника у јединицама и установама Војске Србије и Министарства одбране, задржавање обавезе служења војног рока захтевало би веће персоналне и оперативне трошкове у буџету за војне потребе, који нису у складу са стварним потреба Војске Србије.

Треба имати у виду да Народна скупштина, на предлог Владе може поново активирати обавезу служења војног рока, а ради повећане потребе за попуном Војске Србије у случају ванредног и ратног стања, она се сходно одредби члана 135. став 7. Закона о војној, радној и материјалној обавези може обезбедити доношењем одлуке председника Републике о поновном увођењу обавезе служења војног рока, уколико то интереси одбране налажу.

Обавеза служења војног рока у Војсци Србије обуставља се одслужењем војног рока последње партије војника упућене у 2010. години. Ова одлука односи се и на регруте, који су због приговора савести служење војног рока заменили цивилном службом.

Од 1. јануара 2011. године, упућивање на служење војног рока у Војску Србије врши се по принципу добровољности, а у цивилну службу – не, јер нема обавезе служења војног рока на коју би регрути могли поднети приговор савести и заменити обавезу служења војног рока са цивилном службом.

На основу Закона о војној, радној и материјалној обавези, после доношења Одлуке о обустави обавезе служења војног рока, остаје обавеза увођења у војну евиденцију и обавеза служења у резервном саставу. Увођење држављана Републике Србије у војну евиденцију ће се вршити у календарској години у којој навршавају 18 година живота.

Законом о изменама и допунама Закона о војној, радној и материјалној обавези обезбеђена је ефикасна примена Одлуке Народне скупштине о обустави обавезе служења војног рока. Изменама и допунама омогућено је добровољно служење војног рока регрутима, женама и лицима која су извршила цивилну службу или одслужила војни рок без оружја јер је то у интересу система одбране и обезбеђивања услова за мирнодопску и ратну попуњу Војске Србије и других снага одбране.

У складу са Законом о војној, радној и материјалној обавези трајање служења војног рока је шест месеци.

Изменама и допунама Закона прописана је могућност да председник Републике, на предлог министра одбране, скрати трајање служења војног рока чиме је обухваћено и добровољно служење војног рока. С обзиром на потребно време за опште и специјалистичко оспособљавање војника за очекивати је Одлуку председника Републике о скраћењу добровољног служења војног рока.

Уредбу о начину и поступку извршавања добровољног служења војног рока Влада Републике Србије донела је 4. фебруара 2011. године.

Право пријављивања

Ради недвосмисленог и прецизног тумачења под појмом кандидат подразумева се лице које поднесе пријаву на јавни оглас Министарства одбране за добровољно служење војног рока са оружјем на начин прописан подзаконским прописом, а под појмом војник подразумева се лице које је актом надлежног територијалних органа упућено на добровољно служење војног рока са оружјем и које се јавило у центар за обуку Војске Србије.

На добровољно служење војног рока са оружјем у Војсци Србије може се пријавити грађанин мушког и женског пола који у текућој календарској години навршава од 19 до 30 година живота ако испуњава следеће опште услове:

1) да је држављанин Републике Србије;

2) да се не води кривични поступак односно да није правноснажно осуђиван за кривично дело за које се гони по службеној дужности;

3) да није осуђиван на казну затвора од најмање шест месеци;

4) да је здравствено способан за војну службу (здравствена способност се утврђује у поступку избора кандидата);

5) да није одслужио војни рок са оружјем.

Пријављивање кандидата

Министарство одбране у средствима јавног информисања објављује оглас за пријаву кандидата за добровољно служење војног рока са оружјем. Оглас за пријаву кандидата за добровољно служење војног рока са оружјем се објављује најмање два месеца пре упућивања на добровољно служење војног рока са оружјем.

Министарство одбране је дана 15.

јануара 2011. године у дневној штампи и магазину „Одбрана“ објавило јавни оглас за пријаву кандидата за добровољно служење војног рока са оружјем у 2011. години. Јавни оглас за пријаву грађана за добровољно служење војног рока са оружјем у Војсци Србије у 2011. години је стално отворен, а рангирање кандидата ће се вршити у складу са упутним роковима. То значи да заинтересовани грађани који испуњавају опште услове могу подносити пријаве током целе године. Ради обезбеђења прописаног времена и услова за упут у цен-

тре за обуку Војске Србије, центри Министарства одбране ће периодично у складу са упутним роковима (најкасније 15 дана пред упутни рок) израђивати пресек поднетих пријава и на основу њега вршити избор кандидата.

Пријаву за добровољно служење војног рока са оружјем грађанин подноси центру Министарства одбране за локалну самоуправу, према месту пребивалишта. Уколико грађанин није уведен у војну евиденцију, центар МО за локалну самоуправу је дужан да га прво уведе у војну евиденцију.

Приликом увођења грађанин попуњава Упитник за увођење регрута у војну евиденцију, а центар МО за локалну самоуправу врши идентификацију лица које се уводи у војну евиденцију и упознаје га са његовим правима и обавезама у вези са војном обавезом.

После увођења у војну евиденцију, кандидат за добровољно служење војног рока попуњава Образац пријаве за добровољно служење војног рока са оружјем и прилаже:

1. уверење о држављанству;
2. уверење да није осуђиван и да се против њега не води кривични поступак;
3. фотокопију личне карте или пасоша (оригинал документ на увид);
4. фотокопију дипломе о завршеној школи (оригинал документ на увид);
5. биографију.

Уверења којима се доказује испуњавање услова за добровољно служење војног рока кандидату издају овлашћене службе и месно надлежни суд.

Центар МО за локалну самоуправу устројава прописана документа војне евиденције у складу са прописима о вођењу евиденције војних обвезника и то: матични картон, јединични картон (отвара се само за способне за војну службу), азбучни картон, здравствена књижица и војничка књижица.

У току пријављивања кандидата овлашћено лице из центра МО за локалну самоуправу је дужно да кандидата упозна са основним правима и обавезама на добровољном служењу војног рока, у које се центре за обуку упућују кандидати, у које родове, службе и за које војноевиденционе специјалности може бити регрутован и слично.

Лекарски прегледи, психолошка испитивања и регрутовање

Центар МО за локалну самоуправу позива пријављене кандидате за добровољно служење војног рока на извршење лекарског прегледа појединачним позивом. Кандидат је дужан да надлежном центру МО за локалну самоуправу, непосредно или препорученом поштом, пријави промену пребив-

валишта, здравственог стања, брачног стања, стицања стручне спреме и друге податке о којима се води војна евиденција и који могу бити значајни за упућивање на лекарски преглед и регрутовање за добровољно служење војног рока са оружјем.

Кандидат је дужан да се јави на позив центра МО за локалну самоуправу, односно да одмах по пријему позива обавести центар Министарства одбране за локалну самоуправу о промени свог здравственог стања, болести или другом разлогу спречености да се одазове позиву. Ако је разлог због којег се кандидат није одазвао позиву на лекарски преглед оправдан, центар МО за локалну самоуправу ће одредити нови термин за лекарски преглед кандидата.

Кандидат може одустати од добровољног служења војног рока са оружјем пре обављања лекарског прегледа, ако у писаној форми обавести центар МО за локалну самоуправу код кога се води у евиденцији. Сматра се да је кандидат одустао од добровољног служења војног рока са оружјем, ако не оправда изостанак са лекарског прегледа.

Центар МО за локалну самоуправу обезбеђује кандидатима организовани превоз или накнаду путних трошкова у вези са утврђивањем оцене способности за војну службу, за долазак од места пребивалишта до места прегледа и за повратак у место пребивалишта.

Способност кандидата за војну службу утврђује се на основу прописа о мерилима за оцењивање здравствене способности војних обвезника за војну службу и о лекарским и другим прегледима и психолошким испитивањима.

Регрутна комисија оцењује способност кандидата за вршење војне службе, одређује род односно службу на основу исказаних потреба Војске Србије, стечених квалификација, знања, вештина и налаза претходно извршених лекарских и других прегледа, као и лекарског прегледа у овлашћеној здравственој установи приликом регрутовања.

Оцена здравствене способности за војну службу може бити:

1. способан за војну службу;
2. привремено неспособан за војну службу и
3. неспособан за војну службу.

Само кандидати способни за војну службу могу бити упућени на добровољно служење војног рока.

Кандидат који се оцени „привремено неспособан“ за војну службу, може се опет пријавити за добровољно служење војног рока по истеку привремене неспособности.

Комисија за распоред кандидата одређује кандидату за добровољно служење војног рока род – службу у складу са добијеним Планом упута, оценом здравствене способности и осталим мерилима за одређивање рода – службе у Војсци Србије.

Избор кандидата

Након извршених лекарских прегледа центар МО за локалну самоуправу израђује ранг листу пријављених кандидата за добровољно служење војног рока са оружјем.

Критеријуми за рангирање кандидата су:

1. утврђен потребан број војника за добровољно служење војног рока;
2. школска спрема;
3. оцена здравствене способности и
4. разлози које је кандидат навео у пријави за добровољно служење војног рока са оружјем.

Утврђивање коначне ранг листе кандидата за позивање на добровољно служење војног рока са оружјем врше регионални центри МО, на основу предлога центара МО за локалну само-

управу. Коначна ранг листа кандидата јавно се објављује на огласној табли центра Министарства одбране за локалну самоуправу.

Избор потребног броја кандидата за упућивање на добровољно служење војног рока врше регионални центри МО на основу утврђене коначне ранг листе кандидата и Плана упута у текућој години.

Закључивање уговора

Са изабраним кандидатима надлежни центар МО за локалну самоуправу закључује уговор којим се уређују међусобна права и обавезе, који обавезно садржи: почетак и завршетак добровољног служења војног рока са

оружјем, дужности кандидата и обавезе Министарства одбране, новчана примања, услове прекида добровољног служења војног рока са оружјем и накнаду трошкова у случају неоправданог прекида добровољног служења војног рока са оружјем.

Типски уговор израђује организациона јединица Министарства одбране надлежна за послове војне обавезе.

Уговор се закључује у потребном броју примерака за центар МО за локалну самоуправу и кандидата, а један примерак са осталим документима кандидата доставља се центру за обуку који се кандидат упућује.

За време трајања добровољног служења војног рока са оружјем, примењују се сви прописи по којим се врши војна служба у Војсци Србије.

Надокнада трошкова Министарству одбране у случају неоправданог прекида добровољног служења војног рока кривицом војника, обрачунава се према прописаној методологији, која подразумева надокнаду стварних трошкова.

Упут на добровољно служење војног рока

Упут кандидата на добровољно служење војног рока са оружјем спроводи се у складу са наређењем министра одбране, или лица које он овласти, о упућивању кандидата на добровољно служење војног рока са оружјем.

Кандидат се може упутити на служење војног рока ако је оцењен способним за војну службу и испуњава све услове предвиђене прописима о извршавању војне обавезе, а по редоследу утврђеним у коначној ранг листи кандидата уважавајући потребе Војске Србије у погледу бројне величине, родова – служби и војноевиденционих специјалности.

Упут кандидата врши се начелно по територијалном принципу у центре за обуку Сомбор, Ваљево и Лесковац.

Центар МО за локалну самоуправу појединачним позивом позива кандидата на добровољно служење војног рока са оружјем, најкасније осам дана пре упућивања у центар за обуку, у коме се назначава војна пошта, место, датум и час јављања у центар за обуку.

Кандидат коме је уручен позив за добровољно служење војног рока са оружјем у центру за обуку Војске Србије може на лични захтев одустати од служења војног рока из следећих разлога:

1. болести или повреде;
2. рођења детета;
3. склапања брака;
4. смрти или тешке болести члана заједничког домаћинства,
5. упућивања на школовање;
6. запослења;
7. елементарне непогоде којом би породица кандидата била доведена у тежак материјални положај.

Доказе о разлозима, кандидат је дужан да достави центру МО за локал-

ну самоуправу најкасније у року од осам дана од дана настанка разлога за одустанак од добровољног служења војног рока са оружјем.

Кандидат који је позван на добровољно служење војног рока, дужан је да се јави у центар за обуку у време назначено у појединачном позиву. Добровољно служење војног рока започиње даном ступања кандидата у центар за обуку, када кандидат постаје војник на добровољном служењу војног рока.

Војничку заклетву, прописану Законом о Војсци Србије, војник даје у центру за обуку, по плану Генералштаба Војске Србије.

Након распореда кандидата у центре за обуку, центар МО за локалну самоуправу ажурира документацију према прописима о евиденцији војне обавезе, захтева евентуалне додатне провере од надлежних субјеката и проверава ажурност одговарајућих рубрика матичних и јединичних картона.

Центар МО за локалну самоуправу, за све кандидате који се упућују у Војску, групише документацију по центрима за обуку у које се они упућују.

Комплет документа који се достављају центру за обуку садржи:

1. јединичне картоне са списком кандидата који се упућују (Образац Воб-13);

2. уверење о здравственој способности и фотокопије возачких дозвола за возаче моторних и борбених возила;

3. здравствене књижице са листом налаза и упитником биографских података;

4. образац РгП-2 за кандидате који се касније планирају за попуну посебних јединица Војске Србије.

Након безбедносне провере, подаци о регрутима предвиђеним за каснију попуну посебних јединица, уносе се у образац РгП-2, који се до слања у центре за обуку чувају уз јединичне картоне.

Центар МО за локалну самоуправу доставља центрима за обуку документацију за кандидате које упућује на добровољно служење војног рока са оружјем, начелно најкасније пет дана пре дана одређеног за јављање кандидата у центар за обуку. Изузетно, документацију у центар за обуку кандидат

може понети и лично, у складу са прописима о канцеларијском пословању.

Центар МО за локалну самоуправу дужан је да дописом обавести центар за обуку и о евентуалним разлозима замене кандидата или њиховом каснијем упућивању, односно у случају потребе захтева и повраћај документа кандидата који нису упућени на добровољно служење војног рока.

Центри за обуку обавештавају центре МО за локалну самоуправу о кандидатима који су се јавили на добровољно служење војног рока са оружјем, најкасније пет дана након њиховог јављања.

После потврде пријема кандидата повратком оверених спискова јединичних картона из центара за обуку, центар МО за локалну самоуправу утврђује има ли кандидата који се нису јавили (одазвали позиву) и ако таквих има, предузима мере за утврђивање разлога нејављања. За кандидате за које је потврђен пријем, ажурира матичну картотеку и другу евиденцију, према прописима о евиденцији војне, радне и материјалне обавезе. Сачињава извештај о реализацији плана упута, који у року од 10 дана по завршетку упутног рока доставља регионалном центру МО. У извештају посебно наглашава евентуалне проблеме у раду и предлаже мере за њихово превазилажење.

Добровољно служење војног рока за жене

У складу са одредбама Конвенције о поштовању људских права и равноправности полова створени су услови за значајно учешће жена у систему одбране и Војсци Србије.

Кандидати за добровољно служење војног рока женског пола у свему су изједначене са кандидатима мушког пола.

Територијални органи приликом пријаве кандидата – жена за добровољно служење војног рока, извршење лекарских и других прегледа и психолошких испитивања, регрутовања и упута поступају као и према мушкарцима.

У центрима за обуку за војнике женског пола обезбеђује се одвојен смештај који је примерен и прилагођен потребама ове категорије војника.

У погледу осталих права и обавеза војници жене су изједначене са мушкарцима.

Прекид и отпуст

Војнику се, на његов лични захтев, може извршити прекид добровољног служења војног рока са оружјем, без

„неспособан“ или „неспособан за војну службу“;

2. у време добровољног служења војног рока против њега покренут кривични поступак;

3. учинио дисциплински преступ из члана 149. Закона о Војсци Србије.

У случају прекида добровољног служења војног рока са оружјем из наведених разлога у тачкама 2. и 3, територијални орган Министарства одбране покреће поступак накнаде трошкова у складу са закљученим уговором.

Војник се отпушта из Војске Србије истеклом прописаног рока за добровољно служење војног рока са оружјем, односно даном доношења решења о прекиду добровољног служења војног рока са оружјем. Жалба на донето решење о прекиду служења војног рока не задржава његово извршење.

Датум завршетка добровољног служења војног рока са оружјем, односно датум и разлог прекида и отпуста из Војске Србије уписују се у војничку књижицу и друга документа војне евиденције. При отпусту из Војске Србије војнику се уручује војничка књижица, а остала документа евиденције центар за обуку доставља центру Министарства одбране за локалну самоуправу, код којег се води у евиденцији.

Војницима који су добровољно одслужили војни рок са оружјем, центар МО за локалну самоуправу ажурира податке у војноевиденциона документа и упознаје их са расписаним конкурсима за пријем у професионалну војну службу и службу у активној резерви.

Права и дужности војника

Војнику за време добровољног служења војног рока са оружјем се обезбеђује:

1) накнада путних трошкова за јављање на добровољно служење војног рока са оружјем у назначени центар за обуку, од места пребивалишта у Републици Србији до центра за обуку;

обавезе накнаде трошкова из следећих разлога:

1. смрти члана породице;
2. теже болести члана породице;
3. рођења детета;
4. елементарне непогоде којом би породица војника била доведена у тежак материјални положај.

У случају прекида добровољног служења војног рока са оружјем на лични захтев, изузев наведених разлога, војник је дужан да надокнади стварне трошкове Министарству одбране, у складу са потписаним уговором.

Прекид добровољног служења војног рока са оружјем и обавеза на-

кнаде трошкова утврђује се решењем команданта центра за обуку.

Решење о прекиду добровољног служења војног рока са оружјем обавезно садржи датум прекида, образложење разлога за прекид добровољног служења војног рока са оружјем, као и клаузулу да ли је дужан да Министарству одбране надокнади трошкове настале у вези са добровољним служењем војног рока или не.

Војнику се прекида добровољно служење војног рока са оружјем, по службеној дужности, када се утврди да је:

1. оценом надлежне војне здравствене установе оглашен „привремено

ДОБРОВОЉНО СЛУЖЕЊЕ ВОЈНОГ РОКА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

2) накнада путних трошкова за повратак кући по одслужењу добровољног служења војног рока са оружјем, од центра за обуку до места пребивалишта у Републици Србији;

3) новчана примања у месечном износу који одреди министар одбране;

4) права из здравственог осигурања по прописима из здравственог осигурања у Војсци Србије за војне обвезнике;

5) смештај и исхрана, војна одећа и обућа.

Војник на добровољном служењу војног рока има право на редовно одсуство, одсуство због приватних послова и право на два дана одсуства за свако добровољно давање крви.

По успешно завршеној обуци, а у складу са постигнутим резултатима и степеном попуњености Војске Србије, војнику на добровољном служењу војног рока, биће омогућено да конкурише на упражњена места професионалног војника у јединицама Војске Србије. Уколико је војник заинтересован, биће упућен на лекарски преглед за професионалног војника, а затим и на обуку за конкретну дужност у јединици Војске Србије, у трајању до три месеца. После успешно завршене обуке за конкретну дужност, са војником се може закључити уговор о раду у својству професионалног војника, према прописима који регулишу пријем у професионалну војну службу. Истовремено по успешно завршеној обуци војник

може да се пријави и за припадника активне резерве.

Војник за време добровољног служења војног рока је војно лице и дужан је да поштује одредбе *Закона о Војсци Србије, Правила службе Војске Србије, Правила о војној дисциплини* и других прописа којима су уређени ред и дисциплина, смештај, организација живота, рада и обуке и да савесно и одговорно извршава своје задатке и обавезе. ■

Аутор прилога
пуковник Никола КАРАНОВИЋ

